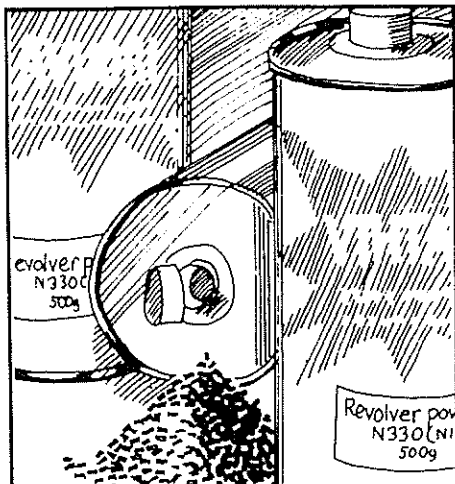

KYLKIRAUTA

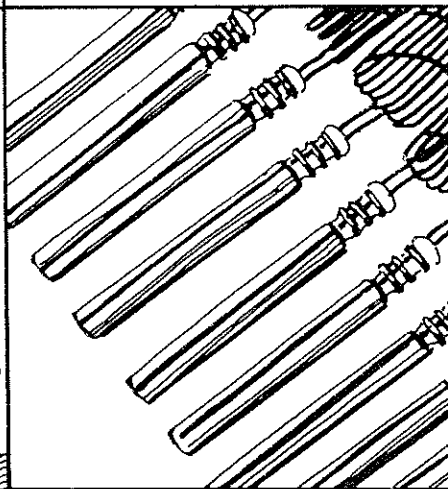
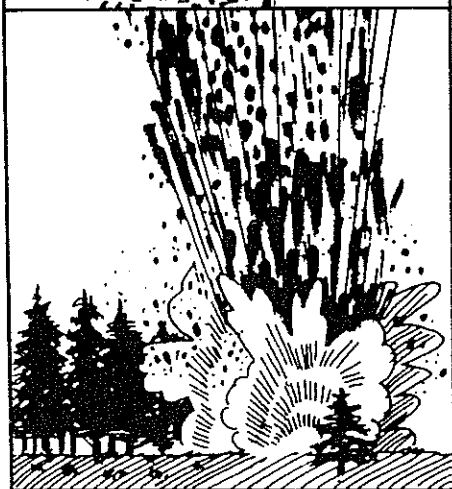
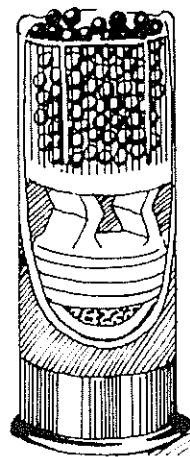

Vihtavuoren tehtaat on maailman monipuolisin räjähdysaineita tuottava laitos. Vihtavuorella tuotetaan louhintaräjähdysaineita, sähkönalajeja, ruuteja, pohjanalajeja, eetteriä sekä sotilaskäyttöön erilaista harjoitusmateriaalia ja valmiita laukauksia. Täysin poikkeavina tuotteina ovat maaliiteollisuudelle raaka-aineiksi tehtävät lakkahartsit. Omissa tutkimuslaboratoriossa suoritetaan jatkuvaa tuotekehittelyä ja laadunvalvontaa osin tietokoneita hyväksikäyttäen.

KEMIRA OY
VIHTAVUOREN TEHTAAT

Tasaisiin tuloksiin ja vaativaan käyttöön Lapuan patruunat.

Lapualainen on laatu patruuna, johon voit luottaa. Lapuan elementeistä voit muuten ladata myös itse. Lapuan patruuna on kansainvälinen huippuluokan kotimainen. Muista se.

Lapuan Patruunatehdas
62100 Lapua

**OSUUSKUNTA
RANNIKON MAITO**

Meijerikatu 1 — 92100 Raahe
Puh. 982-38193

**ERIKOISHAMMASTEKNIKKO
VELI PETERI**

Olavinkatu 34 (Linnahovi)
SAVONLINNA
Puh. 957-23036

FARMOS-YHTYMÄ OY

LAPUAN SANOMAT

62100 Lapua
Puh. 964-387 352

**VAASAN SATAMA
JA LIIKENNETOIMISTO**

Vaasa Puh. 961-112 162

ÄMMÄN BETONI Ky

89600 Ämmänsaari - Puh. 987-12 635

- VALMISBETONI
- BETONITUOTTEET JA ELEMENTIT

PIRJO SAARIKOSKI KY

- tili- ja yrityspalveluja ●
- isännöinti- ja siivouspalveluja

Tuomiokirkonkatu 38 B
33100 Tampere 10
puh. 38412 ja 58412

**RAVINTOLA
KALLION GRILLI**

Puh. 714837
Toinen linja 19 00530 Helsinki 53

- Arkkipaperinpakkausratat
- Paperirullienkuljetinlaitteita
- Sahatavarapakettien vanteituspuristimia
- Pulpperinsyöttökuljettimia

MASMET OY

Pl 4, 21101 Naantali — Puh. 921-751 811

**PALTAMON TALOUS
JA RAUTA OY**

88300 Paltamo
Puh. 986-71001

**HUONEKALUTEHDAS
HEIKKI KONTIO KY**

61830 Hangaskylä
Puh. 963-29111

TATEKA OY

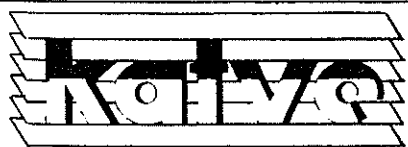
33880 Sääksjärvi
Puh. 931-670 322

OY K.G.ÖHMAN AB
PAPERITUKKULIIKE

HELSINKI

Ravintola Töölö Oy

Mannerheimintie 98, 00250 Helsinki 25
Puh. 415 740

HARJAVALLAN KAIHDIN

29200 Harjavalta Puh. 939-741 850

- SOMISTAMAAN
- SUOJAAMAAN
- AURINGOLTA
JA KATSEILTA

— TIMANTTI JA SIRO HYLLYSTÖT —

P. Rotola-Pukkila Ky

Puh. 963-11 433
61800 Kauhajoki kk.

METY PELTI- PAKKAUS

Vahva ratkaisu
moneen pakkaus-
tarpeeseen. Ota ja
käytä.

METY OY

33470 YLÖJÄRVI
Puh. 931-481100 Telex 22458 metyx

INSINÖÖRITOIMISTO VEIKKO KAARAKAINEN KY

Leimapojanenkatu 8 74150 PELTOSALMI
Puh. 977-24112

- RAKENNESUUNNITTELUA
- RAKENNUTTAJAPALVELUA
- TYÖNVALVONTAA
- MASSALASKENTAA

LINX

Tuotannon kehitystyöllä:

- TEHOKKUUTTA
- TUOTTAVUUTTA
- KANNATTAVUUTTA

LINDFORS & MAUNULA KONSULTOINTI OY

Alkatie 45 00660 HELSINKI 66
Puh. 90-742 614

VAHIA OY

KONEPAJA - ARMATUURITEHDAS
- METALLIVALIMO

38950 Honkajoki, puh. 930-51 351

KEMIA — KEMI

Kemian ammattilehti

Kemian Kustannus Oy

Pohj. Hesperiankatu 3 B 10
00260 Helsinki 26
Puh. 90-408 022

PAREMPI PAIKKA VARKAUDESSA

Chaîne des Rôtisseurs-keittiö
Ravintolassa

- tanssia klo 00.2
- kaksi cocktail-baaria
- ruletti
- 56 huonetta
- edulliset hinnat

Tule tutustumaan!

KESKUS-HOTELLI

Puh. 972-22 501
keskusvaraamo puh. 90-630 655

Parlok lokasuojat

kestävät ja
säästävät!

Tule ja kysy lisää.
Tule ja tutustu

Vainostaja

 PARTON

Myynti:

A. SJÖGREN OY
TAMPERE PUH 931 33922

GLASBRUK Kesäaikana 9-21
Avoimna joka päivä

ILMAJOEN LASI OY
61330 KOSKENKORVA • FINLAND Tel. 964-59 509

PALVELUKESKUS: Tule

- Seuraamaan lasinpuhaltajien työskentelyä
- Ostoksille tehtaanmyymälään
- Viettämään viihtyisää kahvihetki kahviossamme

ERBJUDER ER:

- Möjlighet att se glasblåsningens olika skeden
- Fabrikens butik
- En trivsamt restaurang med kaffeservering

PAROLAN PANSSARIMUSEO

Ainutlaatuinen nähtävyys Suomessa!

Avoimna: 1.5.—7.11. klo 09.00—21.00
syksyllä pimeään tuloon saakka.

Puh. 917-207403
Kahvio 917-711140

Opastus Valtatie 3:ta
tie n:o 305:le

Oy STOCKFORS Ab

LOVIISA

WETTERI OY

OULU KUUSAMO

1957—1982
— 25 VUOTTA —

PAINOVÄRITEHTAITTEN YHDISTYS R.Y.

OY MAGENTA AB

OY ROTO

SADOLININ PAINOVÄRITEHDAS OY

OY VERTEX AB

WINTER OY

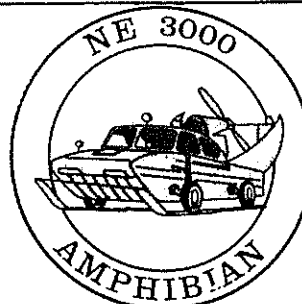
OY CANINK AB

Oy Hercofinn Ab

Mannerheimintie 14 A
Vaihde 641945
(Tehd. Kalkku 931-430444)

Oy Hercofinn Ab

Mannerheimv. 14 A
Växel 641945
(Fabr. Kalkku 931-430444)

Valmistaa hydrokoptereita
ym. metallialan
erikoistuotteita.

Tillverkar hydrokoptrar och
andra till metallbranschen
hörande specialartiklar.

KONEPAJA

NILS ERIKSSON

TURKU

LIELAKS

Puhelin 921-748086

E-H-eristys Oy

Sienitie 34, HKI 77

385544

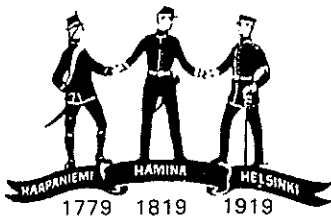
Helsingin Lääkärikeskus ja Laboratoriot

Mannerheimintie 12 A—B III kerros
HELSINKI
Puh. 90-646411

SISÄLTÖ

	Pääkirjoituksessa tarkastellaan maanpuolustuslehtien moninaista ja moni-ilmeistä joukkoa. Puutteita näistä lehdistä löytyy, mutta kaikki ovat kuitenkin hyvällä asialla.	5
	Puolustusministeri Juhani Saukkonen kertoo ajatuksistaan ja puolustusvoimien tulevaisuuden näkymistä.	6
	Kymmeneen kysymykseen vastaa tällä kertaa todellinen kenttäkouluttaja.	9
	Puoluesihteri Erkki Liikanen (SDP) näkee presidentin vaalin vahvistaneen kansallista identiteettiämme. Kiinnostus puolustuspolitiikkaan on lisännyt keskustelua.	10
	Merivoimien komentajan mukaan merimieshenki elää edelleen vahvana, vaikka henkilöstöpula onkin merivoimien suurin ongelma.	14
	Pentti Palmu tarkastelee eräiden maanpuolustuslehtien sisältöä.	18
	Neljän maanpuolustuslehden päätoimittajat keskustelevat lehtien teosta ja niiden sisällöstä. Uudistushenkeä ja kantaa ottavia kirjoituksia tunnuttiin kaipaavan.	20
	Vuoden kadettiupseeriksi valittiin Pekka Rapila. Kadettikunnan ulospäin suuntautuva toiminta on jatkuvasti lisääntynyt, mutta omaa jäsenistöäkään ei Rapilan mielestä saa unohtaa.	28
	Ajatelmia johtamisesta saavat ajattelemaan	30
	Meklari pakinoi ajankohtaisesta aiheesta eli sodasta ja rauhasta. Keskustelua näistä asioista on viime aikoina käyty poikkeuksellisen aktiivisesti.	31
	Nimimerkki "Eräs Tuomas" toivoi keskustelua. Eikä turhaan. Palautetta on tullut ja toivottavasti keskustelu jatkuu	33
	Sotilasvirikapuku m/22 täyttää 60 vuotta.	40
	Ilta-Sanomien pakinoitsija Bisquit on tunnettu terävänä ja teräväkielisenäkin kirjoittajana. Julkaisemme hänen luvallaan pakinan, jossa on muistettu myös Kadettikuntaa.	42
	Jalkaväkimuseo tarvitsee esineistöä. Jalkaväen säätiö vetoaa kaikkiin asiasta kiinnostuneisiin, jotta museon esineistö ja tiedot karttuisivat	42
	Toimitus on lukenut muutaman kirjan ja arvioi niitä	44
	Itse asiasta	47
	In memoriam	48
	Kansikuva: "Siellä jossakin" SA-kuva	

Vyötti miekan vyötärölle
Kupeellensa kylkiraudan

KYLKIRAUTA

N:o 2/1982

Kadettikunta ry:n järjestölehti n:o 134

Päätoimittaja: Evl Martti Sinerma
Tammihaantie 2 E 43
02720 Espoo 72
puh. 90-590787

Toimitussihteeri VTM Erkki
Paukkunen,
puh. 90-625801

Toimituksen osoite:
Punavuorenk. 14 B 32, 00150 Hki 15

Päätoimittajan neuvotteluryhmä:
Jaakko Isotalo
Hannu Karpo
Matti Kohva
Eero Sauri
Seppo Sarlund
Hannu Sinerma
Tauno Äijälä

Toimitusneuvosto
Per Heinrichs pj.
Timo Apajakari
Matti Kausto
Jyri Paulaharju
Martti Sinerma

Ilmoitushankinta
Lars Böök
Hämeentie 62 C 32
00500 Helsinki 50
puh. 90-736978, 714055

Taloudenhoito
Irja Wonkka, Kadetti-
kunnan toimisto

Osoitteen muutokset: Kadettikunta ry/
rouva Marjukka Lehtinen, Punavuo-
renk. 14 B 32, 00150 Hki 15, puh.
Hki 665 739

Tilaushinta ..... 20 mk/v
Irtonumerot ..... 5 mk

ISSN 0454-7357

Loimaan Kirjapaino - Loimaa 1982

Maanpuolustuslehtiä — sydämellä

Maanpuolustuslehti on käsitteenä hieman epämääräinen, tai jos ei ole niin sen piiriin lukeutuvien lehtien joukko on hyvin moninainen ja moni-ilmeinen. Tosin yli kuudestakymmenestä maassamme ilmestyvästä maanpuolustuslehdessä yli puolet kuuluu joukko-osasto- ja kiltalehtien sekä reserviläisjärjestöjen piirilehtien sarjaan. Kaikkien viime mainittujen ilme ei ehkä ole moninainen, sen sijaan sisällöstä saattaa löytää todellisia helmiäkin.

Kansa Taisteli, Sotilaskoti-lehti, Viestimies, Hurttiukko, Varusmies, Sotaveteraani ja Väestönsuojelulehti muodostavat osan maanpuolustuslehtien kirjosta. Yli kuusikymmentä lehteä on määrällisesti melkoinen joukko, mutta yleensä pienten painosten takia monet niistä saattavat kadota kuin neula heinäsuovaan. Se on vahinko, sillä maanpuolustuksesta löytyy näköjään monenlaista sanottavaa.

Sinänsä valtaosa maanpuolustuslehdistä voi olla tyytyväistä, ettei niitä vedetä julkisuuteen, sanoi muuan ammattitoimittaja, siksi heikosti ne on tehty. Saattaa pitää paikkansa, mutta ne on tehty sydämellä. Amatöörivoimin lehden kokoaminen on taistelua maanpuolustusaatteen vuoksi. Vaikeuksia varmaan esiintyy jokaisen numeron synnyttämisessä — ilmeisen oikea sana — mutta tyytyväisyys lehden ilmestymisen jälkeen on tuomassa niihin lohtua.

Voidaan kysyä, onko näin monen lehden ilmestyminen yleensäkin tarpeen, eikö voitaisi yhdistää voimavarat ja tehdä paria oikein hyvää ja muhkeaa maanpuolustuslehteä? Hyvä kysymys, mutta siihen on vain yksi vastaus: Kuka haluaisi ensimmäisenä luopua omasta lehdestään — ei kukaan. Lehtien tarpeet ovat sittenkin niin erilaiset, että niiden yhteensovittaminen lienee täysin mahdotonta.

Maanpuolustuslehdet ovat hyvällä asialla, ne eivät ole sotakiikhoilijoita. Ne ovat tämän maan ja sen tulevaisuuden puolesta.

Martti Sinerma

PUOLUSTUSMINISTERI JUHANI SAUKKONEN:

”MEILLÄ TÄYTYY OLLA RIITTÄVÄ MATERIAALINEN VALMIUS”

Puolustusministeri Juhani Saukkosen mielestä meillä täytyy olla tietty materiaalinen valmius, muutoin puolustuspolitiikkamme on pelkkä paperitiikeri. Parlamentaariset puolustuskomiteat ovat määritelleet selkeät puitteet puolustusvoimien kehittämiseksi huomioon ottaen valtiontalouden asettamat rajoitukset. Erityisesti maa-voimien kehittämiseksi komitean suositukset pitäisi voida toteuttaa täysimääräisinä.

Haastattelu: RISTO IKÄHEIMO
Kuvat: SA-KUVA/MATTI KALTOKARI

Missä ja milloin suorittite varusmiespalveluksenne?

Vuosina 1956–57 Salpausselän ilmatorjuntapatteristossa.

Sotilasarvonne?

Reservin luutnantti.

Millä tavoin olette varusmiespalveluksenne jälkeen olleet tekeemisissä maanpuolustuskysymyksiin?

Ensinnäkin osallistumalla reservin upseerin toimintaan. Toiseksi eduskunnan puolustusasiain valiokunnan jäsenenä. Kolmanneksi maanpuolustustiedotuksen suunnittelukunnan jäsenenä vuodesta 1976 alkaen. Neljänneksi valtakunnallisella maanpuolustuskurssilla sotakorkeakoulun tiloissa.

Mitä tarkoittaa käsite Suomen turvallisuuspolitiikka?

Turvallisuuspolitiikkamme koostuu kahdesta peruselementistä: ulkopoliitikasta ja puolustuspolitiikasta. On selvää, että turvallisuuspolitiikka on kansakuntamme itsenäisyyden kannalta äärimmäisen tärkeä. Ulkopoliitiikka on turvallisuuspolitiikkamme ensisijainen väline, mutta se tarvitsee tuekseen — niin meillä kuin muuallakin — riittävän puolustusvalmiuden.

Millaisina näette puolustuspolitiikan keskeiset tehtävät?

Puolustuspolitiikan tavoitteista ylivoimaisesti tärkeimmät ovat maamme alueellisen koskemattomuuden turvaaminen ja itsenäisyyden säilyttäminen. Mahdollisessa kriisitilanteessa puolustuspolitiikka antaa aikaa poliittisille päätöksentekijöille rauhanratkaisun löytämiseen, rauhan, johon me kaikissa olosuhteissa pyrimme.

Jotta voisimme harjoittaa puolustuspolitiikkaa, meillä täytyy olla myös tietty materiaallinen valmius, muutoin puolustuspolitiikka on pelkkä paperitiikeri, jolla ei ole mitään käytännön merkitystä.

Onko meillä riittävä puolustusvalmius?

Puolustusvalmiutemme koostuu kolmesta päätekijästä: omasta puolustusvahdosta, materiaalisesta valmiudesta sekä puolustusvoimien korkeasta koulustasosta.

Me olemme Suomessa mitoitaneet materiaalsen tasomme ottaen huomioon rajalliset taloudelliset voimavaramme ja toisaalta maamme erikoislaatuiset olosuhteet ja nimenomaan sen, mitä Suomen puolustamiseen tarvitaan. Tässä yhteydessä on syytä painokkaasti todeta, että ei voida ajatellakaan maamme heittäytyvän edellä sanotun toteuttamiseksi mihinkään varustelukierteeseen, josta on totuttu puhumaan suurvaltojen yhteydessä.

Mikä merkitys on annettava parlamentaaristen puolustuskomiteoiden työlle?

Mainittujen komiteoiden työ on aivan ensiarvoisen merkityksellistä puolustusvoimille ja puolustushallinnolle, sillä puolustuskomiteoiden mietinnöt tarjoavat esitykset päätöksenteon pohjaksi. Näissä komiteamietinnöissä on käsitykseni mukaan pyritty varsin hyvin huomiomaan maamme kohtuulliseen puolustamiseen liittyvät näkökohdat. Mietinnöissä on selkeästi määritelty puitteet puolustusvoimien resurssien kehittämiseksi valtiontalouden asettamat rajoitukset huomioon ottaen.

Näkemyksenne puolustusvoimien materiaalsen valmiuden kehittämismahdollisuuksista viime vuonna valmistuneen 3. parlamentaarisen puolustuskomitean suositusten pohjalta?

On ensinnäkin syytä todeta, että kuluvan vuoden puolustusbudjetissa pääsi valitettavasti syntymään jo varsin suuri jälkeenjääneisyys suhteessa 3. puolustuskomitean esittämään tasoon. Kuitenkin tämän hetken tilanteen valossa on tyydytyksellä pantava merkille, että Neuvostoliitosta tänä vuonna suoritettavan 300 milj. markan lisäkaupan avulla voimme saavuttaa 3. PPK:n esittämän tason suosituskauten 1982–86 ensimmäisen vuoden osalta. Tämän kaupan taustalla on nähtävä ennen muuta Suomen ja Neuvostoliiton välisen kaupan tasapainottaminen ja kotimaisen työllisyyden turvaaminen.

Miltä jatko näyttää?

Se riippuu luonnollisesti hallituksen ja eduskunnan tahdosta, mutta haluan tässä yhteydessä painottaa sitä, että PPK:n suositusten toteuttaminen erityisesti maavoimien kehittämisen osalta edellyttää komitean esitysten täysimittaista huomioimista seuraavinakin vuosina.

Ovatko puolustusvoimienne henkilöstöresurssit riittävät?

Suomen puolustuspolitiikan erityinen voima on pitkällevedetyssä ja korkeatasoisessa koulutuksessa. Sen tähden puolustusvoimien tämänhetkinen suuri henkilöstövajaus on erittäin huolestuttavaa. Henkilöstövajauksen täyttäminen onkin eräs lähivuosien keskeisimpiä tavoitteita, sillä 3. PPK:n suositukset eivät ole tältä osin toteutuneet edes suosituskauten ensimmäisen vuoden osalta.

Paitsi koulutustehtäviin, myös puolustusvoimien eriluonteisiin siviilitehtäviin, joissa olosuhteitten pakosta toimii erilaisen sotilaallisen koulutuksen saaneita henkilöitä, voitaisiin varsin lyhyellä ajalla sijoittaa 4000 ihmistä. Tämä antanee selkeän kuvan vallitsevasta tilanteesta.

Varusmiehen asemasta on viime aikoina julkisuudessa käyty vilkasta keskustelua. Mitkä ovat mielestänne käytännön kysymyksistä tärkeimmät tällä alueella?

Puolustusvoimissa — niin kuin yhteiskunnassa yleensäkin — on aina olemassa vaara, että niin kouluttaja kuin varusmieskin "hukkuu" ja hänen tarpeensa jäävät huomiotta. Sen tähden varusmiehen asemaa on pyrittävä jatkuvasti kehittämään. Tässäkin suhteessa puolustuskomitean mietintö voi toimia hyvänä pohjana, sillä esimerkiksi varusmiesten päivärahojen osalta ollaan tällä hetkellä pahasti jäljessä.

Onko päiväraha ainoa keino varusmiesten aseman ja viihtyvyyden parantamiseksi?

Ei suinkaan! Yhden esimerkin ottaakseni: puolustusvoimilla on runsaasti vanhaa rakennuskantaa. Olisi välttämätöntä, että osin vuosisadan alusta peräisin olevia rakennuksia voitaisiin korjata vastaamaan ajan asettamia vaatimuksia. Samoin on tärkeää kehittää varusmiesten vapaa-ajan viettomahdollisuuksia.

Entä varusmiesten sosiaalinen asema ja sen kehittäminen?

Varusmiesten sosiaaliturvan osalta on syytä muistaa, että varusmiesten päiväraha on vain yksi osa. Sosiaalivastusten osalta saavutettiin vuonna 1980 voimaan astuneella uudistuksella merkittävä edistysaskel, kun sosiaalivastuksen perusosa sidottiin kansaneläkkeen määrään. On tärkeää, että uudistustyö jatkuu myös sosiaalisektorilla. Yksi esimerkki on varusmiespalvelustaan suorittavien opintolainojen korot, jotka pitäisi saada valtiovalan hoidettaviksi.

Käsityksenne maanpuolustusjärjestöistä?

Maanpuolustustahdon ylläpitämiseksi vapaaehtoiset maanpuolustusjärjestöt, mm. reserviläisjärjestöt ja maanpuolustuskillat tekevät suuriarvoista työtä, joka ansaitsee vilpittömän kiitoksen. Eriytyisen tärkeänä näen vapaaehtoisten maanpuolustusjärjestöjen roolin turvallisuuspolitiikan ja oikean maanpuolustustietouden levittäjinä. Olen tyydytyksellä pannut merkille, että maanpuolustuskillat ovat valinneet vuoden 1982 erityisteemaksi juuri turvallisuuspolitiikan. Näitten järjestöjen toiminta täydentää ja tukee puolustusvoimissamme annettavaa koulutusta, ja näin ollen muodostaa sille luontevan jatkeen varusmiespalveluksen jälkeen.

Tulisiko valtiovalan tukea maanpuolustusjärjestöjen työtä myös taloudellisesti?

Asia on ymmärtääkseni ollut keskustelun kohteena jo useamman vuoden

Maanpuolustusjärjestöt tekevät suuriarvoista työtä.

ajan. Henkilökohtaisesti en näe sille mitään esteitä, vaikka ymmärrän poliittisten päätöksentekijöitten keskuudessa — ennen muuta eduskunnan taholla — olevan varmasti myös muita käsityksiä.

Onko olemassa ristiriita — kuten julkisessa keskustelussa silloin tällöin on väitetty — omien puolustusvoimiemme tarpeista huolehtimisen ja Suomen kansainvälisten aseriisuntapyrkimysten välillä?

Kysymyksenasettelu on täysin keino-tekoinen. Perusteluni tälle on se, että riittävän puolustusvalmiuden ylläpitäminen palvelee yhtä lailla rauhaa kuin Suomen aktiivinen panos kansainväliseen aseriisuntakeskusteluunkin. Maamme pyrkii kaikin tavoin huolehtimaan rauhantilan säilymisestä lähiympäristössämme ja myös laajemminkin, esimerkiksi osallistumalla YK:n rauhanturvatoimintaan.

Toimintakykyiset puolustusvoimat ovat eräs ilmaus itsenäisyystahdostamme. Me olemme Suomessa mitoitaneet puolustusresurssimme tasolle, joka sopii jo erinomaisesti esimerkiksi muille maille, sillä puolustusmenomme ovat niin suhteessa valtion menoihin kuin bruttokansantuotteeseenkkin kansainvälisesti minimitasoa ja Itävallan ohella Euroopan pienimpiä.

Viime vuosina on kiinnitetty runsaasti huomiota upseereitten virkarakenteen vinoutumiin. Mikä on mielestänne suurin ongelma?

Meillä on välitettavasti päässyt syntymään paha pullonkaula kapteenitasolle. Syyttä ei puhuta kapteenitukoksesta. Tilanteen korjaamiseksi on nähdäkseni pyrittävä jatkossakin lisäämään majurin virkoja ja vastaavasti lakkauttamaan nykyisiä kapteenin virkoja. Toiseksi palkkauspoliittisin toimenpiteitten avul-

la voitaisiin saada tilanteeseen helpotusta. Hyvää tahtoa epäkohtien poistamiseksi puolustusministeriössä on, mutta tässäkin asiassa taloudelliset realiteetit asettavat valitettavasti rajoituksia.

Mielipiteenne naisten osallistumisesta maanpuolustukseen?

Hallitusmuotommehan ei tee eroa sukupuolten välillä, vaan yhtä hyvin miehet kuin naisetkin ovat "velvollisia osallistumaan isänmaan puolustamiseen". En kuitenkaan kannata ajatusta naisten maanpuolustusvelvollisuuksien ja oikeuksien laajentamisesta nykyisestäään. Sen sijaan pidän tärkeänä puolustusvoimiemme siviilitehtävissä toimivien naisten aseman kehittämiseen tähtäviä toimenpiteitä. Meillähän on jo nyt näissä tehtävissä runsaat 5000 naista, mitä määrää vastaa noin puolta koko puolustusvoimien siviilihenkilökunnan määräästä.

KYMMENEN KYSYMYSTÄ

Tämänkertaiset kymmenen kysymystämme asetamme koulutustaan rajusti uusineen rannikkoty-kistöaselajin edustajalle, majuri Heikki Tiilikaiselle. Marjuri Tiilikainen on Upinniemen tukeutuvan Suomenlinnan Rannikkotykykistöröykmentin II Patteriston Koulutus patterin päällikkö. Tiedustelimme, mitä perusyksikkötasolla ajassa liikkuu.

1. Mikä on rannikkotykykistön uusi 2-2-järjestelmä?

— 2-2-järjestelmä on eräänlainen makro-rastikoulutusmenetelmä, joka tähtää mantereella sijaitsevista koulutusyksiköissä annetun perus- ja teoria-koulutuksen ja niitä seuraavan linnakkeilla tapahtuvan harjaantumisen vaiheen kautta nousujohteiseen, tehokkaaseen koulutukseen samalla linnakkeiden toimintavalmiutta nostaan. Nimensä se on saanut koulutusjakson pituudesta — ne kestävät yleensä kaksi kuukautta.

2. Miten 2-2-järjestelmä toteutuu käytännössä?

— Linnakkeilla muutokset eivät ole kovinkaan merkittäviä. Utta on se, että koulutusyksikkö, kuten esim Koulutus patteri, on eräänlainen koulutustehdas, johon on integroitu peruskoulutusvelvoite, entinen joukkoyksikkötasoinen aliupseerikoulu, eräitä erikoiskursseja sekä huoltojaos. Tilojen salliessa tullaan myös 2-2-järjestelmään elimellisesti kuuluvat palvelusajan loppuun ajoittuvat ryhmänjohtajien jatkokurssit keskitämään tänne.

3. Mitä myönteistä järjestelmä on tuonut mukanaan?

— Valmiuskysymyksiin puuttumatta voidaan todeta erityisesti upseerikokelaiden tason silmännähtävä nousu — he käyttävät kahden kuukauden peruskoulutuksen, kahden kuukauden aliupseerikurssi- ja kahden kuukauden reserviupseerikurssin jälkeen noin viisi kuukautta käytännön harjoitteluun linnakkeilla — mihin tosin sisältyy myös jatkokoulutus kurssi Rannikkotykykistökoulussa. Ryhmänjohtajien taidollinen taso on käsitteäkseni kyetty pitämään ainakin entisellään ja koulutustulokset vastannevat kaikenkaikkiaan verrattain hyvin odotuksia.

4. Entä ongelmat?

— "Teollisen" liukunauhakoulutuksen vaatimukset ovat kovat: alokasajan päättymisen ja aliupseerikurssin alkamisen välillä on ruokatunti, kurssin päättymisestä alokkaiden tuloon on jo joita-

kin päiviä.

Kun kaikki tämä vedetään yhdellä alimitoitettulla henkilökunnalla voidaan puhua tappotahdistusta joka ennenpitkää näkyy kaikkensa yrittävän henkilöstön yllärasituksena. Useampisatapäisen yksikön hallinnollisten asioiden hoitaminen väepelin ja kirjurin avulla normaaliin perusyksikkötapaan on vaikeata. Pelkääntään varusmiesten siirtoon verrattavia tapahtumia on esim Koulutus patterissa vuosittain noin kaksi tuhatta.

Nämä ovat tavalla tai toisella järjestelmään liittyviä lastentauteja jotka lienevät resursseja lisäämällä poistettavissa. Rakenteellisena ongelmana voidaan sensijaan pitää identiteettikriisiä, jonka varusmies saattaa kokea joutessaan joka toinen kuukausi uusien esimiesten alaisuuteen uusiin oloihin. Sotilaan — ainakin rannikkotykykimiiehen — on voitava kuulua johonkin perusyksikkötason joukkoon. Satojen kilometrien alueella levällään oleva rykmentti on liian väljä samaistumisen kohde.

5. Millainen on tämän hetken varusmies?

— Tuskin huonompi kuin ennenkään — pikemminkin päinvastoin. Ongelma on vain siinä että kovin harvalta on kotona tai koulussa vaadittu paljoa — toleranssiraja on alkuun alhaalla, oman suorituskyvyn rajoja ei tunneta. Hyvin hoidetussa varusmieskoulutuksessa ne opitaan. Syytä huoleen ei mielestäni ole.

6. Ajankohtainen asia — olisiko perusyksikön päällikön oltava nuori vai varttunut?

— Viitataan edellisiin vastauksiin — identiteetti-ongelmiin ja alhaiseen toleranssirajaan. Näissä olosuhteissa on erityisen tärkeää että päällikkö — eli iso in herra jolle voi henkilökohtaisesti mennä huoliaan kertomaan — on kokenut ja tempoilematon isälahmo.

7. Perusyksikön päällimmäisin pulma tänään?

— A4-saaste. Kirjeenvaihto, lomakkeiden täyttäminen ja listojen laatiminen on aivan uskomatonta. Perusyksikön tulisi voida toimia yksinkertaisten käskyjen perusteella ja raportoida toimistaan suppeasti — kaikki kaarittelut tulisi jättää. Kehoitaisiin vertailemaan yksiköiden kirjeenvaihtokirjoja esim viiden vuoden välein.

8. Entä henkilöstötilanne?

— Henkilöstötilanne rannikkotykykistössä perusyksikkötasolla on vaikea — lukuisat kurssit ja tekninen erikoistuminen verottavat kouluttajia. Pahin rakenteellinen pulma on mielestäni väepeliksi kysymys — pätevimmät ja kokeneimmat

toimiupseerit uppoavat helposti toimitoihin luutnantteina ja yliluutnantteina kun heidän korkea kenttäkokemuksensa ja ammattitaitonsa tulisi voida hyödyntää siellä missä se todella tuntuisi — väepeleinä ja kouluttajakaartin nestoreina.

9. Mikä asema tiedotustoiminnassa on perusyksikkötasolla entisen RUOTUVÄEN päätoimitajan mielestä?

— Sitä voidaan helposti aliarvioida — ja usein niin tehdäänkin. Suljetun hierarkkisen organisaation tiedonkulku vaatii erityistä huolenpitoa toimiakseen. Ihmisen, siis myös varusmiehen perusturvallisuuteen kuuluu voida suunnitella elämäänsä etukäteen. Koulutus patterin aliupseerikurssien aikana julkaistaan säännöllisin väliajoin tiedotteita, joissa mm opiskeluvaihtumukset, leirit, lomat ja muut palvelukseen ja vapaa-aikaan liittyvät seikat selvitetään heti kun niistä on päätetty. Toiminnasta on käytännössä vastuussa oppilaskunta. Hyvätasoisella joukko-osastolehdellä — kuten SIR:n "Linnake"-lehdellä — on myös suuri merkitys. Yleisesti ottaen tiedotustoiminnassa olisi myös muistettava että puolet suomalaisista on naisia. Tähän liittyen haluan toistaa oman RUOTUVÄEN päätoimitajan ceterum censeoni: RUOTUVÄKI-lehti tulisi voida postittaa varusmiespalvelustaan odottavan nuorukaisen kotiin, ainakin puoli vuotta ennen palvelukseenastumispäivää ja koko hänen varusmiesaikansa.

10. Miten varusmiesten maanpuolustushenkeä tulisi ylläpitää ja kohottaa?

— Normaali varusmies haluaa olla ylläpä palveluksesta Suomen Raskaassa. Hänelle täytyy antaa tilaisuus siihen. Kova koulutus, vähän luppoaikaa, tiukka, mutta oikeudenmukainen ja turhia "niuhottamaton" kuri. Perusasenteet kuntoon: Meillä on täysi syy kunnioittaa meitä nuorempia suomalaisia veljiä, jotka omalla vuorollaan ovat opiskelemissa isänmaan puolustamista. Varusmies ei saa saada sellaista käsitystä että häntä vihataan tai halveksitaan.

Turvallisuuspolitiikka pitäisi viedä läpi esim joukko-osaston vanhimpien upseerien — ja vaikkapa joukon kansanedustajan — muodostamin asiantuntijaryhmin, joilla varusmiehet voisivat esittää kysymyksiä. Tärkeää olisi niinkään salata vain se mikä on ehdottomasti salattava — luulen että jos suomalaisilla on liian vaatimaton käsitys maanpuolustuskyvystä se johtuu siitä, että miehille ei ole esitelty todellista taistelupotentiaalia.

Erkki Liikanen:

”Kansallinen identiteetti on vahva”

SDP:n puoluesihteerinä Erkki Liikanen näki mieluiten, että koulu hoitaisi itse siellä annettavan opetuksen. Opettajien valmentamiseen hän suhtautuu kuitenkin myönteisesti ja näkee tämän parempana vaihtoehtona kuin varsinaisen opettamisen.

— Siitä on varmasti paljon hyötyä ja siinä on kansalaisjärjestöillä suuria mahdollisuuksia.

Teksti:

TAPANI TALARI

Kuvat:

PAASIKUVA/K. KESKI-KORHONEN

— Turvallisuus merkitsee sitä, että voi olla luottamus myös tulevaisuuteen. Tämä tarkoittaa sitä, että kansakunta, jossa asuu, on hyvissä suhteissa muihin kansakuntiin, joten sitä ei niiden taholta vaara uhkaa, määrittää Erkki Liikanen turvallisuus-käsitteensä.

— Tietysti turvallisuus merkitsee myös sitä, että ne henkilökohtaiset olosuhteet, joissa toimii, ovat turvalliset.

Kansallinen turvallisuus on tavoiteltava asia

Erkki Liikanen haluaa korostaa, että kansalliseen turvallisuuteen sisältyy hänen mielestään ensisijaisesti juuri hyvät ja luottamukselliset valtiosuhteet muihin kansakuntiin.

Sodan luonteen muuttumisen ja ase-tekniikan kehityksen hän sanoo kuitenkin johtaneen mahdollisuuteen joutua muitten välisten ristiriitojen alueelle olematta itse kansainvälisen selkkausten osapuolena.

— Tämä tietysti muuttaa ongelman luonnetta, ja siksi kansalliseen turvallisuuteen sisältyy mielestäni se, että me toimimme aktiivisesti ulkopoliittikan piirissä aseriisunnan puolesta ja ristiriitojen voittamiseksi.

Liikanen toteaa, että tämä ajatus on oikeastaan Kekkonen ulkopoliittikan perusajatus: suhteet naapurivaltoihin täytyy turvata, ja pyrkiä olemaan suurvaltaristiriitojen ulkopuolella, mutta samalla toimia aktiivisesti rauhan ja turvallisuuden puolesta.

— Kyllä kansallinen turvallisuus on tietysti äärimmäisen tärkeä ja tavoiteltava asia. Ja kyllä siinä ulkopoliittikka kulkee ennen sisäpolitiikkaa, Liikanen painottaa.

Maanpuolustuksella hän näkee olevan merkitystä turvallisuuspolitiikan päämäärien tukijana, vaikka painottaakin selviönä ajatusta, että yksin aseilla ei voi rauhaa turvata.

— Ulkopoliittikan hoitaminen on aina tietysti ensisijainen asia, mutta turvallisuuspolitiikan päämäärien turvaamiseksi maa tarvitsee myös puolustuskyvyn.

Turvallisuuspolitiikan opetus ja rauhankasvatus

Erkki Liikanen uskoo, että kansalaisten käsitykset turvallisuuspolitiikan tavoitteista ovat tuttuja ainakin ulkopoliittisten tavoitteiden osalta. Hän pitää niistä vallitsevaa käsitystä poikkeuksellisen yksimielisenä tässä maassa.

— Enkä myöskään usko, että mitään aivan erityistä ongelmaa on myöskään suhteessa puolustusvoimiin, Liikanen vakuuttaa.

Turvallisuuspolitiikan opetuksesta hän sanoo sensijaan vallitsevan varsin erilaisia käsityksiä. Hän toteaa pohditun

pitäisikö koulussa olla enemmän turvallisuuspolitiikan opetusta. Itse hän on sitä mieltä, että turvallisuuspolitiikan opetusta pitää olla koulussa.

Turvallisuuspolitiikan opetuksen rinnalle suunnitellusta rauhankasvatuksesta Liikanen sanoo, että molemmat liittyvät hänen mielestään toisiinsa.

— Rauhankasvatus merkitsee sitä, että asenteellista, kielteistä suhtautumista väkivaltaan ja sen käyttöön opetetaan koulujen piirissä. Ja sitä pidän tärkeänä.

Turvallisuuspolitiikan opetuksessa taas tulee Liikasen mukaan korostaa Suomen asemaa, meidän suhteitamme naapurivaltoihin; sitä politiikkaa, jolla Suomen asema pyritään turvaamaan.

Hän sanoo, että rauhankasvatuksessa pyrittävällä, sodan välttämiseen ja aseellisen väkivallankäytön vastaisen asenteen levittämällä kansalaisten keskuudessa on suuri ja tärkeä merkitys rauhan lujittamisen kannalta. Hän pitää tätä myös maamme ulko- ja turvallisuuspolitiikan peruspäämääränä.

— Kyllä ne toisiaan tukevat. Vaikka rauhankasvatus on enemmän asenteellista ja turvallisuuspolitiikka taas enemmän faktaa ja asiaan suuntautumista. En oikeastaan haluaisi panna niitä tärkeysjärjestykseen. Molempia tarvitaan.

Opetus mieluiten opettajien tehtävä

Erkki Liikanen sanoo heidän puolestaan lähdetyn ensisijaisesti siitä, että opetus olisi koulun järjestämää, että koulun historian ja yhteiskuntaopin opettajat vastaisivat siitä. Hänen mielestään on vaikea vetää rajaa mitkä järjestöt ovat siihen oikeutettuja ja mitkä eivät.

— Siksi me mieluiten näkisimme aina näissä kysymyksissä, että koulun opetuksen sisältöä kehitetään niin, että ne pystyvät siitä itse vastaamaan. Meilläkin on monia omia intressejä päästä tekemään työtä kouluissa, mutta silloin tullaan vaikeisiin rajanvetokysymyksiin.

Opettajien valmentamiseen Liikanen suhtautuu kuitenkin myönteisesti ja näkeekin tämän parempana vaihtoehtona kuin varsinaiseen kouluopetukseen osallistumisen.

— Siitä on varmasti paljon hyötyä ja siinä on kansalaisjärjestöillä suuria mahdollisuuksia.

Liikanen hyväksyy kylläkin ajatuksen, että järjestöt osallistuvat erilaisille kouluissa järjestettävälle teemapäiville. Ne voivat olla hänen mielestään väljästi erilaisia ja niissä voidaan keskustelua käydä.

— En suhtaudu asiaan sinänsä kielteisesti, mutta on hyvä, että perusopetuksen järjestävät opettajat kokonaisu-

den puitteissa ja että heitä valmennetaan siihen, Liikanen tiivistää.

Kansallinen identiteetti

Henkisestä maanpuolustuksen käsitteestä Erkki Liikanen toteaa, että työväenliikkeelle on ollut perinteisenä ongelmana, että yksi osa poliittista kenttää on pyrkinyt monopolisoimaan isänmaallisuuden käsitteen.

— Sitä on käytetty ikäänkuin toiset eivät olisi ihan niin isänmaallisia kuin toiset. Tämä on johtanut siihen että se liittyy myös maanpuolustustahtoisuuteen ja maanpuolustukseen, ja se on kovin valitettavaa.

— Siitä on tullut poliittisen propagandan väline ja toisaalta se on jäänyt juhlapuheiden tasolle. Tämä on sikäli ihan turhaa, koska minusta Suomen kansakunta on tässä suhteessa poikkeuksellisen yhtenäinen.

Liikanen vakuuttaa myös, että hänen puolueensa kannattajat on hyvin vahvasti ulkopoliittisen perusratkaisun takana.

Hän sanoo uskovansa, että tämän päivän kansallisen identiteetinkin vahvistamiseen on ollut osaltaan vaikuttamassa presidentin valinta siltä puolelta, joka oli historiallisesti hävinnyt kun kansakunta jaettiin.

— Tällä on suuri kansallista identiteettiä vahvistava vaikutus. Minä luulen, että identiteetti on vahva, sitoutuminen omaan kansakuntaan on suurta. Totta kai se merkitsee isänmaallisuutta. Tässä mielessä se on korkea ja merkitsee halua puolustaa tätä kaikkea.

Liikanen pitääkin keskeisenä asiana, että tulevaisuudessa pyritään korostamaan kansallista identiteettiä. Hän sanoo kiinnostuksella seuranneensa viime vuonna kun älymystö oli nostamassa Snellmania tämän juhluvuonna kansallisuuden symboliksi.

— Eletään sellaista aikaa, joissa ei enää nähdä niitä ongelmia, jotka 60- ja 70-lukujen vaihteessa aiheuttivat ristiriitaisia käsitteitä siitä suuntaudutaanko kansallisesti vai kansainvälisesti.

Liikasen mielestä nykyään ymmärretään, että ellei olisi itsenäisiä kansakuntia, ei kansojen välinen yhteisö olisi rikas eikä mielenkiintoinen. Hän sanoo, että samalla kun me olemme kansainvälisesti suuntautuneita, korostuu kansallisuuden merkitys kansainvälisessä yhteistyössä.

Keskustelulla ja valitukseella hyvä pohja

Kysymys siitä osaavatko ihmiset erottaa toisistaan kilpavarustelun ja puolustusvoimiemme kehittämisen saa Erkki Liikasen pohtimaan puolueensa suhtautumista puolustusmäärärahojen kasvun.

Hänen mielestään ydinsodan pelkoa ei välttämättä yhdistetä siihen mitä meidän armeijamme tekee, vaikkakin toisaalta totaalisen sodan peloo panee monet ajattelemaan mitä merkitystä meikäläisellä varustautumisella siinä on viime kädessä.

Liikasen käsitys on, että viime mainittu ongelma voi tulla esille ja että se näkyikin asenteellisella tasolla siten, että puolustusmäärärahojen huomattavasti nopeampi kasvu, kuin muutoin yhteiskunnan menoissa tapahtuu, voi olla vaikeasti saavutettavissa.

— Se on nähty meidän omassa piirissä: se periaate hyväksytään, että reaalisen kasvun pitää olla sama. Mutta silloin kun mennään sen yli, on sitä vaikeampi perustella.

— Tämä nähtiin meidän puoluekokouksessamme. Itse asiassa puoluekokous muutti puoluetoimiston ajatuksia asiasta.

Liikasen mielestä mielenkiintoista puoluekokouksen päätöksessä oli se, että se kuvasi yleisen ilmapiirin, jonka mukaan puolustusmenojen kasvu ei voi olla nopeampaa kuin yleinen menojen kasvu. Hän toteaa, että asia toteutui heistä riippumatta toista kautta. Vaikka ministeriö ei ollutkaan poliittisesti heidän hallussaan puoluekokouksen kanta toteutui sitä kautta.

Tulevaa kehitystä on Liikasen mukaan vaikea ennustaa. Hän olettaa kuitenkin, ettei III PPK:n suosituksia tulla toteuttamaan sen esittämällä vauhdilla.

— Kyllä tämä on johtanut keskusteluun puolustuspolitiikasta. Sitä on käyty meillä todella paljon. Kiinnostus asioihin on suurta, sikäli kaikenlaisella valistustoiminnalla ja keskustelulla on hyvä pohja, Erkki Liikasen sanoo.

Erkki Liikanen

synt. 19.9.1950, Mikkeli

Valtiotieteen kandidaatti Helsingin yliopisto 1975, SNK:n ja SDP:n jäsen vuodesta 1966, SNK:n liittotoimikunta 1970–1973, Mikkelin sos. dem. nuorisopiirin puheenjohtaja 1970–1971.

Suomen Teiniliiton puheenjohtaja 1971

Kansanedustaja vuodesta 1972, eduskunnassa ollut mm. sivistys-, maa- ja

metsätalous-, pankki- ja ulkoasiainvaliokunnan jäsen. Nykyisin ulkoasiainvaliokunnan sekä Pohjoismaiden Neuvoston jäsen.

SDP:n puoluetoimikunnan varajäsen vuodesta 1975, varsinainen jäsen vuodesta 1978, puoluesihteeriksi 1981.

Naimisissa, vaimo fil.kand., henkilöstösihteeriksi Hanna-Liisa Liikanen, kaksi tytärtä, Rosa Alisa, 8 v ja Saara Helena, 3 v.

KAUKOVIISAS KAUKOLÄMPÖ ELEMENTTI

termoplan

PL. 16 • 82901 ILOMANTSI • ☎ 974-22622

Ensimmäiset ja viimeiset Safir-lentäjät

Olimme olleet Saabin lentokonetehtailla noin kolme viikkoa, lumisadetta oli kestänyt yhtä kauan. Oli joulukuu 1958, ja uumoilimme jo joutuvamme viettämään joulun Ruotsissa, koska lentäminen Suomeen noissa sääoloissa näytti lähes mahdottomalta. Kysymys oli kahden ensimmäisen Suomen Ilmavoimille tulevan Saab Safir alkeiskoulukoneen noutamisesta naapurimaan tehtailta kotiin.

Lähtöä odotellessamme saimme arvokasta lisäopetusta, tutustuimme Saabin lentokone- ja autorakennukseen sekä saimme isännistämme hyviä ystäviä. Viimein 19. joulukuuta 1958 päätimme lumisateesta huolimatta lähteä kotimatalle, koska kiitoratänäkyvyys oli hieinan parantunut ja reitin loppuosalle povattiin parempaa säätä. Mikäli vastatuuli olisi verottanut koneiden polttoainevarastoja, olisimme voineet laskeutua Ahvenanmaalle tai Turkuun, jossa oli laskukelpoiset säät.

Ohjasin ensimmäistä konetta eli SF-1:tä ja pidin yllä englanninkielistä radioyhteyttä maa-asemiin. SF-2:ssa siivelläni lensi Kalervo Tiitinen, nykyisin evl evp ja Oulun lentoaseman päällikkö. Ilmaan päästyämme kuulin radiosta myös toisten suomalaiskoneiden olevan liikkeellä. Samana päivänä lensivät myös ensimmäiset Fouga Magisterit Ranskasta Suomeen.

Safirien nousu määräkorkuuteen oli vaivalloista vastatuulen ja lumipyryn vuoksi. Norrköpingin lennonjohtotorni kyselikin meitä pariin otteeseen, koska en ollut vielä ilmoittanut saavuttaneemme lennonjohdon määräämää lentopintaa eikä Norrköpingin majakan ylitystä. Koko lennon aikana emme startin jälkeen nähneet maata ennen kuin Tampereelle laskeutuessamme 2 tunnin 45 minuutin kuluttua. Matka taittui koko ajan pilvessä lentäen ja jäätävässä olosuhteissa.

Lennon edistymistä hidasti juuri tuo jäätyminen tuulen lisäksi, ja meitä oli kummassakin koneessa kaksi miestä, ohjaaja mekaanikko. Mutta Safir kesti räsitukset, moottori kävi moitteettomasti – ja olihan meillä lämmintä. Urani aikana oli nyt ensimmäistä kertaa koneessa tehokas lämmityslaitte, olimmehan siihen mennessä eniten lentäneet avokoneilla. Tulimme ”kaikella kunnialla” Tampereelle, ja joulun jälkeen oli edessäni SF-3:n noutaminen samasta paikasta. Tämä kone on esillä Keski-Suomen ilmailumuseossa, mutta SF-1

Paikka on Linköping, Saabin lentokonetehtaat Ruotsissa ja aika 19.12.1958 välittömästi ennen starttia lumipyryssä Suomeen.

on tuhoutunut.

Kun ilmavoimiemme vuosipäivä 6.3.1982 koitti, sain kuulla, että viimeinen virallinen Safir-lento oli parhailaan meneillään. Osastoa johti Ilmasotakoulun johtaja eversti Pertti Tapanainen Safirilla siivillään uusia Vinkoja, ja osasto oli parhaillaan Vaasan yllä. Soitin

Vaasan lennonjohtoon ja pyysin sitä radioitse välittämään Tapanaiselle terveiset ”ensimmäiseltä Safir-lentäjältä viimeiselle”. Kuulin puhelimesta sanoman menneen perille ja kiittauksen. Ajatukseni tällaisesta sanomasta johtui pelkästään perinnemielestä.

Börje Sjögren

Viimeinen osastolento

Eversti Pertti Tapanainen kertoi kyseessä olleen viimeisen Safireilla tehdyn osastolennon, ei viimeisen Safir-lennon. Ilmasotakoulu lensi 18 koneella yli Pohjanmaan. Tarkoitus oli vuosipäivän kunniaksi näyttäytyä.

– Oli mukavaa saada terveisii entiseltä lentueenpäälliköltä. Tuo lento kuuluu muutenkin urani kohokohtiin, sillä lennon aikana mietin onko minulla enää tämän jälkeen mahdollisuus lentää 18 koneen osastossa.

– Samalla Börjen terveiset ovat esi-merkki siitä yhteenkuuluvuudesta jota lentäjät keskenään tuntevat, sekä erinomainen osoitus perinteiden säilyttämisestä.

Merimieshenki elää edelleenkin

Merivoimien komentaja, vara-amiraali Jan Klenberg on palvellut puolustusvoimissa "merimiehenä merellä", esikunnissa, puolustuspoliittisten elinten valmistelijana ja asiantuntijana, maanpuolustuksellisen korkeakouluopetuksen piirissä, puolustusvoimien komentoasioiden ylimpänä hoitajana ja nyt jälleen takaisin merivoimissa.

Klenbergin sanoille on annettu arvoa laajalti puolustusvoimien ulkopuolellakin. Kylkirauta kävi tiedustelemassa, mitä merivoimille tänä päivänä kuuluu.

Haastattelu ja kuvat: MARTTI SINERMA

Merivoimien komentaja, vara-amiraali Jan Klenberg, 50, ei lähtenyt sotilasuralle mielijohteesta. Isän ja vanhemman veljen esimerkit vaikuttivat kieltämättä myönteisesti päätöksen tekoon, mikä tapahtui jo lukioluokilla. Sitä ennen sotilaspoikatoiminta oli luonut pohjaa urahaaveille.

Vaihtoehtona upseerin ammatille olisi saattanut olla Teknilliseen korkeakouluun pyrkiminen, mutta Klenberg arvioi, etteivät hänen matemaattiset taitonsa olisi ehkä riittäneet. Tätä arviota ovat myöhemmin lieventäneet kokemukset merivoimien tekniikan parissa.

SOTILASURAN NELJÄ KOHOKOHTAA

Kesällä tulee kuluneeksi 33 vuotta siitä, kun Jan Klenberg aloitti sotilasuransa. Näiden vuosien saatossa hän näkee lukuisia kohokohtia; tuskinpa painanteita pahemmin löytyykään. aina-

kaan hän ei tunnu itse niitä muistavan tai muistelevan. Työtänsä hän pitää monipuolisena ja antoisana. Siinä on ollut riittävästi muutoksia melkein päältä toiselle.

— Jos nyt joitain erityisen mielinpainuneita vaiheita pitäisi mainita, niin ehkä niitä olisi neljä, merivoimien komentaja mietiskelee. — Ehkä joltain toiselta kannalta katsoen niitä voisi olla enemmän tai kenties saattaisiin valita toisinkin.

— Ensinnäkin moottoritykkiveneillä palvelu oli mielenkiintoista, olihan se varsinaista meripalvelua. Kun sai toimia aluksen ja yksikön päällikkönä, niin todella tiesi, mitä piti tehdä. Ja tuossa vaiheessa myös oli sitä mieltä, että osasi tehdä sen parhaiten, ainakin Suomessa, eikä tuota ajatusta ole sen ajan osalta tarvinnut perua.

— Kun ura on myöhemmin suuntautunut muillekin alueille kuin pelkästään merivoimien piiriin, niin sieltä on ensinnä mainittava toiminta puolustusneuvoston sihteeristössä 1960-luvulla. Pääsihän siinä olemaan mukana puolustusneuvoston päätöksenteon valmistelussa ja taustana olevien asioiden ja kysymysten arvioinneissa. Samassa linjassa ovat lisäksi toiminnat parlamentaaristen puolustuskomiteoiden — I:n ja LL:n — sihteeristössä.

— Maanpuolustuskurssien johtajan tehtävää pidän aivan erityisen kiinnostavana ja haastavana upseerille. Onhan siinä mahdollisuus päästä välittämään kontaktiin ja läheiseen yhteistyösuhteeseen yhteiskuntamme eri alojen johtohenkilöiden kanssa. Samoin tulee kosketuksiin monenlaisten yhteiskunnallisten näkemysten kanssa, jotka sitten on heijastettava maamme turvallisuuspolitiikkaan.

— Luonnollisesti paluu takaisin merivoimiin runsaat kaksi vuotta sitten on ollut eräänlainen meriupseerin uran täytyminen. Enkä mitenkään voi nimetä näistä mitään mielinpainuneimmaksi ja ainoaksi kohokohdaksi, pikemminkin niitä olisi ainakin toinen mokoma lisää.

MERIMIESHENKEÄ ON EDELLEEN

Nyky aika ei ole muuttanut merivoimien asemaa nuorten miesten suosimana palveluspaikkana. Yhä edelleen monet nuorukaiset totevat palvelukseenastumismääräyksen saatuaan, että laivastoon ei enää mahtunut. Tosin monelle mukaan päässeelle saattaa koitua pettymyksiä: noin puolet joutuu palvelemaan varusmiesaikansa merivoimissaan maaorganisaatioissa.

Palvelu merivoimissa nähdään vaihtelevana, ”siinä on reipasta meininkiä”, sanoi eräs varusmies. Toisaalta vanha merimiesromantiikka, jopa purjealusten

”Merimies on eri mies”

päiviltä, saattaa kiehtoa monen nuorukaisen mieltä. Lisäksi tätä päivää ajatellen on muistettava, että veneilyharrastus on jatkuvasti laajentunut, joten hyvin ymmärtää harrastajan toiveet puolustushaaran valinnassa. Vaikka nykyajan taistelualuksissa vanhaa romantiikkaa tuskin esiintyy, merimieshenki elää edelleen, ehkei samanlaisena kuin viime vuosisadalla, mutta silti ”merimies on eri mies”.

— Me pyrimme palvelus- ym. järjestelyissä siihen, että hyvälle merimieshengelle olisi edelleen tilaa. Palveluolosuhteet ja -välineet, laivat ja niiden mukana palveluksen luonne ovat pakosta muuttuneet. Tekniikan mukaantulo, alusten ja asejärjestelmien uudenlainen suorituskyky ovat muuttaneet sitä mielikuvaa, miten mies merellä toimii. Ennen tilanteen vaikeampi hallittavuus aiheutti enemmän jännitystä. Tekniikka on tuonut toisenlaisia haasteita.

— Jopa omana palvelusaikananikin tilanne on tässä mielessä muuttunut. Kuulun itse siihen ikäpolveen, joka on ehtinyt muutaman kuukauden palvella Suomen Joutsenalla, joten ero nykyisiin taistelualuksiin on melkoinen. On ilman muuta selvää, että tällainen ”ympäristönmuutos” muovaa huomattavasti palveluksen luonnetta ja myös henkeä.

VARUSMIESKOULUTUS UUSIUTUU

Motivaatio ja motivointi ovat joidenkin mielestä jopa eräänlaisia muotisanvoja. Silti ei päästä mihinkään siitä, etteikö työn ja tehtävien mielekkyys olisi ehtona hyvälle palvelussuorituksille. Merivoimien komentaja arvioi, että puolustushaarassa, missä tehtävät ja olosuhteet ovat rauhanaikanakin vaativia ja vastuuta korostavia, motivaatio on tärkeää.

— Vaikka olosuhteet ovat karut, niin henkeä pystytään pitämään yllä tehokkaalla toiminnalla ja työskentelyllä sekä perustelemalla oikealla tavalla niin suuret kuin pienetkin tehtävät. Lisäksi pidän erittäin tärkeänä hyvän yhteishengen muodostumisesta, silloin kun toimitaan pitkään saman yhteisön keskuudessa, erityisesti juuri laivapalveluksessa. Kantahenkilökunnalle palveluksen haittoja korvataan myös rahalla, mutta pääasiallinen motiivi siitä ei voi tulla. Varusmiehet kokevat koulutuksensa ja palveluksensa merivoimissa yleensä mielekkäänä, erityisesti jälleen aluksilla. Laivastoasemilla liian tiheään toistuvat ja raskaat vartiot tehtävät ovat selvä ongelma sekä miehille itselleen että joukon hengelle.

— Varusmiesten koulutuksen osalta on juuri sen vuoksi syytä mainita uudet järjestelyt. Nythän ovat käynnissä koko puolustusvoimia koskevat uudistukset varusmiesten koulutuksessa. Merivoimat ovat sikäli vielä erityisasemassa, että meillä tulee vuoden 1983 alusta toteutamaan selvästi laajempi uudistus kuin maa- ja ilmavoimissa. Tämä järjestely on vielä kehittelyn alaisena. Sen päätarkoituksena on vaikuttaa varusmiesten palvelus- ja koulutusjärjestelyihin siten, että ne entistä paremmin palvelisivat sekä merivoimien valmiuden ylläpitämistä että koulutuksen tehokkuutta.

MERIPUOLUSTUKSEN KULMAKIVET

Mitä merivoimien asemaan tulee Suomen turvallisuuspolitiikan kokonaistenkittäessä, vara-amiraali Klenberg toteaa, että pitäisi nykyistä useammin ja laajemmin kiinnittää huomiota siihen, että Suomi on ratkaisevan tärkeällä tavalla riippuvainen Itämerestä. Maallamme on merirajaa 1500 km. Koko yhteiskuntamme painopiste on ”meri-Suomessa”. Oikeastaan kaksi kolmannesta melkein pä mistä tahansa tästä valtakunnasta sijaitsee meren niemellä. Ulkomaankaupastamme neljä viidennestä kulkee meritse. Meripuolustusta Klenberg kuvailee seuraavasti:

— Meripuolustuksemme kulmakiviä on neljä, kuten kunnan rakennuksessa tuleekin olla. Ensimmäinen on meidän kannaltamme tietenkin merivoimat. Toisena on maavoimat, erityisesti sen rannikkotykistö ja muut rannikkojoukot. Kolmanneksi on nähtävä, että meripuolustus ei voi tulla toimeen ilman ilmavoimien tukea. Neljäs kulmakivi, joka täydentää tämän rakennelman pysyvässä pysymisen, on erittäin tiivis yhteistoiminta rajavartiolaitoksen ja sen merivartiostojen kanssa.

— Merivoimat on nähtävä osana puolustusjärjestelmäämme, jossa sotilaslääneillä on alueellinen vastuu. Merivoi-

mat tukevat sotilasläänien puolustusta toimien erittäin kiinteässä yhteistoiminnassa rannikkojoukkojen kanssa. Rannikkomme eri osilla vallitsee meripuolustuksen elementtien kesken erilaisia painotuksia. Suomenlahdella pääpaino on kiinteissä meripuolustuksen elementeissä, rannikkotyöstössä ja sitä tukevilla merimiinoitteissa. Pohjois-Itämeren ja Ahvenanmaan suunnassa on merivoimien toiminnan painopiste. Pohjanlahdella taas ollaan varauduttu sen selustaluonteen takia toimimaan lähinnä sinne tarvittaessa siirrettävin joukoin.

ALUSKANTA UUSIUTUU, PERUSKORJAUKSIA KAIVATAAN

Puolustusbudjetissa meripuolustuksen osuus on 15-20 % menokohdista riippuen. Merivoimille siitä lankeaa vajaa kaksi kolmannesta. Merivoimien komentaja arvioi, että tuo osuus on hyvin lähellä sitä minimiä, jolla puolustushaara voi tulla toimeen ja täyttää tehtävänsä. Kalustossa ei toki enää ole 1950-luvun tupajumipelkoa. Päinvastoin käytössä olevat yksiköt ovat pääosin kotimaassa rakennettuja ja siten tehtäviinsä hyvin soveltuvia. Miina-alusten alalla tilanne on parempi kuin koskaan. Uusi Pohjanmaa sekä peruskorjattu Keihässalmi palvelevat tehokkaasti tätä alaa ja entinen saattaja Hämeenmaa on vielä muutamia vuosia käytettävissä miinalaivana. Uudehkot Kuha-raivaajat kotimaassa kehitettyine heräteravaimineen ovat erinomaisia ja pieni raivausvenetyppi on kehitteillä.

Iskuvoiman osalta Tuima-luokan ohjusvenet ovat tärkeitä ja tehokkaita yksiköitä. Tykkiveneet Turunmaa ja Karjala sen sijaan kaipaavat jo kipeästi peruskorjausta. Jo poistuneiden saattajien ja koko ajan romuttuvien moottoritykkiveneiden jättämä aukko on merivoimien näkökulmasta onnetoman suuri. Mutta juuri sen paikkaamiseksi on saatu tämän vuoden budjetissa tilausoikeus neljän torjuntaveneen laivueen hankkimiseksi. Prototyyppi, ohjausvene Helsinki on jo koajovaiheessa.

MITTANSA TÄYTTÄVÄÄ HENKILÖSTÖÄ, MUTTA LIIAN VÄHÄN

Jan Klenberg puhuu rahasta varovaisesti, diplomaattisesti. Puolustusneuvoston yleissihteeri, parlamentaarisen puolustuskomitean pääsihteeri ja maanpuolustuskurssin johtaja istuu ilmiselvästi tällä hetkellä merivoimien komentajan tuolilla.

— Resurssien jaossa merivoimat on pääpiirtein otettu oikealla tavalla huomioon, hän sanoo. Kyllähän merivoimissakin vallitsee eräitä puutteita, joihin pi-

”Suurin ongelma on henkilöstöpula”

täisi saada välttämättä lisää varoja. Mutta kun meillä parasta aikaa on toteutumassa sellainen mittava projekti kuin on taisteluvenelaivue, ei ole aihetta ääneen valittaa. Se osoittaa selvästi, että kyllä tästä sektorista on kohtuudella pidetty huolta. Katsonkin, että koko puolustusvoimien kentässä joudutaan toimimaan niin tiukoilla määrärahahehkyksillä, että puutetta joudutaan jakamaan. Näin osa koituu myös merivoimien ongelmaksi.

— Pahimpana ongelmana merivoimilla on henkilöstöpula. Meillä on noin 200 hengen vajuus palkatussa henkilökunnassa. Tarpeeseen ovat vaikuttaneet eniten puolustushaaran jatkuva teknillistyminen, hallinnollisten tehtävien lisääntyminen sekä työaikarajoitukset. Teknillistyminen on ollut keskimääräistä suurempaa, mistä johtuen myös koulutus-tehtävät ovat laajentuneet. Hallinnolliset tehtävät ovat sitoneet henkilökuntaa entistä enemmän. Merivoimat eivät ole viime aikoina juuri lisävirkoja tai -toimia saaneet ja tämä tuntuu vahvasti jokapäiväisessä toiminnassa.

— Vastaavasti plus-sarakkeeseen voidaan ilolla merkitä, että vuosina 1982-86 saadaan rakennetuksi ensimmäinen taisteluvenelaivue, neljä ohjusvenettä. Tämä on merivoimien tärkein kalustollinen projekti sekä merkittävin teknil-

linen ja koulutuksellinen haaste koko tällä vuosikymmenellä. Edelleen haluan mainita, että vuonna 1978 saatiin lähes 100 miljoonan markkaa telakoiden työllisyyden tukemiseen, millä on pystytty huomattavasti uusimaan ja parantamaan apualuskantaa. Myös eräitä taistelualuksia — D-luokan vartiovenet ja muutama Nuoli — on voitu peruskorjata. Hyvänä puolena on lisäksi pidettävä sitä, että henkilöstö on laadullisesti ja koulutuksellisesti mittansa täyttävää.

”RISKIRAJOILLA”

Maanpuolustuksen tilaa vara-amiraali pitää perusteiltaan ja yleiseltä rakenteeltaan hyvänä. Sillä on oma tärkeä roolinsa ulkopoliittikan tukijana. Kansainväliset sopimuksemme liittyvät olennaisella tavalla näihin perusteisiin. Kansalaiset ovat selvästi ilmaisseet halunsa ylläpitää riittävän tehokasta maanpuolustusta. Näiltä osin on tilanne Klenbergin mukaan hyvä.

— Myös maanpuolustuksen yleisjärjestelyt ovat kunnossa, merivoimien komentaja toteaa lopuksi. — Kuitenkin kaikilla maanpuolustuksen sektoreilla on kohtuuttoman suuria resurssipuutteita. Jopa eräillä aloilla liikutaan selvästi riskirajoilla, kuten puolustusvoimain komentaja on todennut. □

**SODANKYLÄN LIIKENNEKOULU
ERKKI PALOLA**

Jäämerentie 25 99600 Sodankylä
Puh. 993-11345

Kurssit alkavat maanantaisin klo 18.00

YHDISTYSVAKUUTUS • KOTIKENTTÄETU

**LOIMI-HÄMEEN
VAKUUTUSYHDISTYS**

Satakunnantie 21, 32200 Loimaa. Puh. 923-31871
Kartanonkatu 4, 30100 Forssa 10. Puh. 916-12435
Valtatie 8, 37800 Toijala. Puh. 937-22912

KOUVOLAN SANOMAT

SALON LOUHINTA OY

SALO
Horninkatu 7 C 5
Puh. 924-2226, 11872

LAUTTANIEMI KATTOTUOLI

Kannattava ratkaisu

LAUTTANIEMI KY

Vääksy puh. 918-661 901

**HAMMASLABORATORIO
M. LAAKKONEN**

Siltakatu 14 A 1
80100 Joensuu 10
Puh. 973-22602

ERIKOISKORI OY

Yrittäjätie 13, 74130 Iisalmi 3
Puh. 977-22911

TILAUSKONEPAJA
MOOTTORIKONEISTAMO

TUMO

Vaskitie 4 – 20660 Littoinen
Puhelin 921-442 700

AUSTEVA OY KONEPAJA

Koskenojankatu 2
38700 Kankaanpää
Puh. 930-22062

KOUVOLAN BETONI OY

TEHDAS TYKKIMÄKI
PUH. 951-123841—123842

- Jäähdyttäjäkoryaamo
- Akkumyynti

T:MI AKKUPALVELU

92101 Raaha
PL 104 Muurarink. 8
Puh. 37226

**ILMASTOINTI JA PELTITYÖ
S. Nummikoski**

60320 Seinäjoki 32, Konekatu 4
Puh. 964-142237, ilt. ja viikonlopp. 964-65864, 64080. Autoon 94040-61480
Suoritamme ammattitaidolla ilmastointiasennukset, rakennus-
pellitykset, eristyspellitykset, eristämiset (villaus) ym. peltialan
työt.

- Pyytää tarjouksemme Urakkatarjoukset teemme pikaisesti

RPT-YHTIÖT

86100 PYHÄJOKI
Puh. 983-33693
Telex 34-47 raput sf

**RAKENNUSLIIKE
T. VANNINEN KY**

Kalevalankatu 32—34 B
PIEKSÄMÄKI
Puh. 958-12101

HAKAILMASTOINTI OY

Ritopohja
40250 Jyväskylä 25
Puh. 941-782 411

**VIHTORI VILJANEN OY
LEIPOMO**

Hämeenlinna, Ahokatu 26
Puh. 917-23263

Turvallisuutemme puolesta

Maassamme ilmestyy lähes 70 maan puolustuslehteä. Niiden yhteinen painosmäärä on yli 200 000 kappaletta, joilla lasketaan olevan noin 800 000 lukijaa.

Suuriin viikottain ilmestyviin kaupallisiin aikakauslehtiin verrattuna niitä voidaan pitää vähäisinä, mutta sisällöltään ne ovat merkityksellisiä. Siitäkin huolimatta, että "niiden palstoilla lämmitetään pääsääntöisesti sisäänpäin samanhenkisyyden rutikuivasti palavia mielipiteitä".

Puolustusvoimien palveluksessa oleville ja maanpuolustusjärjestöihin kuuluville ne ovat kuitenkin arvokkaina keskustelufooru-

meina, tiedottajana, vieläpä viihteenäkin tarpeellisia.

Mitä maanpuolustuslehdet sisältävät, olisi tutkimuksen väärtti. Väitöskirjaksikin niissä on aineistoa kylliksi, mielipidetutkimuksista puhumattakaan.

Tekijöillä ja lukijoilla on omat mieltymyksensä. Hyvinkin yhdensuuntaisina uskon niiden esiintyvän näitten lehtien palstoilla, joilla niilläkään ei kyetä kertomaan läheskään kaikkea sitä, mikä turvallisuuspolitiikkasamme ja maanpuolustuksessa on ensiarvoisinta, kiisteilyintä ja uutisarvoisinta.

Selailaanpa jotakuita.

RAJAMME VARTIJAT

Vuoden ensimmäinen numero kertoo, että *Pohjois-Karjalan Rajavartiosto on voittanut UKK -kiertopalkinnon*. Jatkuvasti kiertävän tasavallan presidentti Urho Kekkosen kiertopalkinnon saa vuodeksi haltuunsa se joukko-osasto joka saavuttaa korkeimman pistemäärän puolustusvoimien ampuma-, hiihto- ja suunnistustestaruuskilpailujen yhteenlasketuissa tuloksissa.

Sitten siirrytään mielenkiintoiseen veneenrakennustaitoon ja sieltä *suomusalmelaiseen 50 vuotta Ala-Vuokissa asiakkaitaan palvelleeseen kyläkauppaan*. Näissä jo on vaihtelevuutta, meri- ja erämaahenkisyyttä muillekin kuin rajamiehille.

Kieltolain kumoamistakaan ei ole väheksitty, vaikka kai menen tullen rajanvalvojille on riittänyt salakuljetuksesta päänsärkyä.

Tytöt ja lotat piirtyvät mielenkiintoisessa artikkelissa *Salmijärven tsasounan viimeisissä vaiheissa ja m/s Stril-sundin epätavallinen pelastusoperaatio* kertoo miten koviille merellä todella voidaan joutua.

Jäänmurtajat talviliikenteessä ja Kiihtelysvaaran kunnan teollistaminen ovat tietopankkia, *pieni metsäsuksien testi* palauttaa jalat ladulle ja oikoo vääriä käsitöksiä hyvin asiallisesti.

Erämiehille löytyy lehdestä sivunsa ja lukeville vihjeet kirjallisuudesta, pakina on paikallaan ja *Sattumasalaatissa* on lukijoiden lähettämiä kuvia, joista pari todella nasevaa. On siellä ristikkokin ja runontaikaa osuvine piirroksineen.

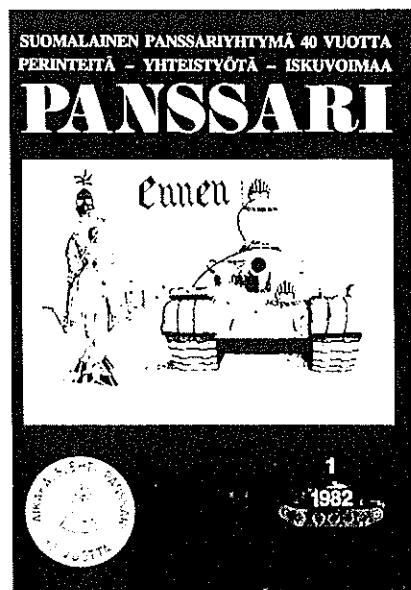
Monipuolista luettavaa 48 sivulla.

PANSSARI

Aselajilehti, jos mikä, korostaa vuoden ensimmäisessä numerossaan *suomalaisen panssariyhtymän 40-vuotisia perinteitä*, yhteistyötä ja iskuvoimaa. Kääntää sitten katseen *Puolan osuuteen Neuvostoliiton puolustusjärjestelmässä*, palaa suomalaisiin panssarijoukkoihin ja niiden tarpeisiin ja asettaa kuin vertailtavaksi *Israelin panssarijoukot*. Nämä kolme suurta artikkelia ovat lehden johtava sisältö, mutta sieltä löytyy myös tämän päivän panssariviestikoulutusta ja vasta vietettyä itsenäisyyspäivää.

Katsaukset kertovat panssariaseen kehityksestä maailmalla, kiltakuulumiset osastotoiminnoista, varusmies- ja reserviläistapahtumista.

Hyvän lehtimiestavan mukaan tilaa on annettu myös muiden mp-lehtien mielipiteille.

HUOLTO UPSEERI

HUOLTOUPSEERI

Ei marssi vatsallaan, vaan lehtenä seisoo vakaasti jaloillaan ja on tyylikkäästi pessyt kasvonsa eli levittänyt kantteen *nelivärin*, joka saa hyvälle mielelle. Lehti on teemattu *huollon johtamiselle ja muonitukselle viime sodissa*.

Näinpä sen pääartikkelina on kirjoitus *huoltopäällikön asemasta ja huollon toimintavarmuudesta* kertova kuvitettu tiivistelmä, jota seuraa haastattelu: *Huoltouseereita työssään*.

Sotakorakilpailuista ponnahtetaan ilmatilaan ja tarkastellaan ilmoitse uhkaavaa vaaraa: strategiaa, aseita ja ilmailuvontaa. *Viiime sotien aikaista muonitusta* käsitellään tutkielmamaisesti, jota höysyttää hyvä kuvitus ja sivunsa saavat *huoltouseeritapahtumat* kautta maan.

Järjestölehden tavanomaista suppeutta rikastavat juuri eläinlääkintä — ja ilmasota-alalle tehdyt syrjähyppyt.

SOTAVETERAANI KRIGSVETERANEN

Julkaisija:

Suomen Sotaveteraaniliitto —
Finlands Krigsveteranförbund r.y.

SOTAVETERAANI — KRIGSVETERANEN

Julkaisu on tabloidikokoinen, sanomalehtityyppinen ja vuoden toinen numero 32-sivuinen. Sen nimiösivu on omistettu juuri *valitulle presidenttillemme*, jolle myös kuuluu *pääkirjoitus*.

Itse asia on veteraanikohtaista ja koko aviisin läpi. *Kuntoutustoiminnasta Peurungalta* on lähes kaksi sivua seikkaperäistä tietoutta. *Talvisodan henkeä ja naisia kriisitajan tehtäviin* tarkastellaan asiallisesti, kunnes taas paneudutaan veteraanien kuntoutuksen tulkintaan. *Sotainvalidien veljesliitolle* on omistettu sivu ja *Punkaharjun kuntoutussairaalle* kolme palstaa.

Lähemmäksi yksilöä tullaan artikkeleissa *Kuoreveden veteraaneista* ja *kuntokurssitoiminnasta Hoikan opistossa Vammalassa*.

Keskiaukeamalta löytyy 'esseen' verran asiaa *Siirannmäen miehistä* ja sitten kerrotaan *erikoishammasteknikoista* ja *puhdetyönäyttelystä* Taideteollisuusmuuseumissa. Paikallisosastouutisten jälkeen lehti tekee kuin kunniaa *Rajajääkäripataljoona 3:lle* ja päättää mittavan sivumäärän *sivulliseen på svenska*. Osoitteistot ja ilmoitukset lomittavat laajahkoja artikkeleita.

Suuri on tämä lehti sisällöltään ja painokseltaan, joka tarkistuksen mukaan on 110990 kappaletta. Turvallisuuksipolitiikalle ja puolustusvoimillemme tässä numerossa ei ole sijaa.

RESERVILÄINEN

Lehden maaliskuun numero on omistettu *turvallisuudelle*, jota käsitellään pääkirjoituksessa. Kolumnistit käsittelevät *ylipäällikkö-kysymystä* ja *ammattitaitoa mp-lehden toimittamisessa*. Pakinoitsija on vaihteeksi keskittynyt *liikkumisen turvallisuuteen* ja tulevaan liikennelakiin.

Ruotsinkielinen avustaja on ollut *kertausharjoituksissa* ja käsittelee vaikutelmia.

Varusmiehet tulevat lehteen *vinkalla lentäjinä* ja reserviläistoimintaa kuvaavat *hämäläiset mielipiteet*.

Mutta mihin tieto katoaa kysytään puolustusvoimain komentajan puheenvuorossa ja *Madridin ETY-kokouksen* surullista loppua perustellaan onnettomalla alulla.

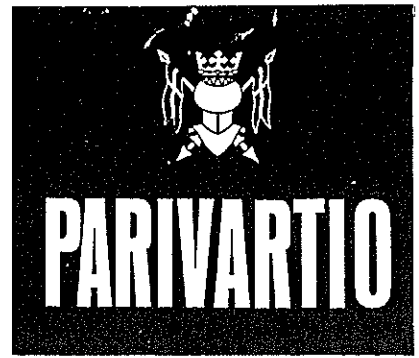
Keskiaukeama tuo *suurkuvana* esiin juuri päättyneet *talvisotaharjoitukset* ja lisäksi peitteenä RUL:n, RAUL:n ja ResUL:n *tiedotuslehtisen*.

Uutissivuilla pistäydytään ensin *avaruudessa* ja sitten järjestötaphtumissa unohtamatta *Puolan tilannetta* ja *Golanin kalustoa*.

Kuntourheilulle on omistettu aukeama. *Ehdotukselle* kokoperheen kävelyistä ja *kertausharjoitusmielipiteille* on varattu sivu kummallekin.

RAUL:n järjestöidea on ns. jälkiartikkelina. Lukija on kirjoittanut *sukupolven vaihdoksesta* ja *muuna lehtenä* on 20 vuotta täyttänyt Ruotuväki.

Risikko koko sivulla ja *kirjallisuuden arvostelu* ovat "vakiosablunaa", mutta silti aina uusia. *Hymyreservillä* — vitseillä on pyritty keventämään, ettei ainaakaan takalisto tule rakoille. Sivuja tässä numerossa 52.

PARIVARTIO

Varsinais-Suomen reserviupseeri- ja alipuseeripiirien lehti on tabloidikokoinen, 20-sivuinen piirilehti. Nimiösivu tässäkin on luonnollisista syistä varattu *tasavallan presidentille*. Pääkirjoitus käsittelee *epäasiallisen varusmieskohtelun perussyitä* ja samalla sivulla on *puolustusvoimain komentajan puhe* otsikolla: Puolustuskyvyllä harhauttaminen mahdollista. Sitten seuraa laatikoituna *taphtumakalentereja*, *kilpailukutsuja* ja *vastaavia*, seikkaperäistä järjestömaterialia.

Pääartikkelina voidaan pitää juttua *presidentin asemasta ylipäällikkönä* ja lähes saman arvoisena artikkelia: *Milainen johtaja — sellainen joukko*. Ajankohtaisinta on katsaus *turvallisuuspoliittiseen tilanteeseen Euroopassa* ja tulokset *ampumahiihdon voimannäytöistä Huovinrinteillä*. *Talvikilpailut Laitilassa* ja *Piikkiössä* kertovat paikallisista harrastuksista ja menestymisistä laduilla ja luonnossa. Ja tyylikkäästi lehti muistaa lopuksi *salolaista 85-vuotiasta veteraania*.

PÄÄTELLÄÄN

Tällainen selailu on vain pintaliittoa. Jokainen näistä lehdistä ansaitsee syventymisen. Niiden artikkelit tarkan perehtymisen. Yhden selkeän näytön sivuilija voi kyllä tehdä. Ne eivät — onneksi — toista viikkolehden yleisjuoruja. Visusti ne pysyvät omalla sarallaan ja ovat siksi kaikki erilaisia.

Turvallisuuspoliittisia kannanottoja jän kaipaamaan, vaikka kielteisäkin, suolaksi ja keskustelun kirjoittamiseksi. Muuten hyvä näin. Paitsi, ettei maasamme ole suurta kokonaisvaltaista maanpuolustuslehteä. Mikä vahinko! ☹

Maanpuolustuslehtiin tarvitaan uudistumishenkeä

Kylkiraudan tämän numeron teema koskettelee maanpuolustuslehtiä ja niiden sisältöä. Asian valottamiseksi mahdollisimman monipuolisesti kokoontui Kylkiraudan toimitukseen neljä asiantuntijaa keskustelemaan maanpuolustuslehdistä. Parituntinen rupeama muodostui vilkkaaksi keskustelutilaisuudeksi, mikä oli valitettavasti katkaistava kiireisten herrojen tiukan aikataulun takia, vaikka asiat eivät suinkaan vielä loppuneetkaan.

Paikalla olivat majuri Matti Mähönen, Hakun päätoimittaja, valtiotieteiden maisteri Klaus Raninen, Reserviläisen (luottamusmies) päätoimittaja, ekonomi Hannu Sinerma, Suomen Sotilas – Suomen Mies-lehden päätoimittaja ja everstiluutnantti Seppo Tanskanen, entinen Karjalan Jääkärin päätoimittaja.

Puhuttaja ja kysymysten esittäjänä toimi Kylkiraudan päätoimittaja.

Maanpuolustuslehti on käsite, jonka määrittämiseen ei ole mitään virallista normistoa, kuitenkin lasketaan, että Suomessa ilmestyy yli 60 tämän tyyppistä aikakautista julkaisua. Miten herat tämän pöydän ympärillä sorvaisivat maanpuolustuslehden määritelmän?

Klaus Raninen: Maanpuolustuslehti on sellainen, jonka tehtäväksi on määritetty ylläpitää ja kohottaa maanpuolustustahtoa.

Hannu Sinerma: Minusta julkaisijapohja määrittää hyvin pitkälle sen, onko lehti maanpuolustuslehti. Jos julkaisija liittyy maanpuolustuskenttään tavalla tai toisella, on kysymys maanpuolustuslehdestä.

Seppo Tanskanen: Maanpuolustuslehtiä ovat sellaisten yhdistysten tai vastaavien äänenkannattajat, joille maanpuolustus muodossa tai toisessa kuuluu toiminnan tavoitteisiin ja siten lehti yhtyy taustajärjestönsä. Eli kuten Hannu jo sen sanoi.

Matti Mähönen: Maanpuolustuslehtiä ovat sellaiset lehdet, jotka avoimesti ilmoittavat tehtäväänsä olevan maanpuolustushengen vaalimisen ja kasvattamisen.

Klaus Raninen: Minusta Hannun määritelmä on hyvä, sillä julkaisijapohjan mukaanhan me voimme laskea myös ammattijärjestölehdet maanpuolustuslehdiksi, vaikka päätehtävänä ei olekaan kohottaa maanpuolustushenkeä lehden palstoilla.

Hannu Sinerma: Niin, tuskinpa monenkaan yhdistyksen päätehtävä on lehden puitteissa maanpuolustushengen kohottaminen, mutta en haluaisi silti niitä rajata pois, vaikka jotkut niistä ovatkin lähes puhtaasti ammattiyhdistyslehtiä.

Seppo Tanskanen: Suuren yleisön keskuudessa niitä olisi aika vaikea markkinoida muuna kuin maanpuolustuslehtenä.

Kun maanpuolustuslehtiä on noinkin paljon, onko niitä sitten liikaa? Onko kaikille markkinoita ja levikkialuetta? Pitäisikö niitä ehkä vähentää?

Matti Mähönen: Niin kauan kuin näitä lehtiä julkaistaan, niille kyllä löytyy markkinoita. Ehkä puuhaa voisi hieman keskittää. Kiltalehtiä voisi kai yhdistellä. Nythän jokaisella prikaatilla ja jääkäripataljoonalla on omansa. Yhdistyminen takaisi pari hyvää tai nykyistä parempaa lehteä.

Olisiko valmis lopettamaan oman lehtesi?

Matti Mähönen: Olemme jo yhdistäneet kaksi lehteä, kun Hakku ja Pioneeripseeri yhtyivät muutama vuosi sitten. Olemme tässä asiassa edelläkävijöitä!

Seppo Tanskanen: Minä antaisin kaikkien kukkien kukkia. Jos nyt ajatellaan vaikkapa Karjalan Jääkäriä, niin ei

Seppo Tanskanen, everstiluutnantti, Sotakorkeakoulun operaatiotaidon ja taktiikan opettaja, Karjalan Jääkärien entinen päätoimittaja.

Kontiolahden varuskunnan asioista muut lehdet kirjoittelisi. Ihmisillä on kova tarve nähdä oma kuvansa lehdessä. Vaikka levikki ei olekaan suuri, on niillä silti oma merkityksensä. Mutta kun jossain varuskunnassa ilmestyy useita tällaisia lehtiä — mm. Hämeenlinnassa ainakin kolme — niin siinä jo saataisi yhdistellä.

Hannu Sinerma: Nyt puhutaan taas minun lempiaiheestani. Tätähän olen hämmentänyt aikaisemminkin ja nyt viimeksi Tampereella maanpuolustuslehtiä koulutustilaisuudessa. En minäkään haluaisi rajoittaa lehtiä määrää siksi, että joku intressipiiri jäisi ilman äänitorvea. Jos tältä kantilta asiaa katsoo, niin lehtiä voisi olla enemmänkin.

Kuitenkin näen tilanteen ajattelun köyhyytenä. Se kuvastaa suomalaisten kateutta, ehkä tässä voisi sanoa yhteensopimattomuutta. Paikkakunnan kannalta olisi paljon rikkaampaa, jos yhdessä tehtäisiin kunnan lehti, joka täyttäisi muitakin tarpeita kuin paikallisen aliupseerikoulun kurssijulkaisun vaatimukset. Yritysjohtajana sanon, että maksajia löytyy hyvälle lehdelle aina paremmin kuin huonosti toimitetulle kurssijulkaisulle. Toisaalta myönnän, että tässä ei ole kysymys ratkaisevista seikoista, mutta kunnolla keskitetty voimat antaisivat paljon näkyvämmän tuloksen. Monet maanpuolustuslehdet pyytävät tänä päivänä anteeksi olemassaoloaan. Vähentämistä voisi ajatella vaikkapa suhteessa 60 contra 40.

Et suinkaan pyri siihen, että kuudenkymmenen lehden tilalla olisikin vain kuusi?

Hannu Sinerma: En missään tapauksessa. Jo alueelliset erot ovat niin suuret,

ettei sellaista voi tehdä.

Seppo Tanskanen: Näihin mielipiteisiin voin varauksetta yhtyä.

Klaus Raninen: Vaikka demokratian nimeen aina vannotaankin, olen tässä samaa mieltä. — Sinänsä talous on mielenkiintoinen kokonaisuus. Jos meillä olisi selvästi nykyistä vähemmän maanpuolustuslehtiä, niin en ole lainkaan varma, että niiden talouselämästä saama ilmoitustuki pysyisi nykyisen suuruisena. On useita perinteisiä tuki-joita, jotka antavat roponsa juuri tiettyyn lehteen. Toisaalta on muistettava, että sukupolven vaihtuminen tuo rahakirstun vartijoihin sellaisen sukupolven, joka ei tunne maanpuolustussasia välttämättä kovin hyvin.

Seppo Tanskanen: Ehkä vielä kannattaa mainita, että monet säilyttävät yhteytensä maanpuolustukseen pelkästään liittymällä varusmiehenä kiltaan ja saamalla sitten luettavakseen asianomaisen lehden. Hän haluaa tietää juuri siitä omasta joukko-osastostaan. Tätä ei pysty laajalla pohjalla ilmestyvä lehti kertomaan.

Hannu Sinerma: Minusta tuo kiinnostus kestää vain pari vuotta. On epärealistista ajatella, että tällä tavalla pidetään kontaktia näihin kavereihin. Silloin heidän pitäisi toimia muutenkin voimakkaasti.

Seppo Tanskanen: Osalla kiinnostus kestää, mutta valitettavan monilla ei.

Tarkoitatko tällä ajatuksella, että me yleensä toimimme tässäkin asiassa liian Helsinki- tai ruuhka-Suomi-keskeisesti?

Seppo Tanskanen: Vaikkapa näinkin, sillä on paljon kavereita, joita eivät yleisvaltakunnalliset asiat kiinnosta.

Matti Mähönen: Kyllä tuollaisia paikallisia uutisia tarvitaan. Mutta kun täällä Helsingissä tehdään valtakunnallista lehteä, niin meidän mielestämmekin siinä on liikaakin vaikkapa Keuruun asioita, kun taas siellä päin olevat lukijat ovat juuri päinvastaista mieltä.

Kuinka monta maanpuolustuslehteä luette säännöllisesti ja kuinka monta tulee selatuksi vuoden mittaan?

Klaus Raninen: Valitettavan harvoin ne jäävät. Oma lehti, järjestön piirilehdet ja loput jäävätkin hieman sattumanvaraisiksi. Tässä suhteessa en voi esiintyä kovin suurena asiantuntijana.

Hannu Sinerma: Oman lehden lisäksi Kylkirauta, Ruotuväki, Reserviläinen, Helsingin Reservinsanomien ja Rajamme Vartijat. Ainakin näen ne — kaikkia ei tule aina kovin tarkkaan luettua. Lisäksi maanpuolustuslehtiä koulutustilaisuuksissa olen tutustunut koko skaalaa.

Seppo Tanskanen: Laskeskelin tässä, että vakituisia lukulehtiä on viisi: Sotilasaikakauslehti, Kylkirauta, Ruotuväki, Suomen Sotilas ja Karjalan Jääkäri. Muita lehtiä sitä mukaa kuin niitä eteen

tulee, mm. Reserviläinen lähes joka numeron osalta.

Matti Mähönen: Taitaapa niitä olla kymmenkunta lehteä. Ne tulevat pioneeriosastolle ja tavallaan niiden lukeminen kuuluu tehtäviini.

Klaus Raninen: Ruotuväki on lehti, joka ikäänkuin pitää lukea — alusta loppuun asti. Sehän pitää lisätä tuohon minun luettelooni. Kun päivittäiseen työhön kuuluu lehtien seuranta, ei kotona enää juuri lueta muuta kuin mikä todella kiinnostaa. Enhän kiltalehtiä kovinkaan usein saa käsiini, joten koulutuspäivillä aina toteaa, miten aikamoinen floora lehtiä on.

Vaikka ette olekaan asiaa tällä perusteella tutkineet, ettekä kaikkia maanpuolustuslehtiä jatkuvasti seuranneet, niin millaisena pidätte niiden sisältöä?

Seppo Tanskanen: Ainakin nuo, jotka luettelini, ovat mielestäni hyviä. Onhan joukossa tietysti vaatimattomiakin — lähes pelkkiä kurssijulkaisuja.

Hannu Sinerma: Vaikka aika kultaakin muistot, niin meillä on keskimäärin parempaa maanpuolustuslehdistöä tänään kuin viisi tai kuusi vuotta sitten, jolloin itse aktiivisesti paneuduin näihin kysymyksiin. Mutta vieläkin on aika paljon turhaa juttua lehdissä. Sitä ei ole toimitettu vaan materiaali on kymästä sellaisenaan lähetetty painoon — täysin kelvottomana lehtijuttuna. On vanhaa materiaalia tai täysin puuta heinää.

Matti Mähönen: Minusta lehdet voisi jakaa kolmeen ryhmään: ammattilaisten tekemät, jolloin jälkikin on sen mukainen, innokkaiden harrastelijoiden aikaan saannokset, joissa on hyviä artikkeleita ja sitten kolmantena ryhmänä lehdet, jotka on käsketty tehdä. Tämä mielestäni peilaa hyvin niiden tekotyylillä.

Klaus Raninen: Tuo oli aika hyvä ryhmittely. Ainakin Reserviläinen on muuttunut journalistisempaan suuntaan. Meidänhän tulee jatkuvasti kilpailu yhä paranevien vapaa-ajankäytön mahdollisuuksien rinnalla. On oivallettu, että pitää olla sellaista materiaalia, mitä kansa lukee.

Seppo Tanskanen: Kun tässä kilpailusta puhutaan, niin olisiko vaikka Maanpuolustuskiljat sellainen järjestö, joka järjestäisi kilpailun parhaasta maanpuolustuslehdestä. Palkinto jaettaisiin vuotuisilla koulutuspäivillä.

Klaus Raninen: Senhän voisi tehdä sarjoittain.

Seppo Tanskanen: Se kiinnittäisi julkaisijoiden huomion tähän asiaan.

Hannu Sinerma: Niin ja miksei myös suuren yleisön.

Kaikki (melkein yhteen ääneen): Tämähän oli hyvä idea!

Seppo Tanskanen: Koulutuspäivillä on ollut hyvä vaikutus. Otsikoita on jautettu ja ne ovat parantuneet. Kun kansia arvosteltiin, niin ainakin Karjalan Jääkä-

Klaus Raninen, reservin kapteeni, valtiotieteiden maisteri, Imatran Voima Oy:n johtokunnan tiedotussihteeri, Reserviläisen "luottamusmiehen" -päätoimittaja.

rissä otettiin neuvot varteen.

Matti Mähönen: Kohennusta on tapahtunut yhdessä jos toisessakin asiassa, mutta erityisesti harrastajatoimittajien lehdissä. Ehkä harrastajat vaihtuvat kuitenkin liian usein.

Klaus Raninen: Esimerkiksi otsikosta "Eräitä näkökohtia prikaatin viime aikaisesta toiminnasta" on tullut huomattavasti iskevämpi. Ei tuo vaihtuminen aivan niin vaarallista ole. Kyllä koulutuspäivät heijastuvat uusiinkin toimittajiin.

Ollaanko lehtien sisällössä liaksi hymistelylinjalla?

Klaus Raninen: Tuota on varmasti aika vaikeaa yleistää. Jos valtakunnallinen lehti kritisoi puolustusmäärärahoja, niin kritiikki on lehden kannalta vähäisempää kuin jos prikaatin lehti kritisoi prikaatin komentajaa.

Hannu Sinerma: Tai niitä samoja puolustusmäärärahoja.

Klaus Raninen: Jopa niinkin. Mutta esimerkiksi Ruotuväessä tulee joskus aika reippaita mielipiteitä ja se heijastuu nopeasti muihin lehtiin.

Hannu Sinerma: En ole missään vaiheessa näitä lukessani kokenut hymistelyä, tosin kritiikkiäkään ei ole kovin runsaasti. Kapea-alaisuutta esiintyy, rönsyilyä puoleen ja toiseen ehkä saisi olla.

Seppo Tanskanen: Kritiikkiä saa muista lehdistä lukea aivan tarpeeksi. Toisaalta taas kirpeä keskustelu lisää mielenkiintoa. Olisi mukava joskus lueksella kun "herrat ottavat yhteen". Viime Kytkiraudassa ollut johtamista käsittelevä juttu oli mielenkiintoinen. Se oli sellainen kriittinen juttu, jonka voi hyväk-

syä julkaistavaksi.

Matti Mähönen: En nyt tiedä niinkään hymistelylinjasta, mutta ammattimiehen ammattiasista kirjoittamaa kritiikkiä kaivataan. Kentällä kyllä arvostellaan, mutta kun kehoitetaan kirjoittamaan vaikkapa Sotilaisaikakauslehteen, niin siitä ei tule mitään. He pelkäävät esimiesten arvovallallaan jyräävän kirjoituksen ja sen ajatukset matalaksi.

Seppo Tanskanen: Asiassa on aina kaksi puolta. Jos lähdet kritisoidaan etkä tunne riittävästi asian toista puolta, tulet helposti jyrätyksi ja leimatuksi hölmöksi. Kritisointi on hyvin herkkä liikkuma-alue.

Hannu Sinerma: Ja jättää vielä karriärikehitykseen jäljen kaiken lisäksi.

Seppo Tanskanen: Siitäkin puhutaan, mutta en tiedä, onko sellaisesta kukaan kärsinyt.

Klaus Raninen: Asioistahan voidaan puhua niin monella eri tavalla. Katkeruus, sopeutumattomuus ja nälvimishalun paistaminen kirjoituksesta eivät ole oikeita tyylejä.

Kun tässä nyt ollaan keskusteltu lehtien sisällöstä, niin millaisista asioista tulisi kirjoittaa enemmän?

Matti Mähönen: Ei ole niinkään kysymys asioista, vaan maanpuolustuslehdet tehdään liian haudankavina ja otsa rypyssä. Ainakin Hakun suhteen olemme saaneet myönteistä palautetta pakinakilpailusta ja keventämysyrityksistä.

Seppo Tanskanen: Ehkä lukijatutkimus olisi hyvä tehdä silloin tällöin. Toisaalta kyllä parannusesitykset liikkuvat yleensä tuolla "lisää huumoria"-linjalla. Enemmän voisi kirjoittaa ihmisistä yleensä ja heidän ajatuksistaan.

Hannu Sinerma: Niin, kukapa meistä ei olisi tätä kysymystä miettinyt. Me olemme pyrkineet inhimillistämään sisältöämme. Kiltujen puolelta on kovia paineita, mutta tämän alan sisällön lisääminen johtaa siihen, että lehti kuolee lukijoiden käteen jo ennen kuin he ehtivät sitä avata.

Seppo Tanskanen: Minulla on yksi juttu tulossa Suomen Sotilaaseen!

Hannu Sinerma: Toivottavasti siinä ei kerrota, missä joku kiltä kokoontui ja mitä päätettiin.

Seppo Tanskanen: Taitaa se vähän sellainen olla (HS katsoo epätoivoisena kattoon!)

Hannu Sinerma: Taustajärjestöjen paine on näissä asioissa valtava. Sanonkin kollegasta, suurimmasta ja kauneimmasta, Reserviläisestä, että joskus se on todella tympäisevää luettavaa, kun siellä esitellään vuosijuhlia, juhlapuheita ja muita pitkiä litanioita, joita kukaan ei viitsi lukea. Ja nyt Suomen Sotilaasta on tulossa samanlainen, tyyliä tai päätoimittajaa pitää vaihtaa. — Henkilöjutut ovat kaikkein mielenkiintoisinta luettavaa.

"Lehtien pitää pystyä uudistumaan"

Klaus Raninen: Hannun ajattelu on aivan oikeansuuntaista. Myönnän kernaasti, että olemme liian tosikkomaisia. Ongelmana meillä on, että kentältä kuuluu ääniä, joiden mukaan juuri heidän kokouksensa ja puheenjohtajansa on mainittava. Toisaalta lehden pitäisi olla sellainen, että sen tulisi sopia yhtä hyvin niin nuoren kersantin kuin vanhan majurinkin käteen.

Seppo Tanskanen: Samat mieliharmit ovat myös kiltalehdissä. Aika pitkälti kirjoitetaan samoista asioista numerosta toiseen. Niiden sijaan ihmisten omien mielipiteiden esittäminen, vaikkapa vain tavallisista asioista, saattaisi monasti olla hyvin mielenkiintoista. Rutinoituminen voi olla vaaratekijänä. On vaikea keksiä koko ajan uutta. Silloin pitäisi vaihtaa miestä.

Hannu Sinerma: Tämä voitaisiin kääntää toisinkin päin: vetäjät olisivat pysyviä, mutta avustajakuntaa sen sijaan vaihdettaisiin aika-ajoin, jollei se ole kovin laaja.

Seppo Tanskanen: Pääasia, että jonkinlaista uusiutumista ajan mittaan tapahtuu.

Tulisiko korkeimman sotilasjohdon, lähimmän kenraalikunnan, esiintyä näissä lehdissä nykyistä enemmän joko kirjoittajina tai haastateltavina?

Klaus Raninen: Ainakaan Reserviläisessä ei tällaista puutetta esiinny. Kuitenkin aika laajalti yhteiskunnassa vallitsee sellainen käsitys, että puolustusvoimain komentaja puhuu, ja hän onkin

ainoa, joka puhuu. Tietysti hän antaa sävyn, mutta kyllä muutkin voisivat olla hieman aktiivisemmin asialla.

Matti Mähönen: Valtakunnallisille maanpuolustuslehdille kuuluu puolustusvoimien johdon lausuntojen julkaiseminen, ja niitä on ollut, kun lausuntoja on tarvittu. Alueellisille lehdille kelpaa alemmankin tason lausunnot. Hakku on ainakin saanut haastateltuja, silloin kun niitä on pyydetty.

Hannu Sinerma: Eipä tähän muuta sanomista löydy. Sen verran voin kuitenkin todeta, että kenraalimajuri Alpo Kantolan haastattelu jossain lehdessä (ei

Matti Mähönen, majuri. Pääesikunnan pioneeritoimiston toimistoiesiupseeri. Hakku-lehden päätoimittaja.

muistanut, että se oli Kylkiraudassa!) oli sillä tavalla virkeä, että hän oli henkilö, joka ei ollut aivan äskettäin esiintynyt muuten julkisuudessa. On aika tylsää jokaisesta lehdestä lukea saman henkilön lausuntoja. Voihan lääkintähuollostakin puhua joku muukin kuin Kimmo Koskenvuo.

Matti Mähönen: Saisihan Suomen Sotilaskin tästä asiasta lausunnon tai haastattelun vaikkapa lääkintämajuri Arolta.

Seppo Tanskanen: Tässä on tietysti se vaikeus kaiken aikaa, että kenraalit ovat virkansa puolesta esillä ja sanovat sanottavansa pyöreästi ja yleensä vain eräänlaisen virallisen kannan.

Klaus Raninen: Eihän asiaa tarvitse aina katsella koko valtakunnan lääkintähuollon kannalta, vaan se voitaisiin etsiä linjalta "meidän sairastuvallamme".

Hannu Sinerma: Eikä pelkästään "toimintaa yya-sopimuksen varjossa".

Muut: Juuri niin.

Hannu Sinerma: En kaipaa niinkään lisää "virallista kantaa", mutta minä ainakin nautin tuollaisista pienistä bisquit-mäisistä pakinoista, ja niitä Ruotuväessä on aina silloin tällöin. Ja todettakoon, että pidän lehtemme jo kymmenen vuotta jatkuneesta traditiosta, Kaalepista. Sen voi lukea vaikka vessassa istuessa.

Seppo Tanskanen: Se tulee aina luetua.

Klaus Raninen: Minulle tulevat kaikki pohjoismaisten reserviupseeriliittojen lehdet, ja voin lohdutukseksi kertoa, että

meidän maanpuolustuslehtemme hakkaavat ne aivan kirikkaasti.

Seppo Tanskanen: Olen huomannut, että lyhyen jutun lukee mielummin kuin monikymmensivuisen. Viime mainitun pitää olla todella mielenkiintoinen, ennen kuin sen läpi kahlaamiseen ryhtyy.

Klaus Raninen: Ainakin väliotsikoita pitää olla riittävästi. Niistä voi katsoa, kiinnostaako asia vai ei. Ja onko pakko sanoa väliotsikkoina "yleistä" tai "alkulause"?

Hannu Sinerma: Tuo taitaa olla sitä "sotilastoimituksellisuutta".

Seppo Tanskanen: Vaikuttaa tutkielman jäsentelyltä, ja sitähan lehtijuttu ei saisi olla.

Hyvät herrat, nyt kun on kahvit juotu ja voileivät syöty sekä esitetty positiivista kritiikkiä maanpuolustuslehdistä, esitetään lopuksi omantunnon kysymys: Kannattaako maanpuolustuslehtiä tehdä tulevaisuudessa?

Klaus Raninen: Jaa-a!? Otetaanpa ensin tuo sokeripala suusta ja annetaan suun käydä muuten makeaksi! — Ehdottomasti! Ei ainoastaan kannata, vaan myös täytyy. Niitä pitää parantaa, jos se vain on mahdollista ja niille pitää hakea laajempi vaikutuspiiri. Jakelu tulisi kohdistaa myös niihin, jotka eivät lehteä normaalisti saa, mutta joilla on merkitystä ja vaikutusta paikkakunnalla ja yhteiskunnallisesti. Tällä tavalla ylläpidetään maanpuolustusasiaa.

Hannu Sinerma, reservin luutnantti, ekonomi, Ulkomainos Oy:n toimitusjohtaja, Suomen Sotilas — Suomen mieslehden päätoimittaja, Kylkیرaudan päätoimittajan neuvotteluryhmän jäsen.

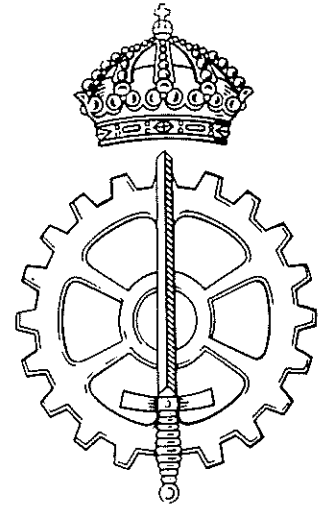
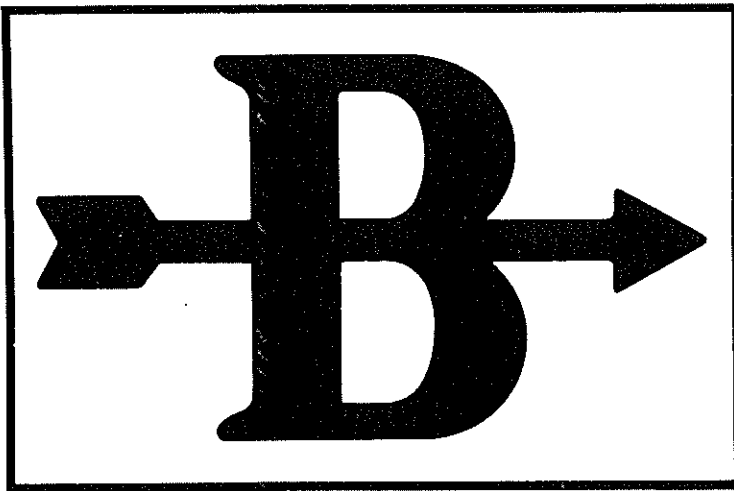
Hannu Sinerma: Tässä voisi melkein syyttää puheenjohtajaa johdattelevasta kysymyksestä, sillä ei kai tämän pöydän ääressä olevista kukaan voi ajatella "kannattaako" — muuta kuin taloudellisesti. Toivoisin kuitenkin, että voitaisiin luoda yhteistä rintamaa, jolle nuo mainitut koulutuspäivät ovat antaneet hyvää pohjaa. Jos ei nyt yhdistymistä tapahdu, niin ehkä löydettäisiin enemmän yhteistä henkeä. Lisäksi tarvitaan uudistumishenkeä, ettei tästä tule vain vanhojen luurankojen kalisuttamissysteemi. Yh-

teiskunta muuttuu kovaa vauhtia ja lehtien pitäisi pystyä muuttumaan mukana. Maanpuolustus ei saisi muodostua pelkästään "pyhien arvojen" asiaksi, vaan sen tulee olla osa tätä jokapäiväistä elämää. Tämä on tärkein päämäärä, mikä maanpuolustuslehdillä tulisi olla.

Seppo Tanskanen: Tähän voisin jatkaa, että tällä hetkellä näyttää eräänlainen henkien taistelu olevan jälleen lämpiämässä rauhanliikkeiden ja vastavien Suomeenkin leviämisen seurauksena. Näissä esiintyvien tunteiden lisäksi jonkun pitäisi pystyä jakamaan asiallisia tietoja. Tiedon lisääntyessä maanpuolustukseen suhtaudutaan aina myönteisemmin. Tässä on melkoinen tehtävä.

Matti Mähönen: On selvää, että maanpuolustuslehtien tekoa kannattaa jatkaa. Ponnistukset pitäisi nykyistä enemmän suunnata siihen hiljaiseen enemmistöön, joka on sitä mieltä, että maata on puolustettava, mutta joka ei ole vapaaehtoisessa maanpuolustuksessa mukana. Nythän lehdet on tarkoitettu aktiiveille, järjestöissä toimiville. Siinä olisi työmaata.

Seppo Tanskanen: Kunhan vaikuttajain saataisiin tavoitettua ja heidät vaikutettua mahdollisuuksistamme, niin kyllä passiiviseenkin osaan päästäisiin käsiksi. Tuskinpa koskaan saamme suuria massoja tässä asiassa liikkeelle. — Mutta tehdään silti hyviä maanpuolustuslehtiä! □

FFV

OY SUOMEN BOFORS AB

Strömbergintie 10, 00370 HELSINKI 37, puh. (90)-553 166

**RAUTA
MAATALOUSKESKUS
ISOMÖTTÖNEN KY**

Puh. 989-3191
93600 Kuusamo

ARIN VALINTA

Sunantie puh. 8053202
02760 ESPOO 76
kauppias Ari Isomäki

**SIMON-
KYLÄN**

**— VALINTA
ERKKI GLAD**

Simonkallio Puh. 90-832054

MARTTI MARTTILA Puh. 922-51995
LAILA
REILU OSTOAIKKA

— KARAHALLI

KARAKALLION OSTOKESKUS
02620 Espoo 62
Puh. 90-590465

Kaksi nykyaikaista K-hallia Vääksyssä
• VÄÄKSYNTORI • ANIANTORI

**— HALLI
TOIVANEN KY**

Puh. 918-661 011

— HALLI OLLIMARI KY

Rautkallionkatu 3
01360 Vantaa 36
Puh. 90-8748588

**KORPIN
LEIPOMO OY**

Meill' aamuvirkut pullat paistaa
siks tuoreilta ne aina maistaa.
KESÄLAHTI — Puh. 957-371096

**VALINTA
ALALUUSUA**

99600 Sodankylä Puh. 993-1317

NIVALAN LEIPÄ OY

85500 Nivala
Puh. 40 008 -40 281

PUISTOLAN

— HALLI

Puistolantori 1
00750 Helsinki 75
Puh. 90-383286

H. Väänänen Puh. 23 844

**MAATALOUSKESKUS
KEIJO SEPPÄLÄ**

16300 Orimattila
Puh. 73 301 — 73 302 — 73 303

Valmistaa ja huoltaa Neon- ja valomainoksia
kaikkialle Suomessa

OY SUOMI NEON

Kalevankatu 45 00180 Helsinki 18
Puh. 90-603 360 — 603 330

**VALINTA
E VILJANEN**

Kivistö puh. 896 831

Jäki Oy

27230 Lappi TI.

TUKKUMANNI Oy

JOENSUU, Torikatu 9

Elintarvike- Maatalous- ja konealan tukkuliike

Valmistamme teräsveneitä ym. metalli-
tuotteita

METALKO

Sorvarintie, 90530 OULU 53
Puh. 981-348 575

LASI-VISTA

21530 Paimio, Postinkuja
Puh. 921-732483

Lisälasit, lasitukset, kehystykset ja korjaukset

Oy Aura- HANSA Ab

Lähi-Idän huolinnat
Turku puh. 921-306666 telex 62225 aura sf

Rakennus- ja rautakauppaheloja

PISLA OY

44500 Viitasaari
Puh. 946-22 410

TERMO-RAKENNE TERMO KIVI OY

82140 Kiihtelysvaara
Puh. 973-79134
-79314

54800 Savitaipale
Puh. 953-360888

KAIKK! RAKENNUSHARKOT EDULLISESTI

SUOMENMAA-LEHTI

Keskustapuolueen pää-äänenkannattaja
Kansakoulukatu 8 00100 Helsinki 10
Puh. (90) 6942 755

SOTKAMO-LEHTI

88600 SOTKAMO,
puh. 986-60710

SUOMENSELÄN SANOMAT

maan suurin paikallislehti

Virtaintie 40
34800 Virrat

LEHTIKANTA OY

Tommolankatu 2 — 45130 Kouvola 10
Puhelin 951-16911

LOMAKETEHDAS OY

14200 Turenki, puh. (917) 83 201
Helsingin konttori, puh. (90) 603 334

KESÄLAHDEN RAKENNUS OY

Puh. 957-371441
59800 KESÄLAHTI

talonrakennus, korjaustoiminta

TERÄTUOTE Oy

Puh. 937-22 050 Toijala

RAKENNUSLIKE TUOMO KOSKINEN KY

63500 Lehtimäki, puh. 965-71460

RAKENTAJAIN PALVELUA

- rakennussuunnittelua ja
- piirustuksia
- massa-, tarveaine- ja kustannuslaskentaa
(arava-, maatalo- ja teollistamislainat)

Rak.mest. PENTTI SEPPÄLÄ

Elimäki puh. 951-76 374

KIINNITYSTARVIKEALAN ERIKOISLIKE

hyötyrakenne oy

Kuortaneenkatu 13 Hki 52 p. 718900

Lämpöinsinööri-toimisto
ÄYRÄVÄINEN KY
Petaksentie 2 00630 Helsinki 63

Sähköryhmä
RAINOLA & JOHANSSON

Kiskontie 18 00280 Helsinki 28
Puh. 410348

— VARATTU —

ARKKITEHTITOIMISTO
LAPPALAINEN & CO
ALEKSANTERINKATU 2 A 10 15110 LAHTI 11

KOIVISTON AUTO
Mestarinkatu 5, 15800 Lahti 80, puh. 918-26 987

OSAKEYHTIÖ KONEPAJA

TAMPERE Puh. 931-51272
KOKKOLA Puh. 968-18222
HELSINKI Puh. 90-441178
AMMATTITAITOA TEOLLISUUDEN PALVELUKSEEN

AMERPLAST

PL. 33, 33731 TAMPERE 73
PUH. 931-645333 TELEX 22220

kauppakasseja • minigrip- ja muita pusseja • valintapakkauksia •
painettuja pakkausratoja • tämän päivän laatutuotteita muovista

**KOKKOLAN
OSUUSMEIJERI**

Korpintie 6 — 67100 Kokkola 10
Puh. 968-18855

KUJANEN OY

334 421

Ilmarisentie 14 15200 LAHTI 20

OY SKF AB

Unioninkatu 9
Helsinki

GRACE

INDUSTRIAL SERVICE CHEMICALS
Laivalahdenkatu 4 00810 Helsinki 81, Puh. 90-7554155

TOIMIVIA TUOTTEITA • TÄYSI-
PAINOISTA ASIAKASPALVELUA

BETONIMIES OY

90500 Oulu 50, Puoliväläkangas
Puh. 981-348 069

Ky Pikkarilan Sora Kaarlo Kuula ja Kni

COSTARICA

KESKIPOHJANMAA

Keski-Pohjanmaan Kirjapaino Oy
Kokkola, PL. 45 — Puh. 968-14322

RIIHIMÄEN SANOMAT

PL 14 11101 Riihimäki 10
Puh. 914-30221

**KOTKAN
VARTIOTOIMI**

Opistonkatu 3 48100 KOTKA 10
Puh. 952-13 914

Vuoden kadettiupseeria tapaamassa

Kadettikunnan vuosikokouksessa Peurungassa 13.3.1982 valittiin vuoden kadettiupseeriksi kapteeni Pekka Rapila Helsingin kadettipiiristä. Tämän, nyt seitsemännen kerran tapahtuneen huomionosoituksen tarkoituksena on näkyvällä tavalla antaa tunnustusta niille kadettipiireille, jotka erittäin ansiokkaasti ja esimerkillisellä tavalla ovat toimineet Kadettikunnan päämäärien hyväksi.

Tekemäänsä vuoden kadettiupseeriestystä Helsingin kadettipiiri perusteli muun muassa toteamalla, että kapteeni Rapila on erityisesti vauhdittanut turvallisuuspolitiikan opettamista koulunüorisorolle piirin alueella ja on luonut hyvät yhteydet viranomaisiin ja opettajajärjestöihin sekä itse osallistunut aktiivisesti opettamiseen. Erittäin merkittäväksi hänen panoksensa katsottiin siihen, että Helsingin kadettipiirin maanpuolustus-aatteellisella toiminnalla tavoitettiin vuonna 1981 enemmän kuulijoita kuin edeltäneinä viitena vuotena yhteensä.

Tällä hetkellä Sotakorkeakoulussa koulutusupseerina palveleva kapteeni Pekka Rapila on osallistunut Kadettikunnan toimintaan Haminan ja Helsingin kadettipiireissä sekä viimeksi myös Kadettikunnan hallituksessa.

YHTEYDET VIRANOMAIISIIN TÄRKEÄT

Tätä haastattelua tehtäessä kapteeni Rapila tavoitettiin valmistelemasta koulutoimenjohtajille pidettävää informaatio- ja neuvottelutilaisuutta. Kokemustensa perusteella vuoden kadettiupseeri arvioi viranomaisien suhtautumisen Kadettikunnan toimintaan ja sen tarjoamaan tukeen vaihtelevan alueellisesti.

— Haminan kadettipiirin alueella voin varauksettomasti sanoa kouluviranomaisten ja opettajien suhtautumisen olleen myönteistä. Täällä pääkaupunkiseudulla tulevat ehkä poliittiset näkökohdat voimakkaammin esille, ja suhtautuminen vaihtelee kunnittain. Pääosin se kuitenkin on turvallisuuspolitiikan tärkeyden ymmärtävää ja siten myönteistä.

— Meillä onkin juuri valmisteilla kadettipiirin alueen 12 kunnan koulutoimenjohtajille pidettävä neuvottelutilaisuus, johon myös läänin korkein koulujohto on lupautunut mukaan. Tilaisuudessa keskustellaan turvallisuuspolitiikan ja rauhankasvatuksen yhteyksistä ja sovitaan yhteistoiminnan suuntaviivoista vuosille 1982-1983.

— Opettajaportaassahan kadetti-piirin antama asiantuntija- ja opetusmateriaaliapu on aina otettu kiittollisuudella vastaan. Opettajien kanssa toimiessaan tuntee kyllä puhaltavansa samaan, suomalaisen nuorison parasta etsivään hii-leen.

TOIMINTAOLOSUHTEET OVAT KEHITTYNEET

Vähintään yhtä tärkeätä kuin toiminnan kouluissa saama vastaanotto, ovat kokonaisuuden kannalta ne olosuhteet ja edellytykset, joilla kadetti-piirit työtänsä

tekevät. Nämä olosuhteet näyttävät vuosien myötä kehittyneen myönteisesti.

— Kadettikunnalla oli 1970-luvun alkupuolella melkoinen identiteettikriisi ja se pyrki löytämään oikeutusta olemassaololleen. Nuorisoon suuntautuvassa toiminnassa nähtiin ”markkinarako”, jota kukaan ei silloin hoitanut. Kouluissahan voidaan ainoan ja viimeisen kerran antaa tytöillekin tietoa Suomen maanpuolustuksen ratkaisuista.

— Puolustusvoimien johto onkin ymmärtänyt Kadettikunnan turvallisuuspolitiikan opetuksen merkityksen suomalaisten maanpuolustusmyönteisyyden lisääjänä ja on siksi antanut voimakkaan tukensa ja tunnustuksensa tälle työlle.

— Täällä kentällä upseerin mahdollisuudet osallistua turvallisuuspolitiikan opetukseen riippuvat esimiehistä. Joukko-osastojen komentajat ovatkin, puolustusvoimien edun ymmärtäen, suhtautuneet myönteisesti ja kannustavasti alaistensa ”maanpuolustusharrastukseen”. Komentajat ovat tänä päivänä siksi kiireisiä, että aktiivinen osallistuminen kadetti-piirien kaikkeen toimintaan ei ole mahdollista. Silloin tällöin olisi kuitenkin hyvä näyttää nuoremmille esimerkkiä.

— Nuoren upseeripolven toimintamahdollisuudet ja -halu riippuvat suu-

resti sen saamasta perusopetuksesta ja vanhempien upseerien tuesta. Tässä korostuu Kadettikoulun ja komentajien työn merkitys.

OPETTAJIEN VALMIUTTA KOHOTETTAVA

Kadettikunnan koulumaailmaan suuntautuvaa maanpuolustusaatteellista toimintaa toteutetaan monin eri tavoin, esimerkiksi antamalla luennoitsija- ja opetusmateriaaliapua. Oikeiden keinojen valintaan on kussakin tapauksessa kiinnitettävä erityistä huomiota. Ei myöskään ole yhdentekevää miten kouluissa esiinnyttäin.

– Tehokkainta on tietysti luokassa silmästä silmään tapahtuva opetus. Meidän on kuitenkin myönnettävä, että vapaaehtoisia upseereita ei riitä jokaiseen luokkaan. Pääosan turvallisuuspolitiikan opetuksesta hoitaa siis opettaja.

– Valtaosa opettajista on kuitenkin naisia, joilta maanpuolustuksesta puhuminen saattaa vaatia kohtuuttomia valmisteluja. Siksi onkin suhtauduttava erityisen vakavasti opettajiin kohdistuvaan informaatiotyöhön. Vähin mitä voimme tehdä on antaa opettajille kaikki mahdollinen opetusmateriaali ja asiantuntemus käyttöön.

– Luokassa upseerin on erityisesti muistettava, että hänet nähdään aina myös puolustusvoimien edustajana. Näin ollen on puhuttava vain virallisen turvallisuuspolitiikan mukaisesti.

OMAA JÄSENISTÖÄ EI SAA UNOHTAA

Eri kadettiipiirien toimintaedellytyksissä on luonnollisesti suuriakin eroja, kuten jo aiemmin todettiin. Tilastojen perusteella voidaan kuitenkin päätellä, että myös jäsenkunnan aktiivisuudessa on suuria eroja. Tämä antaakin aihetta pohtia toiminnan ja toimintaan osallistumisen suhdetta.

Pekka Rapila – vuoden kadettiupseeri

– Kadettiipiirien on luonnollisesti sopeutettava toimintansa jäsenkuntansa koostumukseen. Esimerkiksi Helsingin kadettiipiiriin 1300 jäsenestä kaksi kolmannesta on evp-upseereita, jotka mielellään seuraavat tämän päivän puolustusvoimien tapahtumia.

– Olemmekin kehittäneet heitä varten erityiset ”evp-upseereiden kertausharjoitukset”. Huhtikuun lopulla teemana oli: ”Miksi komentaja on huolestunut?” Alustuksen jälkeen pohdittiin perusteellisesti puolustuskyvyn materiaalista kehittymistä ja maanpuolustusa-

senteita Suomessa.

– Nuorimpien jäsenten mukaan saaminen on ongelma ainakin Helsingin suuressa varuskunnassa. Turvallisuuspolitiikan opetuksessa heidän mukana olonsa olisi kuitenkin ensiarvoisen tärkeää.

UPSEERIN URALLE

Kouluissa esiintyessään upseerit joutuvat varmasti vastaamaan myöskin ammatin valintaa koskeviin kysymyksiin. Onko upseerin ura tänä päivänä suosittelun arvoisen?

– Upseerin ammatti lienee tänä päivänä viimeisiä todellisia kutsumusamatteja. Pelkkä leipäpappi ei kauaa allalla viihdy.

Mikäli nuori mies haluaa toiminnassaan asettaa Suomen edun muiden asioiden edelle, olen vilpittömästi valmis suosittelemaan upseerin ammattia monipuolisena, reippaana, kykyjen mukaisen etenemisen mahdollistavana ja varmana ammattina. Tänä päivänä upseereiden palkkauskin alkaa jo olla kilpailukelpoinen muiden vastaavaa tasoa olevien ammattien palkkauksen kanssa.

VAPAA-AJAN ONGELMIA EI OLE

Saamastasi tunnustuksesta ja sen perusteluista päätellen Kadettikunta vie huomattavan osan vapaa-ajastasi. Riittääkö vuoden kadettiupseerilta aikaa enää muille harrastuksille?

– Toiminta turvallisuuspolitiikan opetuksen parissa vie todellakin melkoisen osan vapaa-ajastani. En pidä sitä kuitenkaan minkäänlaisena uhrauksena. Tämä työ antaa varmasti enemmän kuin ottaa.

– Muuten aikani kuluu perheen, kuntoilemisen ja lukemisen parissa. Eriyisesti Sotakorkeakoulun oppilasaikana laiminlyöty perhe vaatii nyt korvausta osakseen.

VIRKA- TYÖ- JA VAPAA-AJAN ASUSTEITA

VALTION PUKUTEHDAS

Aulangontie 1 • PL 8 • 13101 Hämeenlinna 10 • Puh. 917-28121

Ajatelmia johtamisesta

Rohkeus ei tee johtajaa, mutta ei ole myöskään johtajaa ilman rohkeutta.

René Quinton

☆☆☆

Hyvin taisteleva sitoo vastustajansa, mutta ei anna vastustajan sitoa itseään.

Kiinalainen Sun Tsu

☆☆☆

Parempiin suorituksiin ei kannusta käskyn voima vaan käskijän persoonallisuus.

Edgard Schmacher

☆☆☆

Esimies pakottaa suorituksiin, johtaja sen sijaan saa ihmiset toimimaan ja saavuttamaan tuloksia.

James Fox

☆☆☆

Epävarma käskeminen luo epävarmoja suorittajia.

Helmuth von Moltke

☆☆☆

On vaarallista antaa jollekin tietylle aselajille etusija.

Winston Churchill

☆☆☆

Esimerkki hyödyntää kymmenen kertaa enemmän kuin ohje.

James Fox

☆☆☆

Olemme vastuussa siitä, mitä me teemme, mutta myös siitä mitä me jätämme tekemättä.

☆☆☆

Kenraalin päämääränä ei saa olla vain sotien voittaminen, vaan hänen on myös tehtävä osansa niiden ehkäisemiseksi.

Bernard Montgomery

☆☆☆

Koko hallitsemisen salaisuus on siinä, että on tiedettävä, milloin on oltava kettu milloin taas leijona.

Napoleon

☆☆☆

Rauhanpalmu ei ole puolustus miekkaa vastaan.

Erich Ludendorf

☆☆☆

Suuri osa niistä tiedoista, joita sodassa saadaan, on ristiriitaista, vielä suurempi osa on väärää ja verrattomasti suurin osa on epäluotettavaa.

Carl von Clausewitz

ROIHUVUOREN SEURAKUNTA

Tulisuontie 2 00820 Helsinki 82
Puh. 783407

Kadettikoulu sijaitsee Santahaminassa seurakuntamme alueella.
Kotiseurakunta kiittää Kadettikoulua ja Kadettikuntaa hyvästä yhteistyöstä
ja toivottaa onnea tulevaisuudelle.

MEKLARI

Sodasta ja rauhasta

Onpa kerrankin lähtenyt käyntiin maanpuolustuskeskusteluja. Tätä kai voisi kutsua räjähdysmäiseksi puheripuliksi — mitä nyt joukossa kirjoituksiakin on. Ehkä joku saattaa nähdä hommassa jonkinlaista johdettua toimintaakin, mutta tuskin siinä sellaista on — ainakaan kovin ponnekkaasti.

Keskustelussa sinänsä ei ole mitään pahaa, päinvastoin jotain tällaista on jo kaivattukin, mutta taitaa välillä homma luiskahtaa raiteiltaan. Useimmiten näyttää syynä olevan vähäinen tieto tai sen puuttuminen kokonaan, ja silloinkos sitä vasta asiantuntijana esiinnyttäinkin!

☆

Muuan jalkaväkipuseeri laati 1920-luvun lopulla kirjasen silloin vielä uuden kranaatinheitin käyttöstä. Kun tekijällä ei kuitenkaan ollut korkeampia tykistöllisiä tai ballistisia tietoja, teos ei voinut täyttää vaadittuja mittoja.

Kirjoittaja ei kuitenkaan häkehtynyt, vaan lähetti käsikirjoituksensa nähtäväksi tykistöntarkastajalle, kenraali Nenoselle. Nenonen syventyi siihen tapansa mukaan hyvin perusteellisesti. Kun hän toi sen takaisin osastopäällikölleen, hän sanoi nauraa hihittäen:

— Älkää lähettäkö tätä pois, vaan tuokaa se minulle aina, kun olen huonolla tuulella!

Lääkärit ovat ryhtyneet vastustamaan spontaanisesti sotaa, toimittajat ovat perustaneet vastaavan järjestön keskuudessaan ja taiteilijat matkustavat ”rauhanjunalla”. Periaatteessa asiasta ei ole sanottavissa mitään muuta kuin hyvää. Mutta periaatteen jälkeen tuleekin suuri mutta.

Kun ajatus on herännyt yksityisten kansalaisten mielissä, niin sen toteuttamisessa haluavatkin olla lukuisat järjestöt mukana. Ja järjestöjen mukaan tulo merkitsee mitä varmimmin politiikan astumista areenalle. Ja kun näin on, tiedetään lopputuloskin mitä varmimmin: juonittelut, keskinäiset valtataistelut ja muut asiaan kuulumattomat sivuilmiöt peittävät itse pääkysymyksen. Näin ollaan jälleen lähtökohdassa.

Taiteilija Eino Ruutsalo onkin sanonut irti rauhanjunasta: ”Mieluummin nimi kansalaisadressiin ydinsotaa vastaan kuin minkään järjestön tai puolueen kelkkaan.”

☆

Nuorempi kadetti palaa iltalomalta. Päivystävä kadetti kysyy, luuleeko tämä selvinneensä niin, ettei tule ilmoituksia tervehtimisen laiminlyönneistä.

— Ei varmasti tule, herra kadetti, nuorukainen vakuuttaa.

— Kuinka olette noin varma? päivystäjä tiedustelee.

— Herra kadetti, otin taksin Mannerheimintieltä, vedin auton kaihtimet eteen, istuin koko matkan ajan lattialla manttelin alla ja pidin käden päähineessä.

☆

Merivoimien komentajan ja kirjailija Märtha Tikkasen välillä sukeutui keskustelu lehtien palstoilla. Yhdessä asiassa ainakin kirjailijatar on varmasti oikeassa, mutta hän on myös varmasti väärässä: sotia ei voi estää varustautumisen avulla. — Silloin kun on kysymys suurvalloista, tämä pitää paikkansa, mutta kun tarkastellaan pieniä valtioita, tilanne onkin jo toinen.

Joskus on esitetty ajatus, että suurvaltojen kilpavarustelu estää niitä käymästä toistensa kimppuun. Ehkä ydinaseet peiloittavat, mutta eivät muut. Pienet valtiot menettäessään puolustuskykynsä menettävät saman tien itsenäisyytensäkin.

☆

Luutnantti pitäessään tarkastusta:

— Joko kaikkien on pukeuduttava samalla tavalla tai sitten ei ollenkaan!

☆

BUSSIMATKAT 82 KESÄESITTEEMME ILMESTYNYT

TILAA SE
NUMEROSTA
939-36144

MATKATOIMISTO
LÄNSIMATKAT
Yrjönk. 15 — 28100 PORI 10

— 20 vuotta suosittuja bussimatkoja —

SALLASSA AVATTU UUSI MOTELLI

Vapaata majoitustilaa vielä tälle kesälle
uusissa viihtyisissä tiloissa

MOTELLI

OY FÖRBY AB

25640 Förby
Puh. 924-824481

TORASSIEPIN LOMA- MÖKIT PPA 1

Torassieppi, 99300 Muonio.
Puh. 996-8944. Avoinna: 15.2.—
15.10., 20.12.—7.1.

Mökkejä yht. 10 kpl, joista 5
uutta takkamökkiä. Uusissa
mökeissä wc, suihku ja takka.
Mökeissä: jääkaappi, keitto-
mahdoll., ruoka-astiat, lii-
navaatteet, sauna (1).
Majoituspaikassa: sauna
Alueella on hyvät mahdolli-
suudet patikointiin ja kalas-
tukseen.

Lomamökkien yhteydessä KOTIKÄSITYÖ TIUHTA

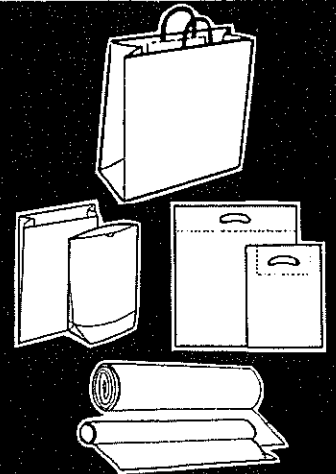
Myytävänä aitoja käsitoita,
joiden suunnittelu ja valmis-
tus tapahtuu paikkakunnalla
kotikäsitöinä. Samalla voi tu-
tustua raanutaiteilija Alli
Ohenojan raanunäyttelyyn.

OY BLOMBERG AB

HAMINA

MYYMÄLÄPAKKAUKSIA MITTOJENNE MUKAAN

- Lahja- ja joulupaperit
- Muovikassit
- Paperikassit
- Lahjapussit
- Koristenauhat

Lautu Paperi Oy

Uudenmaankatu 33, 00120 Helsinki 12
Puh. 604 052, 604 037

- Kuorma-autot, perävaunut ja
nosturit
- Maataloustraktorit
- Puutavaraa

PARKANON AUTO JA PUU OY

Puh. 933-2323
39700 PARKANO

Mukavissa hetkissä mukana: SINUHEN HYUÄT

leipomotuotteet ja kahvilat Lahdessa

Konditoria-kahvilat
kaupungin keskustassa:

Aleksi 9	puh. 26 100
Mariankatu 21	511 620
Rauhankatu 6	27 176
Rauhankatu 19	29 021
Vuoripojankatu 9	27 177
Aleksi 27	46 326

PALAUTETTA TUOMAKSELLE

Edellisessä numerossa nimimerkki "Eräs Tuomas" kirjoitti rauhan ajan johtamisesta. Hän toivoi asiasta keskustelua ja tämä toivomus on todella täyttynyt.

Ensimmäiset palautteet kirjoitukseen julkaistiin Uudessa Suomessa ja Eteenpäinlehdessä. Myös Kylkraudan lukijat ovat tarttuneet aiheeseen kiitettävän aktiivisesti.

Keskustelu johtamisesta on tärkeätä, sillä puolustusvoimien toiminnan tehokkuuden vuoksi on johtamisen kehityttävä muun kehityksen mukaan. Kyseessä on siten kaikkien yhteinen etu.

Tarvitaan luottamusta

"Eräs Tuomas" toi Kylkraudan lukijan silmien eteen kuvauksen puolustusvoimien johtamisilmiöistä valaisten esitystään esimerkein, jotka olivat kenelle hyvänsä kipeän tuttuja.

Puolustusvoimien johtamisjärjestelmä ja -tyyli antaa todellakin valtaa henkilöille, jotka eivät ole kasvaneet (eivätkä koskaan kasvakaan) kypsiksi valtaansa kantamaan. Kun moisille johtajille vielä sattuu alaisia, jotka ovat kiusallisen päteviä ja vielä hyväksyvät haluavat kunnian saavutuksistaan itselleen (eivätkä esimiehelleen, jolle kunnia tietenkin kuuluu) on soppa valmis.

"Eräs Tuomas" on johtamisjärjestelmämme sallimia heikkouksia kuvatesaan valitettavan oikeassa. Mehukkaita kuvauksia voisi täydentää omastakin kokemuspiiristä. Se ei asiaa kuitenkaan auttane. Seurauksien kuvailu ei liene niinkään uuden kirjoituksen väärtti kuin ilmiön **syistä ja johtopäätöksistä** keskustelu.

Johtaminen on kokonaisvaltainen taapahtuma, jonka erittely on yhtä mielenkiintoista kuin hyödyllistäkin. Mikä ero on sotilasjohtamisella ja siviilijohtamisella? Sotilasjohtaminen ei ole rauhan eikä

edes sodan ajan oloissa niin autoritaarista kuin yleensä väitetään. Käytännössä se on hämmästyttävän demokraattista, jopa niin demokraattista, ettei suurin ongelmamme olekaan johtajavaltaisen järjestelmän kylmät käskijät vaan päinvastoin pehmeät (anteeksi) demokraattiset hyssyttelijät, jotka eivät saa päätöstä tehdyksi. Ilmiö on kiusallinen rauhan aikana ja vaarallinen sodan oloissa.

Siviilijohtaminen ei puolestaan ole niin kauniin demokraattista kuin "Eräs tuomas" antaa ymmärtää. Siviilijohtajat ovat usein huonoimpia sotilaskolleegojaankin despoottisempia ja heidän suuntaamisensa vähemmän vahingollisiin tehtäviin on usein mahdotonta, toisin kuin sotaväessä. On totta, että heidän virheensä mitataan rahassa, yritysten menetyksissä, työntekijöitten irtisanomisina jne, mutta kuka käy sanomassa yritysjohtajalle, että autoritaarinen johtamismenetelmä vie yrityksen perikatoon. Ei kukaan. Satatuhatta työtöntä odottaa, että siviilijohtamisjärjestelmä toimisi maineensa mukaisesti.

Toisaalta siviilijohtamisessa on samanlaista päättämättömyyden ongel-

maa kuin sotaväen johtamisessa huonoimmillaan. Valta on organisaation monimutkaistuessakin niin hajautunut, ettei sitä oikein käytä kukaan. Päätöksen tekoon vaikuttaa niin moni säädös ja hallinnollinen kommervenkki, että tarvitaan useita asiantuntijalausuntoja varmistamaan, ettei johtaja tietämättään toimi vastoin lakeja, sopimuksia ja organisaation omia määräyksiä. Ja kun päätös on kypsä tehtäväksi, on tilaisuus jo luiskahnut käsistä. Joku ehti edelle.

Sotilasjohtamisessakin on lähtökohdana ihmisen psyyke, joka toimii tiettyjen lainalaisuuksien mukaan; täsmälleen samalla tavoin kuin siviilijohtamisen filosofiassakin. Johdettavat ovat samoja — ihmisiä — kummassakin johtamisympäristössä. Sodan ja rauhan olot, kanta-henkilökunnan tai varusmiesten johtaminen ei tätä lähtökohtaa pysty muuttamaan.

"Erään tuomaan" kuvaus oikeaoppisesta johtamisfilosofiasta siviilielämässä on kuin suora lainaus sotilasjohtajuuden opetuksesta Suomen puolustusvoimissa. Juuri tämä on se henki, jota parhaat esimieheni ovat toiminnassaan noudattaneet (ja heitä on ilahduttavan

monta tielleni osunut).

Mutta kuitenkin "Erään tuomaan" mainitsevat "erikoistapaukset" riittävät pilaamaan tämän johtamisjärjestelmämme erinomaisen yleisarvosanan Miksi? Autoritaarisuus sinänsä ei syyksi riitä. Siirtyminen oikeaoppiseen johtamisfilosofiaan ei myöskään riitä ratkaisuksi, koskapa kuvattu autuus on jo kätemme ulottuvilla. Miksi se ei sitten toimi? Tuotan niille lukijoille pettymyksen, jotka vielä kukaan eivät ole kääntäneet sivua tai heittäneet lehteä pois ja totean, etten minäkään mitään patenttiratkaisua ongelmaamme löydä. Mutta yritetään nyt kuitenkin.

Sotilasorganisaatio toimii hyvin, jos sen parhaita ominaisuuksia käytetään oikein. Organisaatiomme on metsä, joka vastaa niin kuin sinne huudetaan:

— pidä alaisiasi tyhminä — he ovat tyhmiä

— kohtele varusmiehiä lapsina niin he ovat lapsia

— epäile jokaista, kaikki alaisesi ovat vilpintekijöitä

— pidä alaisiasi miehinä ja katso, he ovat miehiä

— luota alaisiisi — ja he ovat luotettavia

Hyvä johtaja luottaa alaiseensa ja vastaa tämän luotettavuudesta uskaltamalla olla tarkastamatta jokaista alaisen työsuorituksen yksityiskohtaa.

Heikko ja arka johtaja (ulkonäöltään usein julman sotilaan perikuva) antaa alaiselleen tehtävän, tarkastaa suunnitelman, puuttuu sen toteutukseen jatkuvasti, hakee vastuuta väistääkseen lausunnon poikineen ja vihdoin työn valmistuttua ottaa kiitokset itselleen tai delegoi epäonnistumisen seuraamukset alaiselleen.

Johtajavaltainen järjestelmämme sallii yhtä hyvin tuottavan ja luovan innostuneen työskentelyn kuin ahdistavan ilmapiirin vallitessa minimivaatimuksetkin alittavan toiminnan. Avainsana on **luottamus** joka vallitsee organisaation eri osien välillä tai sitten ei.

Johdin nuorena luutnanttina pikkuista maaliosastoa, jonka osana oli tulla lyödyksi kerta toisensa perästä. Paikalle osui vanha kenraali ja antoi luutnantille ohjeen: "Tarjotkaa miehille voittoja, älkää pelkkiä tappioita." Vasta paljon myöhemmin ymmärsin, että kenraali oli pitänyt minulle kuuden sanan mittaisen oppitunnin aiheesta motivaatio, oppitunnin, johon ei ollut mitään lisättävää.

"Tarvitseeko näin vahvasti motivoitu ammattikunta korostettua kuria hoitaakseen ammatinsa kunnolla?" kysyy "Eräs tuomas". Oma vastaukseni on — tarvitsee! — ja väitän samalla: mitä parempi kuri sitä parempi henki, viihtyvyys, työn tuottavuus ja toisaalta: mitä huonompi kuri sitä huonompi henki, viihtyvyys ja työn tuottavuus.

Kuri ei suinkaan edellytä negatiivista

asenoitumista alaisiin tai korostetun kielteisistä oteista — ne ovat huonokurisen joukon tunnusmerkkejä! Huono kuri on piittaamattomuutta. Ei välitetä menipä sitten hyvin tai huonosti. Ei vaadita alaisilta eikä itseltä. Hyvä kuri on valpautta. Työn laadusta ei tingitä, rikeisiin puututaan, velttoutta ei hyväksytä — ei itselle eikä muille. Mutta: hyvät suoritukset huomataan (ja hyväkurisessa joukossa niitä myös tulee) ja tunnustus annetaan, alaiseen luotetaan. Menestymisen elämykset lisäävät motivaatiota hyväkurisessa joukossa.

Meidän organisaatiomme ja johtamisjärjestelmämme on hyvä ja toimiva niin rauhan ajan siviilimäisissä tehtävissä kuin sodan ajan kovissa oloissakin. Se vaatii vain korkean moraalin omaavia johtajia, joita meillä onneksemme on runsaasti. Kuka vain keksisi menetelmän, jolla ne muutamat "erikoistapaukset" saataisiin kykyjään paremmin vastaaviin tehtäviin.

Nykyajan näköalat vaativat puolustusvoimien johtamisjärjestelmän erityisluonteen kirkastamista entisestään. Aikamme haaste on entistä paremmin motivoitunut henkilöstö, joka uskoo organisaatiomme suorituskykyyn. Suoraselkäinen suomalainen sotilasjohtamistyylillä on ainoa tie, jolla palautamme niin varusmiesten kuin kantahenkilökunnan uskon menetelmiimme. □

MARTTI HAAVISTO

Voi olla toisinkin...

Luettuani Kylkiraudasta Erään Tuomaan artikkelin johtamistyylisestä puolustusvoimissa rauhan aikana tunsin halua puuttua keskusteluun, jota lehden toimitus toivoo. Kun toimittaja Vesikansa nyt on tuonut kirjoituksen laajemmalle foorumille, lienee syytä heti tuoreeltaan esittää Tuomaan käsityksistä poikkeavia mielipiteitä. Olen ollut poissa palveluksesta jo 14 vuotta, joten voidaan väittää olojen muuttuneen. Tuskin kuitenkaan olennaisesti. En halua kiistää Tuomaan esimerkkejä, mutta eipä hänkään niitä dokumentoi. En osaa arvata, kuka on hänen Pekkansa, mutta minä tiedän monta Pekkaa, joiden esitykset on otettu huomioon ja pyritty toteuttamaan. Kerran esimerkiksi eräs toimistopäällikkö esitti varsin hyvän ajatuksen. Sanoin hänelle: "Oikein, mutta miksi et ole tätä aikaisemmin ehdottanut".

Puolustuslaitos ei ole ainakaan vii-

meisiä laitoksia, joissa otettiin käytäntöön aloitetoiminta, mielestäni melko hyvin tuloksin. Eikä tuolloin ainakaan voi vaikuttaa "pärstäkerroin", koska aloitteen saa jättää nimimerkin turvin.

Viime vuosina on siviilimaailmassa tullut muotiin "team work". Sotaväessä on vuosikymmeniä — voidaan sanoa alusta asti — harrastettu tuota samaa ryhmätyön nimenä. Sekä Pääesikunnassa että sen ulkopuolella on ollut työssä vuosien mittaan lukemattomia toimikuntia, jotka virka-aikana ja sen ulkopuolella ovat tehneet paljon hyvää työtä. En usko, että minkään muun hallinnon alalla on ilman komiteapalkkioita saatu aikaan vastaavia tuloksia. Puolustuslaitoksessa oli ohjesääntötoimikunta aikoinaan ainoa komiteapalkkioita nauttiva instituutio; miten nyt lienee, ei ole tiedossani.

Tässä yhteydessä lienee syytä mainita, että myös sodan ajan johtamisdoktriiniin sisältyy melkoisesti kollegiaalista ryhmätyöskentelyä. Esimerkiksi yhtymän esikunnassa on operaatiota suunniteltaessa eri alojen asiantuntijain esitettävä mielipiteensä. Tietenkin sitten kun komentaja on sanonut päätöksensä, kaikki sovittavat toimintansa sen mukaiseksi.

Lukemattomat ovat ne neuvottelut, joissa olen ollut mukana urani aikana. Kokemukseni nuorempana oli, että aina voin vapaasti esittää näkemykseni. Myöhemmin oli tapanani sanoa, että en tarvitse (toimistossani, osastossani, esikunnassani) kapteenia, joka ei uskalla esittää minun ajatuksistani poikkeavaa mielipidettä. Mahdollisesti Pääesikunnasta tai vanhasta aselajistani voisi vieläkin löytyä joku, joka olisi kuullut tämän lauseen.

Tuomas ei kajoa lainkaan siihen, miksi ei Pekkojen ja monien muitten hyviä ajatuksia pystytä toteuttamaan. Syynä on rahan puute. Voisin esittää lukemattomia esimerkkejä ajalta ennen sotia ja niiden jälkeen. Olen joutunut palvelemaan suurimman osan ajastani sellaisissa tehtävissä, jotka olivat tekeemisissä määrärahojen kanssa. Sodan aikana ei ollut niinkään kyse rahasta kuin resurssista ja näitähän oli pakko antaa puolustuksen käyttöön siinä määrin kuin niitä oli olemassa.

Toimittaja Vesikansa vetää esiin pari esimerkkiä 1930-luvulta. En tietenkään kiellä niiden todenperäisyyttä, mutta on otettava huomioon, että perushankintarahoja ruvettiin saamaan käyttöön oikeastaan vasta kun oli säädetty laki vuonna 1938. Jos olisi ollut rahaa, olisi voitu suorittaa välineistön kehittämistäkin aikaisemmin. Konekiväärijalustojen hankinnassa ilmennyt byrokraatia, jota en lainkaan kiellä, olisi voitu helposti voittaa, jos olisi ollut rahaa.

On väitetty, että puolustuslaitoksen johto ei muka ennen sotia tehnyt poliittisille päätöksentekijöille selväksi mitä olisi tarvittu. Kyllä teki ja he tiesivät. On dokumentoitavissa, että eräät poliitikot tietoisestikin antoivat kansalle vääriä tietoja ja johtivat jopa valtioneuvostoa harhaan.

Muistan kuinka ennen ensimmäisen parlamentaarisen puolustuskomitean asettamista kauan mietittiin, voitaisiinko tätä tietä saada enemmän ymmärtämystä välttämättömyydelle kohentaa materiaalista puolustuskuntoisuutta. Kun komiteat sitten ovat antaneet suosituksensa, jotka ovat olleet alle asiantuntijain minimivaatimuksen, ei näitäkään varoja ole saatu. En voi sanoa, paljonko ollaan kaikkiaan jäljessä näiden kolmen komitean suosituksista. Sen kuitenkin tiedän ettei minkään laitoksen henkilökuntaa ole lisätty niin niukasti kuin sotaväen, joka sodanjälkeisten monien supistuksien vuoksi oli todella aallonpohjassa. Komiteatkin myöntävät tarvittavan tuhansia virkoja ja toimia; saatu on kourallinen, upseerin virkoja tuskin sitäkään. Esimerkiksi sopii rauhanturvaa- mistoiminta YK-joukoissa. Jatkuvasti on joukko-osastoista poissa kymmeniä upseereita ja toimiupseereita. Vähintään kohtuullista olisi, että tuota tehtävää varten olisi omat virat ja toimet. Kun esikunnissa ja laitoksissa on oltava jokin vähimmäismäärä henkilökuntaa, jotta ne ylipäänsä pystyisivät toimimaan, tah- too puute kerääntyä joukkoihin ja nimenomaan perusyksiköihin, juuri sinne missä varusmiesten koulutus vaatisi riittävän ja ammattitaitoisen henkilökun- nan — jopa paimentamaan, etteivät alikersantit pääse simputtamaan. Vaikka tuskin sitä sotaväessä todellisuudessa ta- pahtuu niinkään paljon kuin joissakin si- viililaitoksissa.

Merkillinen ilmiö sinänsä on sekin, et- tei puolustuslaitoksen merkitystä työllis- täjänä ole haluttu paljoakaan käyttää hyväksi. Siellähän on valmis johto- organisaatio ja tarvitsisi maksaa vain työllistettävän palkka, kun muualla tule- vat lisäksi työnjohdon ja materiaalin ku- lut, jotka voivat olla paljonkin suurem- mat kuin pelkät palkat. Nyt sensijaan vieläkin joudutaan varusmiesten vä- häistä koulutusaikaa käyttämään monenlaisiin työkomennuksiin. On vää- rin luulla, että meillä koulutusaika on 8 kuukautta kuten laki edellyttäisi. — Muistan tapauksen, jolloin tarjosimme eräälle metallitehtaalle työtä ammusten valmistamisessa ja pyysimme siihen työllisyysvaroja. Niitä ei saatu. En myöskään saanut vastausta kysymyk- seeni, onko parempi että koulutetut am- mattimiehet pannaan tietoihin lapion varteen. Toivottavasti nyt ei enää tilanne ole tuollainen.

Palatakseni aikuun, en väitä edes riit- tävillä määrärahoilla voitavan estää, et- teikö puolustuslaitokseenkin saattaisi tulla tehtävänsä sopimattomia esimie- hiä. Johtajia valittaessa on siellä kuiten- kin seula tiheä, että tuskin niitä voinee olla niin runsaasti kuin Tuomaan artik- kelista voisi päätellä. □

Reino Arimo

Onko johdettava autoritaarisesti poikkeuksellisten olojen aikana?

Aihe sinänsä kuin myös sen käsittely- tapa oli hieman outo. Alustukseksi tar- koitetun kirjoituksen julkaisu kadettiup- seerien aatapolittisessa jäsenlehdessä hämmästytti. Mitä useampaan kertaan tutkin nimimerkin aihetta ja sen käsitte- lyä, sitä enemmän se ärsytti. Ajattelin jo, onko tämä kannanonon arvoinen asia, mutta kun aihepiiri kiehtoi ja kokemus- takin on aidan molemmin puolin, en malttanut olla vaiti.

Ärsyttävä esimerkki oli mm. ”Kiel- teisiä hallintakeinoja hän käyttää...” ihan kuin uutena asiana, vaikka heti vii- meisten sotiemme jälkeen kyseinen ope- tus oli toki jo itsestään selvyys, siitä poikkeaminen rikkomus. Toinen esi- merkki on lainaus Shakespearelta. Eikö- hän lähisempi ja rakentavampi olisi löy- tynyt Eino Leinolta ”Ei paha ole ken- kään ihminen, vaan toinen on heikompi toista” kuvaamaan samaa asiaa.

Arvostettu lehtemme oli antanut ai- heen esille tuomiseen peräti kuusi sivua ja nimimerkki oli nähnyt vaivaa saadak- seen asiansa kirjalliseen muotoon, ei ole mitään syytä epäillä kirjoittajan näen- näisesti (helppohintaisella huolenheitolla tapahtuvaa) vilpitöntä pyrkimystä päästä asialliseen keskusteluun alusta- mastaan teemasta. Näin ollen katsonkin ”vanhempana ???” upseerina aiheel- liseksi puuttua niihin ”riman ylittäviin” käsityksiin, jotka minua eniten ärsytti- vät.

JOHDETAANKO MEILLÄ YLEENSÄ OTTAEN AUTORITAARISESTI?

Antaako tämä nimi kielteisen vaiko myönteisen kuvan johtajasta? Jostain syystä minulle muodostui kirjoituksesta sellainen kuva, että nimimerkki käsittäisi autoritaarisen johtamistavan kielteisenä toimintana ja olettaisi varsin monen toisenkin henkilön yhtyvän käsityk-

siinsä. Yleistetyistä olettamuksista joh- tuen sivuutan maininnalla 1920—30 lu- vuilla meillä käytössä olleen ohjesään- nöstön, koska en voi nähdä sillä tänä päivänä mainittavaa otetta johtajuu- dessa autoritaarisesta sanasta kielteisen kuvan antajana.

Otan ensiksi esimerkin sotiemme 1939—45 aikana silloin keskenään yh- teneväisissä tehtävissä toimineista rinta- makomentajista muistin varaisesti 10 komentajan otoksen. Jv kenr Adolf Ehrn- rooth, ev Reino Inkinen, ev Veikko Korttila, evl Loimu, kenr Hynninen, ev Aho, jv kenr K A Heiskanen, kenr Autti, evi Susitaival ja ev Kemppi, jotka kaikki omalla tavallaan menestyivät joukko- osaston tai -yksikön komentajina. Voi- daanko yleistäen väittää heidän kaikkien johtaneen joukkojaan autoritaarisesti? Jos vastaus edelliseen on myönteinen, antaako se kielteisen vaiko myönteisen kuvan mainitusta johtajuuden ilmenty- mästä persoonatasolla? Toinen esi- merkki. Tunnen suurelta osin nykyisen everstilutnantti-kenraalipolven — ei ra- situksena toimimista johtajana poik- keuksellisissa oloissa — enkä voi odottaa heidän em. oloissakaan muuttavan nou- dattamaansa hyvin suomalaisen menta- liteettiin soveltuvaa johtamistapaansa. Nimitetään tätä johtajuutta sitten millä nimellä tahansa, se ei luo minulle kiel- teistä kuvaa. Kolmas esimerkki. Tosin en tunne nykyistä lutnantti-majuripol- vea — lähitulevaisuuden mahdollisten poikkeuksellisten olojen joukkoyksikön komentajia — mutta mitä syytä heillä olisi pyrkiä kielteisessä mielessä autori- taarisin menetelmin heille asetettuihin päämääriin.

Käsitykseni mukaan meillä valitetta- van usein käsitetään assertiivinen eli jä- mäkäs johtajuus autoritaariseksi ”pei- koksi” johtamismenetelmästä johtajuu- deksi kaikkine nimeen liittyvine kiel- teisine ilmiöineen. Kuitenkin tänä päi- vänä johtamistaidon työseminaarit kuin myös työ- ja yrityssektorit arvostavat mainittua johtamistapaa. Näkemysni onkin se, että autoritaarinen johtamis- tapa saa kielteisen ilmeen silloin, kun menetelmän soveltajan — johtajan — persoonallisuus ei ole sopusoinnussa hänen puheilmainsunsa, eleittensä ja il- meittensä kanssa. Ja se onkin jo sitten käsky — eli johtajan tahdon esilletuomis- tekniikkaa. Kokonaisuutena ja pelkiste- tysti ottaen kysymyksessä on vain asia-, tulos- ja ihmiskeskeisyyksien keskinäiset painotukset toistensa raja-alueiden yli.

UPSEERIN ROOLI JOHTAJANA

Poikkeuksellisten olojen torjumiseksi tai lopettamiseksi koottavan armeijan ytimen muodostavat tunnetusti aktiivi-

(kaaderi, virka, ?) upseerit. Tehtävä tulee aina olemaan jokaisen osalta vaativa ja laaja alainen. Eräs tärkeimmistä sotilasjohtajuuden kulmakivistä on tilannehallinta. Kiitettävän ratkaisun etsiminen poikkeuksellisissa oloissa on hyvän ratkaisun vihollinen ajankäyttöön ja vastapuoleen nähden. Tätä tilannehallinnan valmiutta ylläpidettäneen edelleenkin toistuvilla taistelu-, leiri- ja hälytysharjoituksilla sekä eriasteisella vartiopalvella. Miten sotilasjohtajuuden perusvalmiuksista voitaisiin luopua jossakin esikunnassa tai varikossa rauhan oloissa, koska tuntematon kriisitilanne saattaa syntyä mielivaltaisena perjantaina klo 21.00? Olisikohan asian esittäjältä jäänyt oma itsensä sekä fyysinen että psyykinen huolto hoitamatta ja sen seurauksena on unohtunut oman asian motivointi, kun hän perustelee johtajuuden ongelmaa menettelytapana paikan ja alaistensa eikä ajan suhteen. Toivon hänen silti muistavan kaavan (TIEDOT ynnä TAIDOT ynnä VÄLINEET) kertoo (SYY eli MOTIVAATIO) on yhtä kuin TULOS, ei tuotos eikä jätös. Jos toinen kertomista on olematon, tuloskin on nolla. Oman tehtävän tiedostaminen, sen arvostaminen, korkean ammattitaidon hallinta ja uskominen oman asian oikeutukseen, antaa meille tuloksena puolustuskykyä poikkeuksellisten olojen varalle. Me tiedämme, että ensimmäisen aina mahdollisen "tulikasteen" jälkeen ne 10–15 % johtajista, joilla jompi kumpi kerroin on olematon, joudutaan pikimmiten vaihtamaan toisiin johtajiin, kuten syksyllä 1939 ja osin myös keväällä 1941.

Kielteiset esimerkit tapaus "Pekan" tai jonkun yksityisen komentajan osalta eivät saa olla yleistettävissä. Jokaisen upseerin ja johtajan aina tulisi muistaa, että me itse joko johdamme asenteitamme tai olemme niiden uhreja. Ja se on meille itsellemme valintakysymys. Valitettavasti vaan suhtautumistamme asioihin on varsinkin usein kuin enakkoon nauhoitettu käsitysmalli eikuulu-minulle-tyyliin, mutta jotka johtajan kuitenkin tulisi päätöksenteossaan ottaa huomioon ja tarvittaessa kääntää ne edukseen. Toisin sanoen, jos enteet eivät näytä hyviltä, on tehtävä työtä niiden parantamiseksi. Joskus olen joutunut panemaan merkille, ettemme me suomalaiset miehet kykene normaalioloissa tavoitteelliseen ja tulosjohteiseen ryhmätyöskentelyynkään kuin hirven metsästyksessä. Jospa se olisikin poikkeuksellisissa oloissa maanpuolustuksen kannalta kansallinen hyve.

VALTA JA SEN KÄYTTÖ

Poikkeuksellisissa oloissa aktiiviupseerilla ei voi olla liikaa valtaa, vastuuta kylläkin. Rauhan aikana upseereilla

ylcensä ottaen ei liene liikaa valtaa sanan varsinaisessa merkityksessä. Käskyvaltaa kylläkin ja se näkyy ulospäin. Toisaalta yrityselämässä, jossa käskyvalta ei niinkään selvästi näy ja jossa hallitsevat tavoitteellisen tulosjohtamisen lait pelkistettynä per capita per tulos, liittyy käskyvaltaan huomattavasti enemmän lisukkeita kuin upseereilla. Heillä taas voidaan nähdä, johtuen työmarkkinapolitiikasta, enemmän kannustavan hallinnan keinoja käytettävissään kuin yritysjohtajilla, mutta ovatko ne valtaa, on eri asia.

1950-luvun lopulla, kun alettiin tuputtaa ajatusta, ettei yksi ihminen kykenisi johtamaan tuloksellisesti kuin 5–7 tulosvastuullista alijohtajaa/alajohtoporrasta, johti kenr Järventaus parhaimmillaan 13 eri joukko-osastoa tai vastavaa. En ole kenenkään kuullut mainitsevan, etteikö hän olisi kyennyt siihen. Jokainen menestynyt henkilö, tässä tapauksessa sotilas ja kenraali, oli itse muovannut itselleen tavat ja olosuhteet (hankkinut valtaa ?), jotka johtivat hänet onnistumisiin. Tietysti sotilaselämässä, kuten muuallakin, ilmenee tiettyä liehittelyä, mutta päämäärästään tietoisuuden upseerin on syytä sitä välttää. Jos esim. luutnantti kehityspiirinsä unohtaan "kumartaa liian syvään everstille" sopimattoman usein, saattaa oma kehityspiiri unohtaa hänet. Sitten kun luutnantin tulisi yletä kapteenista majuriksi, onkin nimimerkin mainitsema "isä aurinkoinen" jo eläkkeellä ja entisen luutnantin "omat ympyrät" rikki. Tästä on useimmiten seurauksena vain turhautuminen. Johtaja, jolla on päämäärä korkealla ja joka johdonmukaisesti pyrkii siihen, innostaa myös muita ja ennen kaikkea alaisiaan. Hän etenee vakaasti ja toiset haluavat seurata häntä.

OLI KRITIIKKIÄKIN

Olen kuullut usein verrattavan upseeria johtajana perinteiseen virkamieheen niin virka-ajan, koulutuksen kuin palkkauksenkin suhteen. Jos vaihteeksi verrattaisiin upseeria yritysjohtajaan, saataisi tehtäväkuvausten ja tarvittavan koulutuksen vertailun kautta avartua uusia näköaloja ja ehkä ilmenisi tarvetta käytännön kokeiluihin. Kaikilla johtajilla alaan katsomatta tulee olla tavoitteellinen päämäärä.

Muuten olen sitä mieltä, ettei kritiikkiä saa tukahduttaa, jos siitä on löydettävissä pienikin rakentavan vaihtoehdon siemen. Minä löysin sen nimimerkin alustuksen kohdasta "..., että johtaja ei mitenkään pysty keksimään kaikkia asioita itse".

Mielestäni johtajuuteen liittyvää roolia ei tulisi muotoilla erikseen normaalien ja poikkeuksellisten olojen erityistarpeisiin. Sitä tulisi kehittää yhtenä ko-

konaisuutena kaiken toimialaan liittyvän kattavana ja kaikilla tasoilla päämääränä asia-, tulos- ja ihmiskehineen toimivuus. Päämäärät ovat – meille kaikille – johtajan polttoainetta. □

Pentti Hurri

Sotilasjohtajuuden autoritaarisuudesta

"Eräs Tuomas" tarttui tärkeään asiaan Kulkiraudan 1/1982 kirjoituksessa "Onko johdettava autoritaarisesti rauhan aikana?" Hän kosketti ongelmaa, joka on läheinen jokaiselle nykyiselle, entiselle ja tulevalle sotilasesimiehelle kaikilla tehtävätasoilla. Se on tänä päivänä, jolloin korkeimpiakaan auktoriteetteja ei enää ilman muuta tunnusteta, vielä tärkeämpi kysymys kuin ennen.

Nimimerkki rajasi alustuksestaan pois varusmieskoulutuksen ja sodan ajan johtamisen. Oliko se tarpeen ja asiallisesti oikein? Tietysti taistelukentällä ja yleensä sotilasjoukon johtamisessa (myös rauhan aikana) tarvitaan johtajavaltaisuutta, mutta toimiakseen senkin on perustuttava koulutuksella saavutettuun molemminpuoliseen (sekä esimies että alainen) pelin hengen ja sääntöjen omaksumiseen. Pitää muistaa, että kovaotteisimmankin rintamajohtajan menettelytavat ovat menestyessään olleet siinä tilanteessa perustelluiksi koettuja, muuten menestys on jäänyt lyhyeksi.

En yhdy väitteeseen, että "rauhan ajan johtamisen linjat on jätetty enimmäkseen harkinnanvaraisiksi, eikä niille ole laadittu mitään erityisiä pelisääntöjä". Tuskin missään yhteisössä on sellaista määrää ohjeita, oppaita ja ohjesääntöjä kuin puolustusvoimissa. Niitä on sekä kenttää, sotakouluja että esikuntia varten. Niistä ei etsimälläkään löydy neuvoja, jotka kehottaisivat epäpsykologiseen menettelyyn – päinvastoin. Lisäksi käytetään kaikkea mahdollista siviilistä lainattua tietomateriaalia. Mikään muu ammattiala ei perus- ja jatkokoulutuksessaan valmenna yhtä selkeästi ja vaiheittain juuri edessä olevaan tehtävään kuin sotilasalalla.

Ei sotilasjohtajuus teoriassa poikkeaa niin paljon "oikeaoppisesta johtamisfilosofiasta siviilielämässä" kuin helposti väitetään. Käytännön sovellutuksessa ja eri tekijöiden painotuksessa on tietysti eroa. On ehkä hyvä nuorempienkin tietää, että monet tärkeimmät yleiset johtamis- ja opetusmenetelmät ovat lähtöisin puolustusvoimista, eikä suinkaan

kielteisinä vaikutteina. Esimerkiksi ryhmätyö ja johtamistaidolliset pelit ovat suoraan puolustusvoimilta lainattuja ja edelleen sovellettuina kehitettyjä. Nuoremmat upseerit ja kadetit tuntevat paremmin kuin neljä vuosikymmentä sitten kadettikurssinsa käynyt nykyisen kasvatustieteellisen käsitteistön, joka myös pitää sisällensä paljon sotilasjohtajan filosofiaa. Upseereita on tarvittu mukaan käynnistämään ja antamaan johtamistaidon opetusta siviilipuolellakin. Näin on ollut Johtamistaidon Opistossa sen alusta asti ja esimerkiksi Kauppakorkeakoulussa.

Miten hyvin puolustusvoimat ovat pysyneet kehityksen tasalla siinä, missä kiistämättä ovat olleet edelläkävijöitä? Ainakin yhä tänä päivänä kuuluu toistuvasti menestyneiden siviilijohtajien viittaavan sotaväessä saamaansa johtamiskoulutukseen, ainoaan johtamiskoulutukseen, jota heille on tässä maassa tarjottu.

Jos sotaväen kielteinen johtajavaltaisuus, jota kieltämättä on sen välttämättömän ja hyväksytyin ohella, ei johdu ainakaan ensi sijassa johtamisfilosofiasta eikä ohjesääntöjen puutteista, niin mistä se sitten johtuu? Kaiketi ihmisistä itsestään ja heidän asenteistaan. Vaikka nyt on puhe upseereista, kysymys on kaikkien muidenkin ihmisten asenteista niin puolustusvoimissa kuin se ulkopuolella.

Varusmieskoulutus on vain osa upseerin toimintakenttää, mutta muodostaa hänen uransa lähtökohdan ja alkukokemuksen, joka vaikuttaa myöhempiinkin esimiestehtäviin. Kohdistuessaan varusmiehiin autoritaarisen johtamisen virheet kärjistyvät ja näkyvät selvimmin ulospäin, vaikka koskettavat upseerikuntaa itseään kipeimmin esiintyessään sen sisäisissä esimies-alainen suhteissa, joita "Eräs Tuomas" lähinnä käsittelee.

Kun tarkastelee esimiestaitoja "ruohonjuuritasolla", jolta mainitun alustuksen kuvitus oli valittu, kiintyy huomio viime aikoina jälleen kerran lisääntyneeseen yleisönosastokirjoitteluun varusmiesten kielteiseksi kokemasta tai sanotusta kuulutusilmapiiristä. Vaikka kirjoitukset edustavat vain pientä kaikkeen tyytymättömyyden vähemmistöä, jollainen saa äänensä niin helposti kuuluville, nekin riittävät "Erään Tuomaan" sanoja lainatakseni "tuottamaan vahinkoa maanpuolustuksen asialle siinä määrin, että asian ruotiminen on yhden messun arvoinen".

En puutu ruotimiseen enempää kuin mainitsemalla eräästä lehtikirjoituksesta, joka syyttäessään varusmiesten huonosta asemasta vallitsevaa järjestelmää, lausui myös mielestäni tärkeän oivalluksen. Uusihan se ei ollut, mutta varmasti varteenotettava. Varusmiehet tulevat palvelukseen asevelvollisuuslain pa-

kottamana, eivät omasta halustaan. Maanpuolustusmyönteisinäkin, jollaisia suurin osa on, sotilaselämä ja sen tavat ovat heille vieraita ja vastenmielisiäkin. Sotilaskuri on heille ennen kokematon ja palvelusalttius syntyy vain motivaation mukana. Varusmiesten siviilikoulutustaso on vuosi vuodelta korkeampi ja kokemuspiirinsä laajempi, vaikka ovatkin sotilaina alokkaita eivätkä alaa omakseen yleensä myöhemminkään hyväksy.

Upseerin asema millään tehtävätasolla ei ole helppo, mutta kyllä ammattikuntamme on kiitostakin saanut. Paras tyydytys ehkä syntyy silloin kun itse kokee onnistuneensa. Kysymys ei ole niinkään sotilasjohtajuuden autoritaarisuudesta tai sen välttämisestä, kuin käytännössä osoitetusta **esimiestaidosta**. Tuon sanan mielelläni lisäisin näkyvästi sotilassanastoon ja käsitteisiin, koska se on yhteinen niin johtajan, kouluttajan kuin minkä tahansa esimiesaseman vaatimuk-

sille. Viisasten kiveä ei herätetyssä kysymyksessä ole ainakaan evp-upseerilla. On kuitenkin helppo yhtyä Kylkraudan toimitukseen sen sanoessa, että "Eräät Tuomaan" kirjoitus kannattaa itsekin lukea ja asioita myös miettiä. □

Pentti Lehtonen

Autoritaarisuus sodan ajan johtamisessa

*On katseeni hellä,
mut käskyini kovat,
mitä mielessä mietin,
sen suuni salaa,
sanat jäävämmättömät ovat.*

Yrjö Jylhä: Niin vaikea —

Nimimerkki "Eräs Tuomas" kirjoittaa Kylkraudan numerossa 1/82 autoritaa-

risesta johtamisesta rauhan aikana. Yhdyn varauksetta nimimerkin näkemykseen esikuntatyöskentelyn ilmapiiristä. Sen tulee olla avoimen me-henkistä ei vain rauhan vaan myös sodan aikana. Sotilaallinen täsmällisyys on tietenkin tarpeen, mutta diktaattoreja ja byrokraatteja ei esikunnissamme tarvita.

Rauhan ajan varusmieskoulutuksesta ja kantahenkilökunnan peruskoulutuksesta olen niin ikään samaa mieltä. Nuorten miesten on varusmiesaikana sisäistettävä suomalainen sotilaskuri ja esimieheksi koulutettavien on opittava antamaan selkeitä käskyjä ja valvomaan niiden tinkimättömyyden noudattamista. Kun näin on luotu mielekäs ja toimiva pohja sotilaskurille on reserviläisten kohdalta varaa jossain määrin tinkiä sen muodoista itse asian siitä kärsimättä.

Varsinaisen aiheen eriävään mielipiteeseen antaa nimimerkin yksioikoinen ja toistuvasti esiin tuotu näkemys, että autoritaarinen johtaminen, jossa esimies "suhtautuu alaisiinsa tylästi ja liioitellun kovin ottein", olisi muka sodan aikana välttämättömyys. Asian laitahan on tämmälleen päin vastoin. Sodan aikana juuri korostuu **esimerkillä johtaminen**. Johtajan on vaadittava ensin itseltään ja sitten alaisiltaan. Silloin on sekä henki että kuri (eivät vastakohtia!) taattu ja esimies on alaisensa arvostama. Kun esimies ei pyri mielistelyllä "mukavan miehen" maineeseen, mutta ei myöskään ole tyyli öykkäri, syntyy sodan kovia olosuhteita vastaava luja ja luottamuksellinen suhde johtajan ja johdettavien välille: esimies on pidetty eikä pelätty. Tietenkin sodassa kysytään ajoittain myös häikäilemättömyyttä, mutta sen on kohdistuttava tehtävän läpi viemiseen ja siis viholiseen eikä omiin.

Inhimillinen esimies on paras esimies niin rauhan kuin sodankin aikana. Tätä ominaisuutta kuvastavat mielestäni erittäin osuvasti yllä lainaamani Yrjö Jylhän säkeet.

Veteraani- ja kadettiterveisin

K. Juhani Ruutu

Terbaskievari

Edullinen levähdys-, lomailu- ja retkeilypaikka.

Hyvää kotiruokaa, myös perinneruokia.

Kemin ja Rovaniemen puolivälissä.

PPa 2, 95300 Tervola Puh. 980-785299

MATKAKOTI KESKUS

Itäpuisto 13, 28100 PORI 10 puh. 939-18 447

Rauhallinen paikka

Kesellä kaupunkia

Avarat erikoiset huoneet

Avoimna myös viikonloppuisin

Tervetuloa läheltä ja kaukaa uudet ja entiset asiakkaat

TOIJALAN APTEEKKI

Valtatie 12 37800 Toijala
Puh. 937-21622

VIEREMÄN APTEEKKI

74200 Vieremä
Puh. 977-84 008

VESANNON APTEEKKI

72300 Vesanto — Puh. 971-650 042

KIIHTELYSVAARAN APTEEKKI

Kalle Tuori
KIIHTELYSVAARA
Puh. 973-79 106

RAAHEN I APTEEKKI

Kauppakatu 31 92100 Raahе
Puh. 982-37301

MALAX APOTEK

66100 Malax
Puh. 961-651099

RUOKOLAHDEN SÄHKÖ OY

56100 Ruokolahti
Puh. 954/41 941

— HUOLTO LAPINJÄRVI

Puh. 915-60106

LINKKARI-BAARI

Leena Myllykoski

Lapinjärvi Puh. 915-60087

LAPUAN SÄHKÖ OY

62100 LAPUA

Myynti ja huolto
TOYOTA — CITROEN

KOSKISEN
AUTOKORJAAMO

Viitasaari - Puh. 946-22 136

SÄHKÖ-SINSSI KY

Sähköurakointia ja tarvikemyyntiä
Kirkniemi
Puh. (912)40 190

Tampereen Evankelisluterilaiset
Seurakunnat

Satakunnankatu 11 33100 Tampere 10
Puh. (931) 31212

TUUSULAN SEUDUN
SÄHKÖLAITOS
04400 Järvenpää

Kirkon Diakoniatyön Keskus

Suomen ev.lut. kirkon toimikunta
Satamakatu 11 A 00160 Helsinki 16
puh. 90-18 021

NAANTALIN KAUPUNGIN SÄHKÖLAITOS

Ata Osakeyhtiö

Hammaspöytätehdas

PL 120 33101 Tampere 10
Puh. 931-620100

Kuumasinkitys siirtää korroosion historiaan.

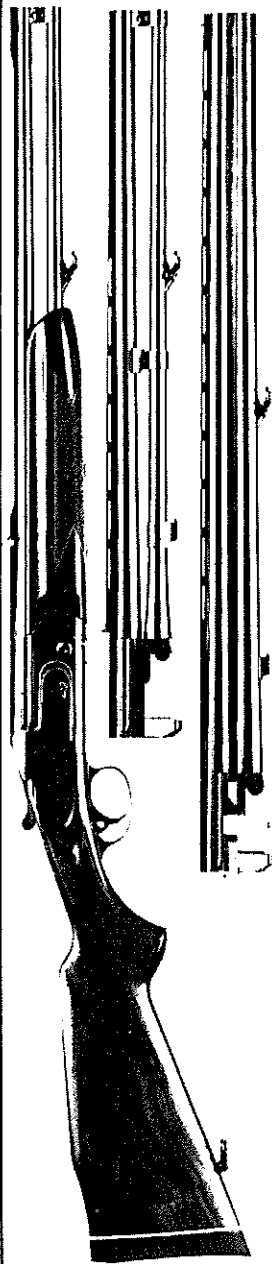
Suomessa ruostuu metalleja vuosittain noin 1,5 miljardin markan arvosta. Turhaan. Kuumasinkityksen suomalainen asiantuntija Aurajoki Oy siirtää korroosio-ongelmat historiaan. Kuumasinkitys saa teräspinnat kestämään vuosikymmeniä vaikeissakin olosuhteissa lähes muuttumattomina. Suojaamme kaikenkokoisia metalliosia pikupulteista raskaisiin rakennelmiin edullisesti ja nopeasti. Kuljetuspalvelu.

Ruosteetonta huomista

AURAJOKI OY

21380 Aura 50100 Mikkelä
puh. 921-860400 puh. 955-10400

VALMET 412 combi ase.

Perusaseena vahva ja monipuolinen päällekkäispiippuinen haulikko. Siihen voidaan normaalikiinnityksellä liittää monipuolinen valikoima erilaisia vaihtopiippuja: haulipiiput, haulikkorihla-piiput tai kaksoisluodikon piiput. Puolen tuuman kiikarinkiinnitysjalusta, myös kaikissa haulipiipuissa. Vahvistettu, lisäsuullulla varustettu lukonkehys. Valittavana samaan runkoon vaihdettava 1- tai 2-liipasiminen mekanismi. Kylmätaotut piiput.

Käy tutustumassa lähimmässä urheiluliikkeessä.

VALMET

Valmistus ja huolto
Valmet Oy Aseosasto, Taurula
PL 60 40101 Jyväskylä 10, puh. (941) 19100

LINDELL KONTTORITARVIKE PIKATUKKU

■ Kiviaidankatu 2, i-porras
00210 Helsinki 21
Puh. 670101

■ Vanha Talvitie 13-15
00500 Helsinki 50
Puh. 7013061

Erään sotilaspuvun muistolle 60 vuotta m/22:n käyttönotosta

Alkaneena vuonna täytti itsenäisen armeijamme ensimmäinen virallinen sotilaspuku kunnioitetut 60 vuotta palveluaan viimeksi lähes 15 vuotta ainoana ulosmeno-, vierailu-, juhla- ja paraatiasuna. Sotilasvirikapuku m/22 kehitettiin kolme vuotta aikaisemmin käyttöön otetusta, mutta väliaikaiseksi tarkoitettusta virkapuvusta m/19.

Suomalainen sotilaspuku on itsenäisyystaistelusta lähtien läpikäynyt useita muodonmuutoksia värin, kuosin ja käytön suhteen. Erilaiset kokeilumallit mukaan lukien sotilassasuja on vuodesta 1918 lähtien ollut yli kaksikymmentä. Tämän ovat varmasti saneelleet taloudelliset ja käytännölliset näkökohdat.

Sotilasvirikapuku on historiansa aikana heijastanut asianomaisen valtion ja sotajoukon traditioita ja pyrkinyt vanhoillisesti pitämään kiinni joskus oma-laatusistakin erikoispiirteistään. Sotilasvaltioiden hallitsijat ja ylipäälliköt ovat omakätisesti muuttaneet, korjailleet ja uusineet univormuja tai niiden yksityiskohtia. Näin ovat harrastuksenaan tehneet ainakin Kustaa III, Kustaa IV Adolf, Nikolai I ja Wilhelm II. Preussin armeijan (1871–1914) lukemattoman univormumäärän tunteminen ja eri joukko-osastojen tunnistaminen yksityiskohdan tai värin perusteella edellytti tieteellistä tarkkuutta.

ALUKSI IMPROVISOITIIN

Vapausotamme sotilaspuvusto oli sekalaista ja vailla yhtenäisyyttä. Upseeristo käytti Venäjältä peräisin olevia vaatekappaleitaan muutettuine arvo- ja tunnusmerkkeineen tai vapaaehtoisarmeijan mukaisesti sarkaisia, ulkokäyttöön soveliaita takkeja. Jotkut (Wetzer ja Sihvo) esiintyivät sodan alkuvaiheessa puhtaasti siviiliasuisina, valkoisen käsi-varsinauhahan ollessa ainoa sotilastunnus.

Ensimmäinen yhdenmukaisesti pukeutunut sotilasjoukko oli värvätty Saksanniemen Järjestyslipusto (28.2. alkaen URP), jolle syksyllä 1917 ratsumestari G Ahrenberg oli teetättänyt helsinkiläisellä vaaturilla yhtenäisen asun harmaane takkeineen, sinisine housuineen ja karoliinilakkeineen. Jääkäreiden mukanaan tuomat vihreät sotilassasut antoivat asiaankuuluvaa väriä perustetuille joukoille ja koristivat johtajan auktoriteettiä. Jääkärikapteeni A S Heikinheimon Perä-Pohjolan pataljoona sai ase-

Upseerin puku

velvollisjoukoista ensimmäisenä yhtenäisen ja talviolosuhteisiin sopivan sarka-asun lumipukuineen, kiitos tarmokkaan komentajan Oulussa suorittamien paikallishankintojen.

Ohjeiden puuttuminen aiheutti improvisaatiota ja epäyhtenäisyyttä, ruotsalaiset ja saksalaiset vaikutteet hallitsivat pukeutumista, mutta talonpoikaisarmeijan johdolla oli tärkeämpääkin tekemistä kuin kiinnittää huomiota nappien lukumäärään! Luonnollisesti toukokuun 16:n päivän paraatiin osallistuneet joukot pyrittiin pukemaan ainakin joukko-osastoittain yhdenmukaisesti, mutta taistelujen ja rasitusten läpikäyneet sotilaspuvut eivät olleet paraatiasuja. Sarkatakki talonpoikaisarmeijamme asuna säilyikin sitten talvisotaan saakka armeijan ja suojeluskuntajärjestön kunniani-
menä ja symbolina.

SIVUASEENA LAPPALAISPUUKKO

Ensimmäinen merkintä arvomerkeistä löytyy Suomen Tasavallan sotajoukkojen Ylipäällikön päiväkäskystä numero 38 (Mikkelissä 11. p:nä huhtikuuta 1918). Siinä määritellään alipäällystön arvomerkeiksi kauluksessa olevat 4 cm pituiset nauhat, joita korpraaleilla oli yksi, kersanteilla kaksi ja vääpeleillä yksi leveä. Upseereiden kauluksessa olivat samansuuruiset tähdet osoittivat arvon: komppaniaupseereilla tähdet olivat

hopeoituja, esiupeereilla kullattuja. Vänrillä ja majurilla oli yksi tähti, luutnantilla ja everstiluutnantilla kaksi, kapteenilla ja everstillä kolme. Kenraaleille kuului leijona sekä tähdet; kenraalimajurilla yksi leijona, kenraaliluutnantilla leijona ja yksi tähti ja kenraalilla leijona ja kaksi tähteä.

Heinäkuun 3. päivänä 1918 senaatin puheenjohtaja Svinhufvud hyväksyi Suomen Sotajoukkojen ensimmäisen virkapuvun. Käskylehdessä (3/15.7.18) määritellään asetakin väri ruskean harmaaksi, kaartinjääkäreille ja Yleisesikunnalle heikosti harmaan vihertäväksi ja Sotaministeriölle tumman harmaaksi. Ratsuväen takki oli varustettu rintapuolella kaksinkertaisilla 7 mm ruskeilla nauhoilla ja housut kahdella keltaisella reväärillä. Punaiset housut eivät vielä olleet tulleet käyttöön. Tämä malli, jota sallittiin käyttää 16.5.20 saakka, perustui luutnantti Axel Gallénin sodan aikana suunnittelemaan, pienin muutoksin korjattuun malliin. Sivuaase, joka silloin oli pukuun kuuluva esine, oli myös Gallénin suunnittelema. Erikoista oli, että vain esiupeereille ja kenraaleille sekä ratsastaville upseereille kuului sivuaaseena käyräsapeli, muille upseereille lappalaispuukko (!) Juhlatilaisuuksissa kantoivat vain Valkoinen Kaarti (myöh. SVK) ja Karjalan Kaarti (myöh. KKR) vasemmassa hihassaan valkoista nauhaa, jossa edellisellä oli Pohjanmaan jälkimmäisellä Karjalan vaakuna.

Uudet virkapukumääräykset vahvistettiin 30.6.1919 ja valtionhoitaja-ylipäällikkö antoi määräykset aikaisemmin käyttöön otetuista virkapuvuista. Tällä päätöksellä määrättiin käyttöön harmaa puku ja eri aselajit erotettiin toisistaan kauluksen ja hihankäänteiden perusteella. Sotaministeriön intendenttiosasto ilmoitti divisioonien esikunnille 24.4.1919, että everstiluutnantti O Wilkaman pyynnöstä esiteltiin ylipäällikölle punaisten housujen hankinta rakuunarykmentille ja tämän päätöksen mukaan ”tulee koko ratsuväki varustettavaksi tummanpunaisten nahoitetuilla housuilla”. Tästä johtuen käytettiin ratsuväessä m/22:n mukaista attilaa ja punaisia housuja jo ennen virallisen m/22:n vahvistamista. Ennen vuotta 1922 otettiin myös käyttöön kadettien sininen juhlapuku, joka edelleenkin on voimassa. Juhlapuvun suunnitteli 1. kadettikurssin kadetti Carl-Gustaf Wahren, ja puku oli ensi kerran käytössä 20.12.1919.

Aliupseerin puku

PAITAPUSERO JA LUURANKOTAKKI

Ensimmäisen virallisen virkapukuohjesäännön ("Valtakunnan puolustusvoimien virkapukuohjesääntö. V.P.O.") vahvisti tasavallan presidentti Relander 5.9.1930 apulaispuolustusministeri Hugo Östermanin esittelystä. Yksityiskohtaisen tarkka, 155-sivuinen ja 34 taulukkoa ja kuvataulua käsittävä kirja sisälsi paitsi käytössä olleen virkapuku m/22:n myös virkapuku m/27:n kokoonpanot sekä määräykset niiden käytöstä. Joiltakin osin ohjesääntö on vieläkin voimassa.

Aselajin ja sotilasrvojen merkitsemisen suhteen uusi virkapuku oli selväpiirteinen. M/22 puvussa jalkaväkeen (pl.kaartit) kuuluva sotamies erotettiin ensinnäkin hihankäänteistä. Ne olivat asetakkia tummemmat, suoriksi leikatut ja varustetut kahdella isolla rinnakkain olevalla vaakunanapilla. Varusmiehen olkain jalkaväessä oli vihreä ja siihen oli keltaisella värillä maalattu joukko-osastotunnus, erikoismerkki. Kaartit käyttivät omia värejään: SVK sinistä, KKR tummanpunaista ja KJP jääkäri-vihreää. Kun varusmies oli suorittanut AUK:n ja ylennetty alikersantiksi hän sai olkaimiinsa kaksi suoraa hopeakaluunaa sekä kaulukseensa kaksi leveää silkkikaluananauhaa, joiden kärjessä oli iso vaakunanappi. Kanta-aliupseerien kaulusta kiersi — palvelusvuosista riippuen — yksi tai kaksi kapeaa silkkinauhaa. Kaartit (SVK, KKR ja KJP) käyttivät hihankäänteinä ns brandenburgilaislaattoja; nämä kuuluivat myös PIM:n ja YE:n upseereille.

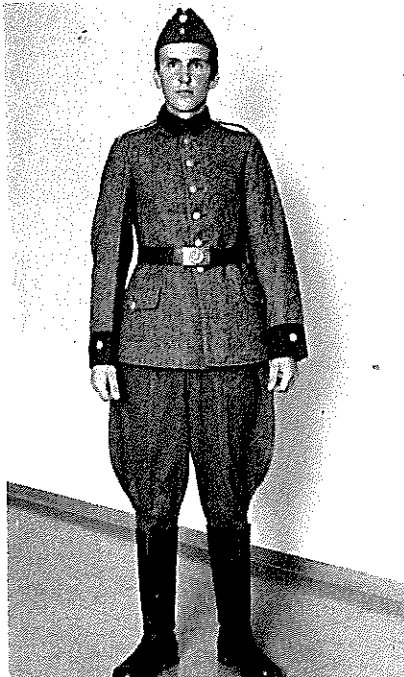
Kesäpuserossa oli myös korkea kaulus ja irroitettavat olkaimet. Pusero oli paitamainen ja vain sivutaskuilla va-

rustettu. Polkupyöräjoukkojen pusero poikkesi kaikista muista rintataskujen perusteella. Sekä kantahenkilökunnan että varusmiesten lakkina oli kesäisin kenttälakki, johon ratsuväellä, tykistöillä ja polkupyöräjoukoilla kuului hihna, sekä samanmallinen turkislakki talvella. Kantahenkilöstölle kuului myös lippalakki (koppalakki). Kantahenkilöstön asepuke (lukuunottamatta ratsuväkeä) oli kuosiltaan muuten varusmiesten puvun mallinen, mutta diagonaalista tai muusta villakankaasta valmistettu ja varustettu myös rintataskuilla. Upseerien olkaimet olivat punotut, kullaväriset ja niiden pohja ja reunusväri ilmensivät aselajin ja joukko-osaston värejä (esim. KKR tummanpunainen — valkoinen, URR tummansininen — keltainen). Upseereiden palmikoidut olkainpunokset levenivät esiupeereilla ja kenraaleilla.

Ratsuväen kantahenkilöstön asetakki m/22 poikkesi melkoisesti yleisestä virkapuvusta. Takissa (attilassa) oli 8 vaakunanappia, joista lähti ylöspäin pitenevät 1 cm leveät silkkikaluananauhat, "kylkiluut". Samanlaiset nauhat kiersivät myös taskujen sivuja, takin helmaa ja selkäsaumoja. Takkiin ei kuulunut rintataskuja. Ratsumiesten sarkainen asetakki oli periaatteessa samanmallinen. M/22:n housut olivat tummanharmaat, ratsuväessä punaiset.

HAAVOITTUMISMERKKI JA PATRUUNALAUKKU

Virkapuku m/22 sisälsi myös joukon erikoisuuksia, jotka nytemmin ovat jo historiaa. Paraati- ja juhlapukuun kuului mm jo mainittu valkoinen, valtakunnan vaakunalla varustettu käsivarsinauha, aluksi kruunulla koristettuna, myöhem-

Miehistön puku

min "tasavaltalaisempana" ilman sitä. Vapaussotaan osallistuneet saivat kuitenkin valtakunnan vaakunan sijasta käyttää sen maakunnan vaakunaa, minkä alueella olivat osallistuneet taisteluihin. Mannerheim esimerkiksi käytti rykmenttiensä puvuissa joko Pohjanmaan (SVK) tai Uudenmaan (URR) vaakunoilla varustettua nauhaa. Eräs, myös jo poistettu tunnus, oli haavoittumismerkki. Vasempaan kyynärvarteen ommeltiin korpraalin "natsaa" muistutava, kärki ylöspäin suunnattu merkki. Vapaussodassa haavoittuneet kantoivat kullattua, muualla haavoittuneet hopeista merkkiä. Kenraaliluutnantti Paul von Gerichillä niitä oli 7 hopeista ja kuullulla kadetilla, everstiluutnantti Carl von Haartmanilla 5 kultaista. Juhlavyö oli kahdella suurella tupsulla varustettu hopeanvärisen vyö. Tupsut olivat kuitenkin esiupeereilla ja kenraaleilla pitemmät, viimeainittujen vyö oli sitä paitsi kullavärisen.

Myös kalossit kuuluivat VPO:n asusteisiin; ne oli varustettu takaleikkauksilla kannuksia varten.

Ratsuväen koristeellinen patruunalauku, "ladunka", oli mustasta nahasta valmistettu ja metallikanteen upotetulla vaakunaleijonalla varustettu juhlaesine, joka vasemman olkan yli pujotettuna kuului aselajin juhla- ja paraatiasuun. Tätä Axel Gallén-Kallelan piirtämää varustetta käytettiin myös päällystakin ja turkin päällä.

Asetakin alle kiinnitettävä juhlamiekkannatin oli käytännön syistäkin tarpeen 1920-luvulla, jolloin sivuase kuului juhla-asuunkin. Vapaaehtoisena asusteena m/22:een kuului viitta tummanharmaine kauluksineen, johon arvomerkit oli kiinnitetty samaan tapaan kuin asetakissa.

VIELÄ JUHLA-ASUNA PITKÄÄN

Uuden virkapukumallin (m/36) tultua käyttöön m/22:sta alettiin vähitellen palvelusasuna luopua. Se säilytti kuitenkin juhla-asuna asemansa vielä sotien jälkeinkin. Sotien ajanakin sallittiin sen käyttö suuremmissa juhlatilaisuuksissa ja ulkomailla. Kenraalit Wetzer ja Wilkama käyttivät sitä myös kunniamerkejä jakaessaan sotilassairaaloissa. Suomen Marsalkan 75-vuotispäivänä 4.6.1942 jotkut kenraalit esiintyivät tässä virka-asussa ja Saksan armeijan Päämajaan komennettuina olleet kenraalit Österman, Öhquist ja Talvela esiintyivät virallisissa tilaisuuksissa tässä asussa. Mannerheimin hautajaisissa 1951 olivat eräät kunnivartioupseerit pukeutuneet m/22:een. Suomen Marsalkka puettiin Helsingissä ennen hautajaisia kaartinsa (SVK) virkapukuun arkuun asetettaessa. □

Kullervon junaanlähtö

Maa oli vaarassa! Voimakkaan kattilan tukema vihollinen hyökkäsi tien suunnassa. Asevelvollinen armeijamme oli lyöty. Valtakunnan puolustuspastori istui pääesikunnan pommisuojuksessa kortilla, ristit kädessä. Puolustuspastori oli heittänyt kaiken Herran huotraan.

Doktriini petti, alueellinen vastarinta romahhti. Tannerheimon linjan viimeinen pesäke murtui Uudenmaan lääninhallinnossa. Valtioneuvosto evakuoitui Jakobsonin valtuuskunnan lujaan bunkkeriin. Presidentti ajatti salonkivaununsa valmiiksi Keskuspuistoon; ehdoton antautuminen oli enää vain tuntien kysymys...

Vait! Kuule! Mikä äänten myrsky! Se täyttää vuoret, vainiot ja loukot, se kasvaa, paisuu! Viel on maamme voimissaan! Tämä kansa ei koskaan sortua saa! Se on! Se on...

Se on Paksu-Märta!

Paksu-Märta työnnettään asemaan. Jo pelkällä olemassaolollaan tuo Hyvälaisen Keksintö ajaa osan vihollisesta pakoon. Siinä vetää Runo niekkansa tupesta! Kenraali Rossi varmistaa edustansa laskemalla sarvimiinan tunnustuksia. Tuosta lähtee

BISQUIT

hyökkäykseen Edvard Isto, ja saahan jo pahasti siipeensä tunkeutuja.

Voimakas, voimakas on kulttuurin mahti!

Paksu-Märta yskäisee Monikärki-Pullisen, pian räjähtelee siellä sun täällä. Hiltunen lataa Sibeliuksen uruista täyslaidan; kohta ovat materian opetuslapset henkeä vailla. Sillanpää-asemassa kootaan vihollisia manillaköydellä kilon paloiksi.

Raju on sivistyksen voima!

Veljet, vesitilkka tuokaa! Vielä viime ponnistus! Hyökkääjä tekee epätoivoista vastarintaa. Seistä vai kaatua? Tilanne on kriittinen. Mutta nyt sieltä astuu esiin vapaaehtoinen. Ferdinand von Wright! Ferdinand von Wright ja hänen urheat "Neuvottelevat metsonsa"!

Hyökkääjä nostaa valkean lipun! Uhka on ohi. Luja on hengen valta!

★ ★ ★

Ylläoleva kirjoitus, jonka on laatinut nimimerkki "Maata on luilla rakennettava", voitti Kadettikunnan lehden Kylkipalan vuotuisessa Klenberg-kilpajoukkokilpailussa kaksi viikkoa karsseria Päävartiossa.

Pakina on julkaistu Iltasanomissa 1.4.1982.

Jalkaväenesineistö omaan aselajimuseoon

Tulevana kesäkautena yleisölle avattavan Jalkaväkimuseon näyttelyosastoja rakennetaan Mikkelissä täydellä teholla. Hankkeen toteuttamiseksi tarvitaan runsaasti näyttelyesineistöä sekä tutkimustyössä välttämätöntä taustamateriaalia, valokuvia, lähdekirjallisuutta jne. Hyvään tulokseen pääseminen edellyttää sitä, että suuri yleisö ja etenkin entiset

jalkaväkimiehet tuntevat asian omakseen ja tukevat hanketta esinelahjoituksin.

Jalkaväen säätiö vetoaa yleisöön: Aselajin oma museo tarvitsee esineistöä ja aineistoa toimintansa käynnistämiseksi. Pulaa on etenkin sotien aikaisesta ja sitä vanhemmasta puku- ja varusesineistöstä, jalkaväkijoukkojen merkeistä ja tunnuksista sekä valokuvista. Moni aikanaan tavallisena pidetty varusesine puuttuu vielä museosta, joten vähäiseltäkin tuntuva lahjoitus saattaa

Vuosikokous Perungassa

Kadettikunnan vuosikokous pidettiin maaliskuun 13. päivänä Laukaassa Kuntoutumis- ja liikuntakeskus Perungassa Keski-Suomen kadettiipiirin toimissa isäntänä. Kokousedustajien maajoitus oli järjestetty noin 15 kilometrin päähän Tikkakoskelle Ilmavoimien Viestikouluun.

Keski-Suomen kadettiipiiri oli valinnut kokouspaikaksi Peurungan tutustuttaakseen jäsenistöä tähän kauniin Peurunkajärven rannalla sijaitsevaan laitokseen. Kokouksen aluksi Peurungan hallintojohtaja Hannu Koskinen esitteli laitostaan kertoen sen synnystä ja toiminnasta. Peurungassa on 360 kuntoutuspaikkaa. Henkilökuntaa siellä on runsaat 150 henkilöä käsittäen mm. neljä päätoimista lääkäriä. Laitokseen oleellisesti kuuluvassa kupolihallissa on mm. 100 metrin mittainen virtaava uimarata, 200 metrin juoksurata, pelikenttiä ja muita suorituspaiikkoja.

Vuosikokoukselle ja sitä ennen pidetyille valtuuskunnan kokoukselle Peurunka tarjosi erinomaiset puitteet. Kadettikunnan käytettävissä oli laitoksen hyvinvarustettu auditorio. Yhteinen lounas samoin kuin päättäjäiskahvit nautittiin laitoksen yhteydessä toimivan ravintola Peurungan tiloissa.

Vuosikokouksen puheenjohtajana toimi Kadettikunnan puheenjohtaja, kenraalimajuri Matti Vanonen, toisena puheenjohtajana isäntäpiirin puheenjohtaja, everstiluutnantti Pertti Seppänen ja sihteereinä toiminnanjohtaja Reino Waris ja kapteeni Keijo Hämäläinen.

Vuosikokouksesta lähetettiin perinteistä tapaa noudattaen seppelipartio sankarihaudalle. Seppeleen Laukaan sankarimuseomerkille laskivat komentaja Jukka Pajala, everstiluutnantti Pertti Huttunen ja kapteeni evp, ekonomi Olli Fredrikson.

Vuosikokouksen päätteeksi puheenjohtaja, kenraalimajuri Matti Vanonen kiitti hallituksesta pakollisessa erovuorossa ollutta entistä varapuheenjohtajaa, majuri evp, kauppaneuvos Per Heinrichs'ia tämän Kadettikunnan hyväksi tekemästä suuriarvoisesta työstä. □

olla arvokas täydennys kokoelmille. Tärkeää on myös saada esineisiin ja etenkin valokuviin liittyvät tiedot talteen. Vaikka kertynyttä materiaalia ei kokonaisuudessaan voida asettaa samanaikaisesti näytteille, tallennetaan kaikki tutkijoita ja tulevia sukupolvia varten.

Esine- ja kovalahjoituksia voi toimittaa Jalkaväkimuseolle osoitteella: Jääkärinkatu 6-8 50100 Mikkelä 10

Lisätietoja asiasta saa museonjohtaja Aimo Metsolta puh: 955-369666, varmimmin arkisin klo 13-15. □

HYVÄ

pankkikirja moneen menoon

Leijonakantisella saat rahaa

Kaikkialla kotimaassa. Pohjoismaissa. Ja nyt myös Saksan liittotasavallassa. Nostaa voit yli 7000 postissa ja pankissa kotimaassa ja ulkomailla.

Hae uusi esitteemme konttoristamme tai postista ja pane samalla leijonakantisesti käyttökuntoon.

POSTIPANKKI

HOTELLI VALJUS

Kauppakatu 20
87100 Kajaani 10
Puh. 986-24191

VUOKATTI TÄNÄÄN

- Monipuolista liikunta-, kurssi ja matkailupalvelusta.
- Erinomainen harrastusmahdollisuus luonnonläheisessä ympäristössä
- Kaikki nykyaikaisen liikuntalaitoksen palvelut
- Soita jo tänään puh. 986-608 01 os. 88615 Vuokatti op.

SAARISELÄN RETKEILYKESKUS

SAARISELKÄ IVALO PUH. 997-81826
— TAVATAAN TUNTURISSA —

Hotelli HENRIK

Tuttu turkulainen
uusin ilmein.
Tule Turkuun.
Viihtyisään Henrikiin.
Nukkumaan rauhaisa yö.
Nauttimaan Holvin herkuista.
Henrik on edullista asumista
kaupungin keskustassa.
Omistaa Suomen Liikemiesten
Lähetysliitto
HOTELLI HENRIK
Yliopistonkatu 29 a
Puh. 921-20 921
Telex 62-289

LAPIN URHEILUOPISTO

Ounasvaara
96400 ROVANIEMI 40, puh. 991-14841

Varaa paikkasi ajoissa Lapin Urheiluopiston suosituille tenniskursseille!

I	21.6.—25.6.	660,- (210,-)
II	28.6.— 2.7.	660,- (210,-)
III	5.7.—10.7.	770,- (240,-)
IV	17.7.—23.7.	880,- (280,-)
V	26.7.—31.7.	770,- (240,-)

Kurssimaksuun sisältyy opetus ja täysihoito. Suluisa oleva hinta sisältää vain opetuksen.

Opetuksessa käytetään apuna pallotykkiä ja kuvanauhuria. Kurssin ohjelmaan sisältyy myös muita liikuntamuotoja (uintia, palloilua, voimistelua, retkeilyä).

Tiedustelut em. kursseista ja opiston muusta kurssitoiminnasta opiston toimistosta, josta voit tilata myös kurssiesitteen.

LOMAKOOTTEESI LEVIN LOMA

Todella kauniit näköalat Levitunturilla. Patikka ja lenkkeilymahdollisuudet hyvät. Erinomaiset laskettelurinteet. Tarjoamme täysihoidon 2—4 ja 6 hengen huoneissa.

LEVIN LOMA

Tiedustelut suoraan 994-81 199 Kittilä, Sirkka tai 962-71 005

MÄNTYNIEMEN LOMAKOTI

6 km Mikkeliin kaupungista
Hyvää täysihoidtoa ryhmille ja yksityisille lomaviettäjäille.

Avoinna ympäri vuoden.
Tiedustelut ja tilaukset
Puh. 955-367120

Matti Lappalainen — Anssi Vuorenmaa — Antti Juutilainen — Harri Heinilä (toimittaneet)
SUOMEN PUOLUSTUSVOIMAT ENNEN JA NYT WSOY

"Kehitys kehitty" voidaan sanoa tutustuttaessa Sotatieteen laitoksen julkaisusarjassa ilmestyneeseen vanhaan tuttuun teokseen, jonka juuret pohjautuvat niinkin varhaiseen aikaan kuin 1920-lukuun. Silloin teoksen edeltäjä "Suomen Puolustusvoimat" ilmestyi ensimmäisenä painoksena. Nimi on sen jälkeen muuttunut useita kertoja, samoin teoksen ulkoasu ja sisältö.

Kirja on vankkaa asiaa, josta voi lyhyet tekstiosat lukemalla nopeasti tutustua maamme puolustusvoimien historiaan.

Teoksen saatesanoissa todetaan: "Kirjoitukset on tarkistettu viimeisimpien tutkimusten perusteella — esim. vapaussodan osalta apulaisprofessori Jussi T. Lappalainen." Mitä uutta sieltä siis löytyy? Katsotaanpa juuri tuota vapaussotaa verrattuna painokseen vuodelta 1959:

Runas 20 vuotta sitten kirjoitettiin, että helmikuussa 1918 "punakaartien johto antoi käskyn vallan ottamiseksi punakaartien käsiin" kun uusimmassa on "vallankaappaus onnistui Etelä-Suomessa". Lisäksi kerrotaan Brest-Litovskin rauhasta.

Kun 1959 tiedettiin "saksalaisten nousseen maihin Hangossa", on uudempi tutkimus havainnut heidän nousseen maihin myös Loviisassa. Sen sijaan selvä näkemys on vanhemmassa, missä "Kouvola ja Heinola vallattiin", kun taas uusimmassa "joukot etenivät punaisten jättämien Heinolan ja Kouvolan kautta".

Loppuun on uutena asiana sijoitettu vapaussodan tappiot, mikä kyllä puoltaa paikkaansa, vaikka tuskinpa sekään mitään uutta tutkimusta on. Sen sijaan 1959:n painoksen mainio loppulause on jätetty pois. Etteihän vai ole "uudempaa tutkimusta"? Kyllä uusimman teoksen vapaussotaa käsittelevä juttu on hyvä ja oikea, mutta niin oli myös entinenkin. On turhaa koreilla uusimmilla tutkimuksilla, kun ne eivät ole periaatteessa tekstiin vaikuttaneet. Pikemminkin on kysymys painotuseroista.

Erityisen kiitosmaininnan ansaitsee karttojen liittäminen tekstiin joukkoon

sekä niiden uudenlainen ilmiasu. Entiset "ukot" eivät olleet kovinkaan havainnollisia — ainakaan ammattisotilaan mielestä — vaikka sitä kai olikin ajettu takaa.

Kirjan kuvitus on mielenkiintoinen. Vanhoja, entisiä kuvia on käytetty pääosin, mikä ei suinkaan ole virhe. Uusia kuvia ei ole enää jokaiseen painokseen saatavissa. Toisaalta taas teos on tarkoitettu nuorelle sukupolvelle, jolle kuvatkin ovat varmasti uusia. Toisaalta puuttuu jokunen kuva, joka olisi ehdottomasti juuri tuota nuoremman sukupolven taustaa vasten ollut tarpeellinen olla mukana. Sellaisia ovat esimerkiksi "nuori vapaustaistelija Onni Kokko", "ilmatorjuntaa kenttätykillä" ja "tykistön runtelemaa metsää Taipaleella". Nämä nyt ovat tietysti makuasioita.

Sen sijaan kuvituksen tekninen taso eli painojälki ei ole kovin korkea. Aina-kin arvostelijan kappale oli sävyiltään hyvin harmaa. Alkuperäiskuvista monet ovat huomattavasti parempia. Se on vahinko, sillä kirjan lukuarvo tai vaikkapa vain "selailtavuuskin" kärsivät siitä.

Kaikesta huolimatta hyvä lahjakirja — mm. "varusmieslaitos" kohtuullisen halpa 50—60 markkaa — jota katselee mielellään.

MSI

● ● ●
Suomen Hippos — Hevosurheilu PUOLI VUOSISATAA KUNINKUUSRAVEJA Sanomapaino

"Hevonen eestä, hevonen takaa, hevonen seisoo, hevonen ravaa" voisi ehkä sanoa Suomen Hippoksen ja Hevosurheilu-lehden yhteisestä aikaansaannoksesta "Puoli vuosisataa Kuninkuusraveja". Runsaasta sadasta kuvasta — joukossa paljon korkeatasoisia värikuvia — viisi (5!) on sellaista, missä ei näy hevosta. Useimmissa tuo uljas eläin on vielä pääosassa. Näin kai pitääkin olla, mutta kun kuvat ovat varsin yksilöllisiä, useimmissa toistuu sama aihe: mies seisoo ajokkinsa vieressä ja pitää suitsista kiinni tai sitten hän on ehtinyt hypähtää rattaille ja vinha meno on käynnissä. Kuvavalintaan ei ole pahemmin kiinnitetty huomiota, ei ainakaan monipuolisuutta ajatellen.

Muuten kirja on hevosurheilun harrastajalle ilmeinen lähde-teos, sillä ensimmäiset kuninkuusravit pidettiin Tampereella vuonna 1913. Tästä tosin tyhmä

lukija päätyy ajatukseen, että kohtahan siitä olisi tullut täyteen 70 vuotta, kun kirjan viimeiset ravit olivat 1980 Porissa. Mutta kysymyksessä ovatkin 50. ravit. Nimi on siten hieman harhaan johtava.

Sanomalehtijuttu-tyyliin kirjoitettu, useiden eri kirjoittajien teos on asiaan vihkiytyneille ilmeisen mielenkiintoista luettavaa. Tosin allekirjoittaneelle ei vielääkään selvinnyt, mikä ihme on kilometri-aika 17,3, sillä se vastaa vauhtia yli 200 km/h!

KKnen

○ ○ ○

Tauno Kuosa A. O. PAJARI — viiden sodan soturi WSOY

Eversti Tauno Kuosa, sota-ym historioitsijana eturivin mies maassamme, on tehnyt jo toisen ansiokkaan kirjan sodanajan kenraalikulunnastamme. Esipuheessaan Kuosa kuitenkin tuo esille rajauksen: "En ole pyrkinyt kirjoittamaan kenraali Pajarista elämäkertaa... Tarkoitukseni on ollut vain kuvata viiden sodan soturia... sotilasuran vaiheita... ja sotilaallisia aikaansaannoksiaan." Rajaus on vahinko, sillä Pajarin esittely ihmisenä jää siten jotenkin ohueksi. Ihminenhan sotilaskin on.

Kuosa piirtää taitavin sotahistorioitsijan ottein kuvat lukemattomista taisteluista, joissa Pajari on ollut mukana, joskin luettavuus hieman kärsii lukuisista lyhenteistä. Asiasta kiinnostunut, mutta sotilaslyhenteitä taitamaton kohtaa melkoisen muurin. Mutta näinhän on yleensä laita sotahistoriallisessa kirjallisuudessaamme, vaikka niin ei tarvitsisi olla.

Sinänsä Pajari lienee ainutlaatuinen korkeitten komentajiemme joukossa. Kerrotaan nimittäin, että Mannerheim oli tarjonnut hänelle Mannerheim-ristiä Tornion ja Kemmin taistelujen ansiokkaasta johtamisesta. Tähän Pajari oli sanonut: "Minulla on jo sellainen, antakaa alaisilleni rykmentinkomentajille". Tästä huolimatta myös Pajari oli saanut tämän kunniamerkin.

Tauno Kuosan kirja kannattaa lukea, sillä entiseen tapaan se sisältää varsin laajaa sotahistoriallista tietoa detaljeista aina valtakunnallisiin asioihin saakka.

MSI

Vilho Pösö
PATTERIN PÄÄLLIKKÖNÄ
TALVISODASSA
Karisto

Everstiluutnantti Vilho Pösö — monien kaskujen mies — on vanhoilla (?) päivillään ryhtynyt muistelemaan talvisotaa omalta osaltaan. "Patterin päällikkönä talvisodassa" ei ole tutkimus, se on mitä puhtainta muistelo — kuten kirjoittaja itsekin myöntää. Vaikka muistin tukena onkin käytetty arkistoaineistoa, niin omakohtainen kokemus ja sen ker-

ronta ovat päällimmäisinä.

Vilho Pösön kohdalta nuo talvisodan päivät olivat ankaraa puurtamista heikon tykistökaluston ja materiaaliaputteen parissa. Saattaa olla, että kuluneet runsaat neljäkymmentä vuotta ovat osittain kullanneet muistot, sillä paikka paikoin tuntuu sodassa olleen jopa "ihan mukavaa".

Erityisen voimakkaana Pösön kokemuksissa tulevat esille jalkaväen ja tykistön välisen yhteistoiminnan häiriöt. Mitä ilmeisimmin kysymys oli rauhan-

ajan koulutuspuutteista, sillä mm. pataljoonien komentajat eivät yksinkertaisesti välittäneet tykistön tulituesta. Ja näytti siltä, ettei vielä sodan päättyessäkään asianomainen pataljoonan komentaja tajunnut, miten tykistö toimii.

"Patterin päällikkönä talvisodassa" on juuri niitä kirjoja, joita soisi aina silloin tällöin ilmestyvän, jotta sotiemme koko kuva saataisiin tallennettua. Kustantajalle onkin osoitettava kiitos, sillä mitään kultakaivoksia tällaiset kirjat eivät koskaan ole olleet.

MSi

Joustavaa lippu- ja merkkialan palvelua ja suunnittelua.

Standaarit, pienoisliput, kangasmerkit, tarrat ja adressipunokset.

Kysykää tarjoustamme

Tampereen Punomo Lasse Nieminen Oy

Härmälänkatu 5, 33900 Tampere 90. PL 154, 33201 Tampere 20. Puh. 931-30097, 655 926

**Vaikka tie päättyy,
Lada Niva
jatkaa.**

Maahantuoja:
Oy Konela Ab, puh. 90-6925171
Heikkilantie 3, 00210 Helsinki 21
Valtakunnallinen myynti- ja huoltoverkosto

AHLSTRÖM

**Ahlström
parempien
tulosten
vuoksi.**

Monipuolinen tarvikevalikoima
Matkamuistot edullisesti

HUOLTOASEMA PAAVO KOVALA KY
NAPAPIIRI PUH. 991-60100

— Ympäri vuorokauden auki 24 t. —

GRILLI SIMPUKKA RAVINTOLA
Nopeasti hyvää ruokaa puh. 991-60461
Baarissa 76 paikkaa

SÄVIÄN PUUNJALOSTUS OY

- Höylätavaran myynti ja höyläämö-
palvelu
- Vapaa-ajanasuntojen ja leikkimökkien
valmistus
- Tuotannostamme yli puolet vientiin

72550 SÄVIÄ
Puh. 978-48306

SOTILASKOTI- JA PALVELUAUTOJEN VALMISTAJA

HEINOLA **KAROSSI** OY

Tekeväntie, 18300 Heinola kk. 910-82731

Uudenkaupungin saaristossa MAJAMAAN LOMAKYLÄ

Kylä sijaitsee n. 10 km:n päässä kaupungista, omalla 28 ha:n luonnonkauniilla saarellaan. Alueella on 31 korkeatasoista loma-asuntoa, joista 14:ssä oma sauna. Lisäksi saarella on 3 kpl vuokrasaunoja ja elintarvikekioski. Mahdollisuus vuokrata veneitä, polkupyöriä, televisiota ym.
Tiedustelut ja varaukset: puh. 922-51000, 921-25185.

Vartiointi- ja valvontajärjestelmät

Suuriin teollisuus-
laitoksiin sekä
pienkohteisiin.

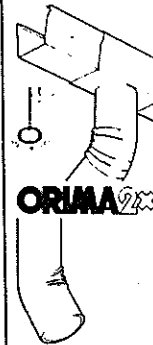
- henkilövartiointi
- tekninen vartiointi
- hälytyskeskuspalvelu

SUOMEN TEOLLISUUDEN VARTIOINTI OY

Siltasaarekatu 18 A, 00530 HELSINKI 53 STV on Vainkavakuutusyhdistyksen hyväksymä turvallisuustalo

Vaihde
90-765 066

Hanki taloosi ORIMA2X
teräsrunkoinen, muovipinnoitettu
sadevesijärjestelmä.

Saunaasi kuumaverinen ORIMA-kiuas.
Seinään ja katolle kuumasinkityt
ORIMA-tikkaat.

ORIMA OY

Kankaantie 6
16300 ORIMATTILA
Puh. 918-72411

JANTRONIC OY

09630 KOISJÄRVI
Puhelin 913-61 655, 66 432
Telex 122 680 jan sf

AITTANIEMEN MÖKIT TORNIOSSA

TORNION ASEMALTA 2,5 km pohjoiseen Kilpisjärven tietä, yli Raumon Tienhaarasta vasemmalle.
LOMAMÖKIT 2, 3 ja 4 hengen Sähköistetyissä mökeissä keittomahdollisuus ja lavasängyt. Lämmin suihku. Kioski, sauna ja uimaranta./ Uusittu huoltorakennus.
Kolmentähden leirintäalue. Tiedustelut puh. TORNIO 980-40917/Teuvo Palo

HOTELLI SEURAHUONE SOCIS

Kaivokatu 12 P. 90-170 441 00100 Helsinki 10
— Marskin kabinetti
— Marskin illallinen

ITSE ASIASTA

Ylennetty kenraalimajuriksi
Anthoni Väinö Uolevi 38.k. 10.7.1982

Ylennetty everstiksi
Särkiö Hannu Johannes 43.k. 1.3.1982

Ylennetty everstilutnantiksi
Hautamäki Jussi Kustaa 48.k. 1.3.1982
Lappi Ahti Ensio 48.k. 1.3.1982
Leirimaa Pekka Antero 48.k. 1.3.1982
Rantanen Hannu Tuomas 47.k. 1.3.1982
Roiha Risto Tapani 48.k. 1.3.1982
Savikko Matti Olavi 48.k. 1.3.1982
Silvennoinen Ismo Valdemar S 47.k. 1.3.1982
Sinkkonen Risto Juhana 48.k. 1.3.1982
Ahonen Hannu Esa 48.k. 21.3.1982
Kaikkonen Seppo Juhani Olavi 49.k. 21.3.1982
Paakkinen Aarre Juhani 49.k. 21.3.1982
Kaukonen Raimo Juhani 47.k. 1.4.1982
Ekdahl Pekka Ensio 48.k. 1.5.1982
Inkinen Jorma Henrikki 47.k. 1.5.1982
Kantele Seppo Ilari 47.k. 1.5.1982

Ylennetty komentajaksi
Kanerva Seppo Ahti Ilmari 34.mek. 21.3.1982

Ylennetty majuriksi
Heikkilä Timo Jorma Erik 50.k. 1.3.1982
Holma Juha Heikki 53.k. 1.3.1982
Holopainen Timo August 49.k. 1.3.1982
Honka Paavo Pekka 50.k. 1.3.1982
Hyppönen Matti Juhani 52.k. 1.3.1982
Inlberg Väinö Henrikki 50.k. 1.3.1982
Jaatinen Aarne Juhani 50.k. 1.3.1982
Jantunen Esko 53.k. 1.3.1982
Jäppilä Olavi Ensio 53.k. 1.3.1982
Kiiskinen Osmo Raimo 53.k. 1.3.1982
Kiviranta Jussi Kari Kullervo 50.k. 1.3.1982
Marttinen Yrjö Sakari 53.k. 1.3.1982
Muona Pentti Ensio 52.k. 1.3.1982
Niemi Aatos Samuli 47.k. 1.3.1982
Nuoramo Claus Olli Rafael 52.k. 1.3.1982
Piira Reijo Veikko Olavi 53.k. 1.3.1982
Raussi Eero Matti 50.k. 1.3.1982
Reinikainen Matti 48.k. 1.3.1982
Ruohonen Seppo Juhani 52.k. 1.3.1982
Ruonansuu Lauri Erkki 53.k. 1.3.1982
Saukko Esko Olavi Antero 50.k. 1.3.1982
Toimela Heikki Ilmari 52.k. 1.3.1982
Väisänen Reino Kullervo 52.k. 1.3.1982
Nybom Leif Ingvald 52.k. 1.4.1982

Miekkavaara Kari 51.k. 1.4.1982
Pipinen Juha Antero 49.k. 1.4.1982
Ylitalo Jaakko Juhani 49.k. 1.4.1982
Lauri Heikki Olavi 52.k. 1.5.1982
Rauhala Raimo Mikael 49.k. 1.5.1982

Ylennetty komentajakapteeniksi
Kaskeala Pauli Juhani 38.mek. 1.3.1982
Saastamoinen Juhani Evert Tapio 38.mek. 1.3.1982
Tarjanne Jukka Tapio 37.mek. 1.3.1982
Saarento Reijo Juhani 35.mek. 1.5.1982

Ylennetty kapteeniksi
Hietala Jukka Antero 58.k. 1.3.1982
Kallio Erkki Olavi 58.k. 1.3.1982
Karinsalo Erkki Eino Juhana 58.k. 1.3.1982
Kotiaho Paavo Tapani 58.k. 1.3.1982
Matikka Markku Vilho 58.k. 1.3.1982
Niinimäki Jussi Veikko Eerik 58.k. 1.3.1982
Nyman Erkki Olavi 58.k. 1.3.1982
Silvast Risto Tapani 58.k. 1.3.1982
Hakala Kari Yrjö Juhani 58.k. 1.4.1982
Koskinen Kari Gideon 58.k. 1.4.1982
Makkonen Martti Pekka Kalevi 58.k. 1.4.1982
Seppänen Paavo Kullervo 58.k. 1.4.1982
Holmberg Caj Henrik Valdemar 58.k. 1.5.1982
Korkeila Seppo Veli Tapani 58.k. 1.5.1982
Rahko Tapani Antero 59.k. 1.5.1982
Rekola Hans-Peter 58.k. 1.5.1982

Myönnetty ero
Kenrm Heiskanen Raimo Valmari 26.k. 9.7.1982
Evl Kukkonen Eero 39.k. 1.4.1982
Evl Jousmäki Jorma Arvi Kalle 38.k. 1.5.1982
Evl Jokela Matti Olavi 46.k. 1.6.1982
Evl Miss Antero 39.k. 1.5.1982
Evl Koskimaa Kai Raimo Ali 41.k. 1.6.1982
Evl Kuivalainen Juhani 41.k. 1.6.1982
Evl Aarnio Urho Vilho 38.k. 1.7.1982
Evl Mattila Matti Antero 40.k. 1.8.1982
Kom Vuorinen Leo Pertti Kullervo 27.mek. 1.5.1982
Maj Savolainen Ossi Olavi 26.mek. 1.4.1982
Maj Kalliosaari Erkki Kalle E 42.k. 1.6.1982
Maj Kymäläinen Yrjö Sakari 41.k. 1.6.1982
Maj Mustakallio Jorma Erkki Tapani 46.k. 27.6.1982
Maj Saurus Tarmo Tapani 41.k. 1.6.1982
Kapt Isoaho Jorma Kalle 52.k. 1.3.1982
Kapt Reis Henri Tapani 46.k. 1.6.1982
Kapt Seppo Pentti Kalervo 42.k. 19.7.1982
Ylil Talsi Jorma Juhani 63.k. 1.3.1982

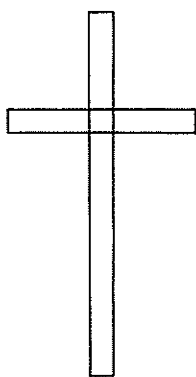
PUTKILIIKE O. PARTANEN KY

Teollisuuskylä 81720 Lieksa 2
Puh. 975-22 611

OPTIIKKA KOSONEN KY

— Luotettavaa silmälasipalvelua —
LASITEHTAAN MYYMÄLÄ
66400 TERVAJOKI
Puh. 961-785440

IN MEMORIAM

**Luutnantti
Manninen
Jorma Esko**
s 23.9.1946
k 21.10.1981
Kad N:o 5622
56. kurssi

**Kapteeni
Kekkonen
Erkki**
s 25.12.1904
k 23.1.1982
Kad N:o 464
8. kurssi

**Kapteeni
Kurkiala
Juhani Heinrich**
s 6.5.1921
k 25.1.1982
Kad N:o 2791
27. kurssi

**Kapteeni
Autio
Paavali**
s 24.1.1911
k 30.1.1982
Kad N:o 840
13. kurssi

**Majuri
Calonius
Paavo Pentti Olavi**
s 14.1.1909
k 7.2.1982
Kad N:o 1318
19. kurssi

**Insinöörieversti
Puronto
Esko Jussi**
s 15.4.1919
k 19.2.1982
Kad N:o 2119
25. kurssi

**Yliluutnantti
Ikonen
Pentti Henrikki**
s 7.8.1932
k 9.3.1982
Kad N:o 3512
40. kurssi

**Majuri
Karjalainen
Urpo Tapio**
s 30.1.1915
k 10.3.1982
Kad N:o 1834
24. kurssi

**Majuri
Karjalainen
Lauri Alpo**
s 3.8.1910
k 13.3.1982
Kad N:o 1113
16. kurssi

**Everstiluutnantti
Kokkonen
Pasi Olavi**
s 18.2.1905
k 18.3.1982
Kad N:o 540
9. kurssi

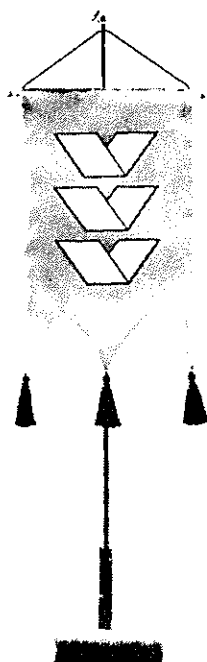
**Majuri
Valpasvuo
Ahti Allan Antero**
s 22.9.1910
k 26.3.1982
Kad N:o 194
4. rt-kurssi

**Everstiluutnantti
Soinio
Aito Aarre**
s 18.3.1911
k 1.4.1982
Kad N:o 1296
18. kurssi

**Eversti
Kettunen
Olavi Kullervo**
s 14.12.1922
k 12.4.1982
Kad N:o 424
17. merikurssi

LIPPUTAITO OY

Box 14, 33541 Tampere 54, vaihde 931 - 112 622

**Lahjapulman
ratkaisuksi -
Yhteishengen
symboliksi**

- standaarit
- pöytälippu
- kangasmerkit

Suunnittelu- ja ideoin-
tipalvelumme on käy-
tettävissänne.
Vankka ammattitaito
on laadukkaana tuotteen
takaajana.

AUKKO KODIN VAKUUTUS- TURVASSA?

KYSY
ISOA KOTIVAKUUTUSTA.

POHJOLA-YHTIÖT

POHJOLA SUOMI-SALAMA EUROOPPALAINEN

VELJEKSET — SINTONEN

21450 Tarvasjoki
Puh. 921-767838

Silmälasisoppi

Sibeliuksenkatu 16, 04400 Järvenpää
Puh. 285 248

KIRJA-PÄIVÄ

kristillinen kirjakauppa
Annankatu 1 00120 HELSINKI 12 puh. 629 907

Insinööritoimisto SILTA JA TELINE OY

01900 Nurmijärvi kk.
Puh. (90) 204382

INSINÖÖRITOIMISTO
MAGNUS MALMBERG KY
HIETALAHDENKATU 2 B SKOL
00180 HELSINKI 18 P 640 106 TELEX 12-2976

RAKENNUSLIIKE URHO LEHTOLA

Oulaistenkatu 26
86300 Oulainen
Puh. 983-70 520

AND. AUVINEN
OSAKEYHTIÖ
PUTIKON SAHA

58550 PUTIKKO 957-315103—315200

interRent

Hitsaajankatu 7 B, P.O. Box 101
00811 Helsinki 81
Puh. (90) 755 6133

Salon Seudun Sanomat

Muhoksen
Säästöpankki

91500 MUHOS PUH. 981-431 744

PIIKKIÖN
OSUUSPANKKI

21500 PIIKKIÖ
Puh. 921-725210 ja 726022
Johtaja suoraan puh. 921-725080

Yksilöllistä lakipalvelua
Lakikonsultit

Kornetintie 2 b A, PL 56, 00381 Helsinki 38, puh. 90-554 641

PK-METALLI

VESIVAA'AT

82500 Kitee, puh. 413 168

A-RYHMÄN SÄHKÖURAKOITSIJA

SÄHKÖ-VASUNTA KY

Keskuskatu 5
88600 Sotkamo
puh. 986-62221

Kuurnantie 7
87200 Kajaani 20
puh. 986-27837

SUOMEN LIIKELOMAKE OY

ATK-lomakkeet   ATK-taulukointilomakkeet
Settilomakkeet

Osoite: Kaivopuistontie 32

01510 Vantaa 51

Puh. 90-821 166

HÄMEEN VAKUUTUS

Raatihuoneenkatu 19 Hämeenlinna, puh. 917-69 311

KADETTIKUNTA r.y.

PUNAVUORENKATU 14 B 32, 00150 HELSINKI 15 ☎ 665137 JA 665739 ☎ 7091

JÄSENTIEDOTE VUOSIKOKOUKSESTA 13.3.1982

KOKOUSPÄIVÄN OHJELMA

Kadettikunnan vuosikokous pidettiin Laukaassa Perungan Kuntoutumis- ja liikuntakeskussa seuraavasti:

Klo 08.30 Valtuuskunnan kokous

10.00 Vuosikokouslounas

10.45 Vuosikokous

Vuosikokous kunnoitti sankarivainajien muistoa laskemalla kukkalaitteen Laukaan sankarihaudalle.

Vuoden kadettiupseeri, kapteeni Pekka Rapila vastaanottaa kenraaliluutnantti Kauko Pöyhösen stipendirahaston stipendin.

VUOSIKOKOUKSEN PÖYTÄKIRJA

Pöytäkirja Kadettikunta ry:n vuosikokouksesta Laukaassa Peurungan Kuntoutumis- ja liikuntakeskuksessa 13.3.1982 klo 10.45–12.45.

Paikalla oli 56 jäsentä ja valtakirjoilla edustettuina 209 eli yhteensä 265 jäsentä.

Kokouksen puheenjohtajina toimivat kenrm M Vanonen ja evl P Seppänen sekä sihteereinä kom R Waris ja kapt K Hämäläinen.

1. §

Kadettikunnan puheenjohtaja, kenrm M Vanonen lausui paikalla olleet tervetulleiksi ja luovutti puheenvuoron Peurungan Kuntoutumis- ja liikuntakeskuksen hallintojohtaja Hannu Koskiselle, joka esitteli laitosta ja sen toimintaa. Kiitokseksi ja muistoksi vuosikokouksesta Kuntoutumis- ja liikuntakeskukselle luovutettiin Kadettikunnan viiri.

2. §

Varsinaisen vuosikokouksen avasi Kadettikunnan puheenjohtaja, kenrm M Vanonen arvostaen erityisesti sitä, että kokoukseen olivat saapuneet Sisä-Suomen sotilasläänin komentaja, kenrm M Alatalo, Jyväskylän sotilaspiirin päällikkö, evl P Seppänen ja Upseeriliiton edustajana Keski-Suomen osaston puheenjohtaja, maj P Mustonen.

3. §

Kokouksen puheenjohtajiksi valittiin kenrm M Vanonen ja evl P Seppänen, sihteereiksi kom R Waris ja kapt K Hämäläinen, pöytäkirjan tarkastajiksi evl R Pietilä ja evl P Havu sekä äänten laskijoiksi ylil T Laine ja ylil M Tomperi.

4. §

Vuosikokous todettiin sääntöjen mukaisesti kokoonkutsutuksi ja päätösvaltaiseksi.

5. §

Luettiin vuosikertomuksesta vuonna 1981 kuolleiden kadettiupseereiden nimet, jonka jälkeen kunnioitettiin riveistä poistuneiden muistoa hetkeksi hiljentyneinä.

6. §

Nimitettiin Vuoden Kadettiupseeriksi – kapt PEKKA ANTTI RAPILA ja myönnettiin hänelle Kenraaliluutnantti Kauko Pöyhösen Rahaston stipendi sekä päätettiin merkitä Kadettikunnan Kultaiseen Kirjaan, perusteena erittäin ansiokas toiminta Kadettikunnan päämäärien hyväksi Helsingin kadettipiirissä.

7. §

Käsiteltiin ja hyväksyttiin liitteenä 1 oleva vuosikertomus, tilinpäätös ja tase toimintavuodelta 1981.

8. §

Luettiin tilintarkastajien kertomus, jonka jälkeen evl P Seppäsen toimiessa puheenjohtajana vuosikokous myönsi yksimielisesti vastuuvapauden asianomaisille.

9. §

Käsiteltiin ja hyväksyttiin vuoden 1982 toimintasuunnitelma liitteen 2 mukaisena.

Maj T Tuomen ehdotusta, joka koski lisäystä toiminnan päämäärä-kohtaan toiseen lauseeseen... ”eri ikäpolvia, aselajeja ja puolustushaaroja yhdistäväksi, ei katsottu tarpeelliseksi.

Evl M Savonjousi kiinnitti huomiota siihen, että nyt koulumaailmassa vahvasti esillä oleva rauhankasvatus on vaarassa joutua vastakkain aseteltuun maanpuolustuksen ja puolustusvoimien kanssa, vaikka näillä on ja tulee olla samansuuntaiset tavoitteet. Asialle saattaisi olla eduksi, jos maanpuolustuksen rinnalla käytettäisiin käsitettä rauhanpuolustus. Kokous yhtyi evl T Liponkosken käsitykseen tarpeellisuudesta saada nuoret upseerit mukaan kadettipiirien toimintaan heti kadettikurssilta valmistumisen jälkeen. Todettiin, että piireissä järjestetään yleensä vastaanottotilaisuus uusille luutnantteille.

10. §

Käsiteltiin ja hyväksyttiin liitteenä 3 oleva v 1982 tulo- ja menoarvioesitys ja

samalla vahvistettiin v 1982 jäsenmaksuksi 50 mk.

11. §

Puheenjohtaja ilmoitti, että Kadettikunnalle on jätetty molempien kadettisäätiöiden vuosikertomukset toimintavuodelta 1981. Kenraali Hannes Ignatiuksen Kadettisäätiön pyynnöstä puheenjohtaja ilmoitti, että säätiön hallitus on tänä vuonna palkinnut seuraavat teokset ja työt:

– ”Suomen linnoittamisen historia 1918–1944”, kirjoittaja kenrl Reino Arimo

– ”A.O. Pajari viiden sodan soturi”, kirjoittaja ev Tauno Kuosa

– ”Adolf Ehrnrooth sodan ja rauhan näyttämöllä”, kirjoittaja evl Martti Sinerma

– ”Jänkien jääkäreitä ja poromiehiä pataljoonan komentajana Lapissa” kirjoittaja ev Hannu Särkiö

– Pro gradu-työ ”Suomen laivaston toimintavalmiussuunnitelmien kehittyminen välirauhan ajasta jatkosodan syttymiseen”, kirjoittaja komkapt Esko Illi. Säätiö jakaa palkinnot, yhteensä 19.000 mk erikseen pidettävässä tilaisuudessa 24.3.1982.

12. §

Kadettikunnan puheenjohtajaksi valittiin yksimielisesti edelleen kenrm M Vanonen.

13. §

Maj P Heinrichsin ollessa sääntöjen 5. §:n mukaisesti erovuorossa valittiin Kadettikunnan varapuheenjohtajaksi yksimielisesti kom J Pajala pankinjohtaja, kapt R Saikun ilmoitettua, ettei hän henkilökohtaisista syistä johtuen voi asettua ehdokkaaksi varapuheenjohtajan vaaliin.

14. §

Vapautuneelle paikalle hallitukseen valittiin evl J Muttonen ja muut jäsenet uudelleen. Yksimielisesti valitun Kadettikunnan hallituksen kokoonpano tuli siten seuraavaksi:

Puheenj. kenrm Matti Vanonen
Varapuh.joht. kom Jukka Pajala

Jäsenet	ev	Sami Sihvo
	evl	Asko Sivula
	evl	Matti Kausto
	evl	Matti Närhi
	evl	Jussi Muttonen
	maj	Pertti Suominen
	kapt	Pekka Rapila
	kapt	Raimo Saikku

15. §

Ec A Salovaaran pyydettyä terveydel-
lisistä syistä vapautusta tilintarkastajan
tehtävästä valittiin tilintarkastajiksi edel-
leen ev Eino Tirronen ja uutena evl
Kosti Mäntylä sekä varatilintarkasta-
jiksi edelleen maj Olli Alho ja uutena evl
Osmo Hämäläinen.

16. §

Todettiin, että Kadettikunta jakaantuu
25:een liitteessä 4 mainittuun piiriin.

17. §

Valittiin kadettiipiirien esitysten mu-
kaisesti valtuuskunta, jonka jäsenet ja
varajäsenet on lueteltu liitteessä 4. Val-
tuuskunnan puheenjohtajaksi valittiin
edelleen kenrl Jukka Pajula (Hämeenlin-
na) ja varapuheenjohtajaksi alueellista

vuorottelua noudattaen evl Otto Pun-
nonen (Lappi), maj Reko Koivula (Riihi-
mäki) ja maj Lauri Lakso (Mikkeli).

18. §

Keskusteltiin vuosikokouksen 1983 pito-
paikasta. Evl T Kiviranta ilmoitti, että
Vaasan piiri on valmis vastaan ottamaan
seuraavan vuosikokouksen. Kapt E Lo-
ponen lausui Pirkka-Hämeen piirin puo-
lesta vuosikokouksen tervetulleeksi
Tampereelle. Asia jätettiin hallituksen
päättäväksi.

19. §

Keskusteltiin mahdollisuuksista osallis-
tua tapahtumaan "Suomi juoksee halki
Suomen 3.7.—8.7.1982" ja jätettiin sii-
hen osallistuminen harkittavaksi piiri- ja
jäsenkohtaisesti.

20. §

Puheenjohtaja kiitti Keski-Suomen ka-
dettiipiiriä vuosikokouksen järjestelyistä
sekä esitti Kadettikunnan erityiset kii-
tokset ansiokkaasta toiminnasta varapu-
heenjohtajan tehtävästä eroavalle maj P
Heinrichsille.

21. §

Kenrl J Pajula kiitti vuosikokouksen
puolesta puheenjohtajaa, hallitusta ja
toimistoa hyvin läpiviedystä juhlavuo-
desta 1981.

22. §

Puheenjohtaja luki Kadettikunnan kun-
niamäjäsenen, jalkaväenkenraali Adolf
Ehrnroothin lähettämän tervehdyksen
vuosikokoukselle ja päätti kokouksen.

4 liitettä arkistokappaleen yhteydessä.

Puheenjohtaja Kenraalimajuri
M Vanonen

Sihteeri Komentaja
R Waris

Vuosikokouksen valitsemina pöytäkir-
jan tarkastajina olemme tarkastaneet tä-
män pöytäkirjan ja todenneet sen vas-
taavan kokouksen kulkua.

Reino Pietilä
Everstiluutnantti

P Havu
Everstiluutnantti

Vuosikertomus toimintavuodelta 1981

I TOIMINNAN PÄÄMÄÄRÄ

Toiminnan päämääränä on ollut
1980-luvulle hyväksytyjen suuntaviivo-
jen mukaisesti

- Kansallisen yhteenkuuluvuuden tun-
teen lujittaminen ja maanpuolustus-
tahdon kohottaminen virallisen tur-
vallisuuspolitiikan mukaisesti, eri-
tyisesti nuorison keskuudessa.
- Toimintalinjojen ja -tapojen kehittä-
minen koko jäsenistöä kiinnostaviksi
ja eri ikäpolvia yhdistäväksi.
- Yhdistyksen taloudellisten toiminta-
edellytysten yleinen kehittäminen ja
tähän liittyen Kadettikunnan ja ka-
dettisäätiöiden toiminnan yhden-
suuntaistamis- ja rationalisoimis-
mahdollisuuksien selvittäminen.
- Yhteistoiminnan kehittäminen ja va-
kiinnuttaminen puolustusvoimien, ra-
javartiolaitoksen, maanpuolustusjär-
jestöjen ja maanpuolustusaatteellisen
työn kohteina olevien osapuolten
kanssa.

Toiminnan painopiste on ollut
maanpuolustusaatteellisessa työssä pyr-
kimyksenä vahvistaa tietoisuutta maan-
puolustuksesta turvallisuuspolitiikkam-
me toisena perustekijänä.

Toimintakauden tunnuksena on
ollut:

KADETTIKUNTA 60 VUOTTA.

II JÄSENISTÖ JA ORGANISAATIO

A. Jäsenistö

- Kunniamäjäsenet
  - Kenraaliluutnantti Kai Savonjousi
  - Eversti Urho Tähtinen
  - Jalkaväenkenraali Adolf Ehrnrooth
  - Kenraaliluutnantti Erkki Setälä
- Jäseniä Kadettikunnassa on
31.12.1981 ollut 4.081. Yhdistyksestä
on vuonna 1981 kuollut 43 jäsentä,
jotka on lueteltu liitteessä. Kadettikun-
taan on liittynyt 145 jäsentä ja siitä on
eronnut 6 jäsentä, joista opintonsa ka-
dettikurssilla keskeyttäneinä 2.

B. Yhdistyksen johto

- Hallitus
Puheenjohtajana on toiminut
– kenraalimajuri Matti Vanonen ja
varapuheenjohtajana
– majuri Per Heinrichs.
Hallituksen kokoonpano ja sen asetta-
mat työelimet on esitetty liitteessä.
- Tilintarkastajat
Tilintarkastajina ovat toimineet
– eversti Aulis Salovaara ja
– eversti Eino Tirronen sekä
varatilintarkastajina
– everstiluutnantti Kosti Mäntylä ja
– majuri Olli Alho.
- Valtuuskunta
Valtuuskunnan puheenjohtajana on toi-
minut
– kenraaliluutnantti Jukka Pajula (Hä-
meenlinna) ja
varapuheenjohtajina
– everstiluutnantti Birger Hornborg
(Länsi-Uusimaa),

everstiluutnantti Antti Lehtola (Etelä-Karjala) ja
everstiluutnantti Jussi Muttonen (Helsinki).

4. Edustajat eri yhteisöissä
Edustajat eri yhteisöissä on lueteltu liitteessä

5. Toimisto

Toiminnanjohtajana on ollut
— komentaja Reino Waris ja
toimistonhoitajana
— merkonomi Marjukka Lehtinen.

C. Kadettiipiirit

Kadettiipiirejä on ollut 25. Toimintamuodoltaan kaikki piirit ovat olleet yhtäläisiä, johtoelimenään piirihallitus. Vuosikokouksessa on Joensuun piirin nimi vahvistettu Pohjois-Karjalan kadettiipiiriksi. Kadettiipiirit sekä niiden puheenjohtajat ja sihteeri on lueteltu liitteessä.

III TOIMINTA

A. Kokoukset

1. Vuosikokous

Vuosikokous on pidetty 14.3.1981 Turussa Hotelli Marina Palacessa.

2. Hallituksen kokoukset

Kadettikunnan hallitus on pitänyt 10 kokousta ja sen asettamat työelimet ovat kokoontuneet kolme-neljä kertaa vuoden aikana.

3. Valtuuskunnan kokoukset

Valtuuskunta on pitänyt kaksi kokousta: 14.3.1981 yhdistyksen vuosikokoukseen liittyen Hotelli Marina Palacessa ja 20.11.1981 Kadettikoululla.

B. Toiminta aloittain

1. Järjestötoiminta

Upseeriliiton kanssa yhteinen MATRIKKELITYÖRYHMÄ-85 on selvittänyt mahdollisuuksia julkaista kadettiupseerien matrikkeli järjestöjen yhteistyönä 1980-luvun puolivälin tienoilla. Työryhmä on antanut tilanneselostuksen tehtävästään yhdistysten hallitusten yhteistoimintakokouksessa 7.12.1981 ja on ilmoittanut jättävänsä vuoden 1982 helmikuun aikana yksityiskohtaisen selvityksen kirjan toimittamista koskevia päätöksiä varten.

Selvitystyötä mahdollisuuksista kehittää Kadettikunnan ja kadettisäätiöiden toimintaa on jatkettu. Nykyisissä oloissa on katsottu mahdolliseksi ainoastaan Kenraali Hannes Ignatiuksen Kadettisäätiön ja Kadettikunnan toiminnan lähentäminen toisiinsa ja tästä on tehty Kenraali Hannes Ignatiuksen Kadettisäätiölle esitys.

2. Maanpuolustusaatteellinen toiminta

Maanpuolustusaatteellinen työ on edelleenkin kohdistunut ensisijaisesti koulu- maailmaan; opettajiin, opettajankoulu-

tuslaitosten opiskelijoihin ja koulunui-
risoon.

Toiminnan ovat käytännössä hoitaneet kadettiipiirit, joita yhdistys on tukenut toimittamalla opetusaineistoa, antamalla taloudellista apua ja pitämällä toimintal-
alaa käsitteleviä neuvottelutilaisuuksia. Kadettiipiirien järjestämiin erilaisiin turv-
allisuuspoliittisiin tiedotus- ja koulutus-
tilaisuuksiin on osallistunut yhteensä 66.249 yhdistyksen ulkopuolista henkilöä, joista opettajia ja opettajiksi valmis-
tuvia on ollut 2.801 ja koululaisia 48.081.

Yhdistelmä näistä tilaisuuksista on liit-
teenä.

Turvallisuuspolitiikan opetusta kou-
luissa käsittelevät neuvottelu- ja koulu-
tuspäivät on pidetty 3.—4.12.1981 Ou-
lussa Lapin, Oulun, Kokkolan, Vaasan,
Seinäjoen ja Keski-Suomen kadettiipi-
rien edustajille.

Kadettiipiirien toiminnan tukemiseksi on
edelliseltä vuodelta jatkettu alueellisten
neuvottelutilaisuuksien pitämistä järjes-
tämällä tämän sarjan viimeinen kokous
Kouvossa 8.12.1981 Savonlinnan,
Mikkelin, Etelä-Karjalan, Pohjois-
Kymenlaakson ja Haminan piireille.
Kadettiipiirien mahdollisuuksia tukea
koulujen turvallisuuspolitiikan opetusta
on parannettu valmistamalla ko. piirien
käyttöön oppituntiaineisto "Undervis-
ning i säkerhetspolitik i skolan", joka on
käännös edellisena vuotena jaetusta
suomenkielisestä aineistosta "Turval-
lisuusopetus koulussa". Lisäksi piireille
on jaettu aikaisemmin valmistettua ope-
tusaineistoa.

Historian ja yhteiskuntaopin opettajien
liiton hallitukselle on 30.9.1981 pidetty
tiedotustilaisuus, jossa on tarjouduttu
esittelemään liiton valtakunnallisille ja
piiritasoisille koulutus- ja neuvottelupäi-
ville Kadettikunnan mahdollisuuksia tu-
kea liiton jäsenistöä turvallisuuspoliti-
ikan opetuksessa.

Vuoden alussa — Kadettikunnan 60-
vuotisjuhlavuoteen liittyen — maamme
yleisissä ammattikouluissa järjestetty
turvallisuuspolitiikkaa ja maanpuolus-
tusta käsittelevä ainekirjoituskilpailu on
arvosteltu ja palkittu seuraavasti:

- I Anne Heinonen
Riihimäen seudun ammattikoulu
- II Tea Saarto
Haagan ammattikoulu
- III (jaettu)
Tarja Nisumaa
Kouvola ammattikoulu
- III (jaettu)
Tuija Koskela
Pohjois-Pohjanmaan keskusamat-
tikoulu
- V (jaettu)
Jaana Kinni
Päijät-Hämeen ammattikoulun Ori-
mattilan sivukoulu

V (jaettu)

Ari Ruuth

Haagan ammattikoulu

Palkinnot on luovutettu asianomaisten
koulujen lukuvuoden päättäjätalouks-
sissa.

3. Tiedotustoiminta

Jäsenlehti Kylkirauta on julkaistu nel-
jänä numerona suunnitelman mu-
kaisesti. Lehden päätoimittajana on ollut
— everstiluutnantti Martti Sinerma ja
toimitussihteerinä
— valtiotieteen maisteri Erkki Pauk-
kunen.

Kylkiraudassa olleiden tiedotusten
lisäksi jäsenille on jaettu "Jäsentiedote
vuosikokouksesta 14.3.1981". Kadetti-
piireille ja valtuuskunnalle on lähetetty
hallituksen kokousten pöytäkirjat tie-
doksi sekä neljä yhteiskirjettä.

Syksyllä 1980 alkaneelle kadettikurssille
(67.k) on 11.5.1981 pidetty tavano-
mainen kadettikuntaa koskeva infor-
maatiotilaisuus.

60-vuotisjuhlavuoteen liittyvä tiedotta-
minen on toteutettu seuraavasti:

- 60-vuotisjuhlaesite on painettu ja ja-
ettu käyttöön,
- Kylkirauta N:o 1/1981 on julkaistu
juhlanumerona ja jaettu mm. 60-vuo-
tisjuhlassa ja onnittelujen vastaanot-
toilaisuudessa,
- 38:lle lehdelle ja tiedottajalle on jaettu
juhlavuotta koskeva tiedotusaineisto;
yleistiedote, Kadettikunnan esite, his-
toriikin lyhennelmä ja "puheenjohta-
jan päiväkäsky",
- edellä mainittu tiedotusaineisto on ja-
ettu piireille ja niiden kautta alueel-
liselle lehdistölle ja 19 tiedottajaa on
kutsuttu vuosijuhlaan ja heille on lä-
hetetty sitä koskeva tiedotusaineisto.

4. Perinnetoiminta ja palkitsemiset

60-vuotisjuhlapäivänä 27.1.1981 on jär-
jestetty seuraavat tilaisuudet:

- kunnianosoitus Hietaniemen Sankari-
haudalla, edesmenneiden puheenjohtajien
haudoilla ja piirien kotipaikkakuntien
sankarihaudoilla,
- onnittelujen vastaanotto Kadettikou-
lulla, jossa lähetystöinä on onnittelut
47 sekä adressein ja sähköin 38 jär-
jestöä tai vastaavaa ja
- 60-vuotisjuhla Kadettikoululla.

Lisäksi kadettiipiirit ovat järjestäneet
vuosipäivän johdosta paikallisia juhlati-
laisuuksia.

Juhlavuoden vuosikokoukseen 14.3.1981
liittyen Turun kaupunki on järjestänyt
vastaanoton Hotelli Marina Palacessa ja
Turun kadettiipiiri iltajuhlan Turun Lin-
nassa.

60-vuotisjuhlapäivän ja -vuoden joh-
dosta on vastaanotettu huomionarvoiset
tervehdykset tasavallan presidentiltä,
puolustusministeriltä, puolustusvoimain
komentajalta, rajavartiolaitoksen päälli-

költä. Turun kaupungin johdolta ja 1. Kadettikursilta. Lehdistöissä on julkaistu noin 100 Kadettikuntaa käsittelevää kirjoitusta.

Kadettikurssit ovat pitäneet kokouksiinsa perinteiseen tapaan ja kummikurssitoiminta on jatkunut vakiintunein muodoin.

60-vuotisjuhlassa 27.1.1981 Kadettikunnan pienoislipulla on palkittu

– kenraali Lauri Sutela

Kadettikunnan ansiomerkillä on palkittu ja merkitty Kadettikunnan Kultaiseen Kirjaan

– everstiluutnantti Arvo E Ahola
– majuri Aimo Euramo
– kenraaliluutnantti Jukka Pajula
– everstiluutnantti Armas Salin
– kenraaliluutnantti Aapo Savolainen
– everstiluutnantti Pentti Järvinen ja
– eversti Pentti Silvast.

Kadettikunnan ansiolevykkeellä on palkittu

– majuri Per Heinrichs
– majuri Paavo Salonen
– everstiluutnantti Olavi Saarnio
– everstiluutnantti Matti Savonjousi
– eversti Pentti Kosonen
– valtiotieteen maist. Erkki Paukkunen
– majuri Lauri Lakso
– eversti Reino Simonen
– kapteeni Heimo Hakala
– everstiluutnantti Birger Hornborg
– everstiluutnantti Pentti Korhonen
– everstiluutnantti Aulis Laine
– everstiluutnantti Jussi Muttonen
– majuri Kari Norkola
– everstiluutnantti Lauri Kymäläinen
– eversti Eero Lampikoski
– kapteeni Esko Loponen
– everstiluutnantti Pentti Palmu
– everstiluutnantti Asko Sivula
– everstiluutnantti Pertti Huttunen
– everstiluutnantti Tuomas Liponkoski
– everstiluutnantti Kalevi Raatikainen ja
– eversti Olli Tikka.

Teoksella ”Suomalainen upseerikoulutus 200 v 1779–1979” on palkittu

– kapteeni Pekka Rapila
– eversti Reino Rinne
– komentaja- kapteeni Tapani Talari
– kapteeni Pentti Lantta
– kapteeni Juhani Ruutu
– kapteeni Aarno Arponen
– majuri Aarno Vehviläinen
– everstiluutnantti Juhani Kinnari
– everstiluutnantti Matti Lumme
– kapteeni Kimmo Skön
– kapteeni Keijo Hämäläinen
– majuri Hannu Paronen
– everstiluutnantti Antti Lehtola
– kapteeni Jorma Korkeala
– kapteeni Lasse Lind
– majuri Pekka Jouko

– majuri Pentti Hämäläinen
– majuri Pekka Ripatti
– everstiluutnantti Veijo Rutanen
– majuri Esa Hyyppä.
Kirjat on jaettu kadettiipiirien tilaisuuksiin.

Vuosikokouksessa 14.3.1981

Kadettikunnan kunniajäseneksi on kutsuttu ja merkitty Kadettikunnan Kultaiseen Kirjaan

– kenraaliluutnantti Erkki Setälä.

Vuoden Kadettiupseeriksi on nimetty

– majuri Paavo Salonen ja hänelle on samalla myönnetty Kenraaliluutnantti Kauko Pöyhösen Stipendiraaston stipendi.

60-vuotisjuhlavuoden maanpuolustuspalkinnolla on palkittu

– kapteeni Pentti Lantta luovuttamalla hänelle Keskinäinen Vakuutusyhtiö Sammon lahjoittama rannekello.

Kadettikunnan pienoislippu on merkkipäivän yhteydessä myönnetty seuraaville:

– kenraaliluutnantti Jukka Pajula 60 v 28.1.1981 ja

– majuri Leo Wetterstrand 75 v 19.9.1981.

Kadettikunnan seinälevyke N:o 7 on luovutettu

– Suomen Reserviupseeriliitto ry:lle 50-vuotispäivänä 22.5.1981

Kadettikunnan Kultaiseen Kirjaan on merkitty valtuuskunnan kokouksessa 14.3.1981

– majuri Kari Suvanto, joka on vuosikokouksessa 15.3.1980 nimetty Vuoden Kadettiupseeriksi.

5. Taloustoiminta

Mahdollisuuksia saada toiminnalle valtion tukea on selvitetty päätyen toteamiseen, ettei tässä vaiheessa ole tarkoituksenmukaista tehdä apurahahakemusta huomioon ottaen sen käsittelystä mahdollisesti aiheutuvat haitat ja todennäköisesti kielteisen päätöksen.

Arpajaisten järjestämismahdollisuuksia on tutkittu, mutta hankkeesta on päätetty luopua, koska arpojen myynti tulisi selvityksen mukaan kokonaan jäsenkunnan rasitukseksi.

Jäsenmaksutuloja ja jäsenten tukimaksuja on kertynyt pääpiirtein arvion mukaisesti.

”Vanhojen Kaadereiden Maanpuolustusrahastoa” ovat vuoden aikana kartuttaneet:

– 17. Kadettikurssi
– 25. Kadettikurssi
– everstiluutnantti Veikko Kakkuri ja
– everstiluutnantti Viljo Ratia.

”Kenraaliluutnantti Kauko Pöyhösen Stipendiraastolle” on tehnyt lahjoituksen

– 23. Kadettikurssi.

”Everstiluutnantti Lauri Hiiden Maan-

puolustusrahastolle” on tehnyt lisälahjoituksen

– everstiluutnantti Lauri Hiisi.

”Everstiluutnantti Ville Rajakaltion Maanpuolustusrahastolle” on tehnyt lisälahjoituksen

– everstiluutnantti Ville Rajakaltio.

”Majuri Leo Wetterstrandin Maanpuolustusrahastolle” on tehnyt lisälahjoituksen

– majuri Leo Wetterstrand.

17. Kadettikurssilta on vastaan otettu merkittävä rahalahjoitus, josta mahdollisesti muodostettavaa rahastoa koskevat päätökset ovat siirtyneet seuraavalle vuodelle.

Maanpuolustusaatteellisen työn taloudellisten edellytysten parantamiseksi toimeenpantuun 60-vuotisjuhlavuoden keräykseen on joulukuusta 1980 lähtien saatu yhteensä 45 lahjoitusta. Keräyksen tuotto on siirretty pääomaan lukuun ottamatta Suomen Yhdyspankki Oy:n lahjoitusta, josta on lahjoittajan toivomuksen mukaisesti perustettu ”SYP:n Maanpuolustusrahasto”. Rahaston tarkoituksena on Kadettikunta ry:n maanpuolustusaatteellisen työn tukeminen. Edellisten vuosien tapaan ovat maanpuolustusaatteellista toimintaa tukeneet apurahoin:

– Jenny ja Antti Wihurin Rahasto
– Maanpuolustuksen Kannatussäätiö
– URLUS-Säätiö ja
– Uuden Päivän Rahasto.

Viime mainitun rahaston johdolle on 16.11.1981 selostettu Kadettikunnan maanpuolustusaatteellista työtä. Muiden toimintaa tukevien säätiöiden osalta vastaavat selostustilaisuudet ovat siirtyneet seuraavalle vuodelle.

Kylkiraudan alijäämä on ollut 13.292,02 mk ilmoitustulojen jäätyä kahden viimeisen numeron osalta yllättävän pieniksi.

Kadettien opintolainojen takauksia on myönnetty 14 kpl. Takausten vastuut Kadettikunnalle 31.12.1981 ovat olleet 189.258 mk.

Numerotiedot yhdistyksen taloudellisesta toiminnasta on esitetty kohdassa IV.

6. Yhteistoiminta

Yhteistoiminta puolustustoimien kanssa on tapahtunut ensisijaisesti kadettiipiirin ja joukko-osastojen keskeisenä. Upseerijärjestöjen kanssa yhteistoiminta on jatkunut Upseerijärjestöjen Yhteistoimintaelimen YTE:n puitteissa.

Upseeriliiton ja Kadettikunnan hallitusten yhteinen kokous on pidetty ensin mainitun järjestämänä 7.12.1981. Toimistojen välinen yhteydenpito on ollut jatkuvaa.

Muihin maanpuolustusyhdistyksiin on järjestötasolla yhteyttä pidetty lähinnä Maanpuolustus- ja maanpuolustushuoltojärjestöjen Neuvottelukunnan kautta. Yhteistoiminta koulumaailman kanssa

on tapahtunut pääasiallisesti kadettiipiirien ja paikallisten kouluviranomaisten, opettajien, koulujen sekä opettajankoulutuslaitosten välisenä.

7. Kunnianosoitukset, tervehdykset ja surunvalittelut

Kunnianosoitukset sankarivainajille on järjestetty Kadettikunnan vuosipäivänä 27.1.1981 ja vuosikokouksen yhteydessä 14.3.1981 sekä on osallistuttu muiden maanpuolustusjärjestöjen kanssa kunnianosoituksiin Puolustusvoimain lippupäivänä 4.6.1981.

Onnitteluin ja tervehdyksin on muistettu merkkipäiväänsä viettäneitä ansiotuneita jäseniä ja maanpuolustustyöntekijöitä sekä vuosipäiväänsä juhlineita

maanpuolustusyhdistyksiä. Surunvalitteluaadressi on lähetetty keskuudestamme poistuneiden jäsenten omaisille. Haminan kadetti, metsänhoitaja Georg Raustialan siunaustilaisuudessa 7.5.1981 on laskettu Kadettikunnan kukkalaite.

IV TALOUS

Yhdistyksen taloudenhoito on esitetty liitteissä seuraavasti:

- Tuloslaskelma 1.1.–31.12.1981
  - Tase 31.12.1981 (+ liitetiedot)
  - Tase-erittelyt
  - Tilintarkastuskertomus
  - Kylväraudan tilinpäätösasiakirjat
- Tilikauden ylijäämä on ollut 480,75 mk.

V YHDISTELMÄ

Kadettikunnan 60-vuotisjuhlavuoteen liittyvät tapahtumat ovat olleet leimauttavina kuluneen vuoden toiminnalle. Niiden yhteydessä yhdistys on saanut osakseen merkittävästi myönteistä huomiota, arvovaltaista tunnustusta työlleen ja taloudellista tukea.

Erityisesti maanpuolustusaatteellisella toiminnallaan Kadettikunta upseerijärjestönä on vakiinnuttanut asemansa yhteiskunnassamme ja voi alkaneella vuosikymmenellä viimeaikaista tehokkaammin kohdistaa työtänsä oman jäsenkuntansakin keskuuteen.

Vuosikokouksessa 13.3.1982 valittu valtuuskunta

Kadettiipiiri		Varsinainen jäsen		Varajäsen
Helsinki	evl	Pentti Palmu	komkapt	Tapani Talari
"	evl	Reino Pietilä	kapt	Martti Haavisto
"	maj	Olli Alho	kapt	Olli Ollila
"	evl	Pekka Havu	maj	Keijo Talvisto
Itä-Uusimaa	evl	Mikko Virrankoski	maj	Juhani Hannila
Lahti	evl	Harri virtapohja	kapt	Pentti Lantta
Hämeenlinna	kenrl	Jukka Pajula pj	evl	Matti Savonjousi
Länsi-Uusimaa	evl	Birger Hornborg	evl	Lars Stenström
Riihimäki	maj	Reko Koivula vpj	maj	Pentti Ollikainen
Turku	maj	Paavo Salonen	kapt	Aarno Arponen
Niinisalo	kapt	Paavo Ruotsalainen	kapt	Jouko Alasjärvi
Säkylä	evl	Taisto Mäki	kapt	Veikko Levander
Pirkka-Häme	evl	Pentti Orsila	evl	Auvo Villanep
Keski-Suomi	evl	Pertti Seppänen	maj	Taimo Tuomi
Pohjois-Kymenlaakso	maj	Hannu Paronen	evl	Jouko Paavilainen
Etelä-Karjala	maj	Martti Tuusvuori	maj	Pentti Uusipaikka
Mikkeli	maj	Lauri Lakso vpj	kapt	Jorma Korkeala
Savonlinna	evl	Antti Hautaniemi	maj	Ilkka Ahokas
Hamina	kapt	Lasse Lind	kapt	Heikki Korttila
Kuopio	evl	Jaakko Lokka	evl	Aarte Taskinen
Pohjois-Karjala	maj	Aaro Mensonen	kapt	Thron Wager
Vaasa	evl	Pentti Väyrynen	evl	Torsti Kiviranta
Seinäjoki	maj	Kalevi Usvaranta	kapt	Kari Miekkavaara
Kokkola	evl	Matti Lehtonen	maj	Esa Hyypä
Oulu	maj	Reijo Sallinen	evl	Aimo Tiainen
Kainuu	evl	Matti Salo	maj	Juhani Talamo
Lappi	evl	Otto Punnonen vpj	maj	Matti Aakkula
Kad.oppilaskunta	kad	Jukka-Pekka Haltia	kad	Juha Putkonen

Tulo- ja menoarvio vuodelle 1982

TOIMINTA	TULOT	MENOT
A Järjestötoiminta	165.000	180.500
1. Jäsenmaksut	155.000	
2. Palkat		121.000
3. Sos. ja vakuutusmaksut		30.500
4. SMMKS:n osuus palkkakuluista	10.000	
5. Vuokra		6.000
6. Kokouskulut		13.000
7. Kadettiupseerimatrikkeli-85		10.000
B Maanpuolustusaatteellinen toiminta		71.000
8. Turvallisuuspoliittinen opetus		40.000
9. Piiritoiminta		31.000
C Tiedotus- ja suhdetoiminta	126.000	147.000
10. Kylkirauta	126.000	136.000
11. Muu tiedotus- ja suhdetoiminta		11.000
D Tukitoiminta	158.000	23.500
12. Jäsenten tukimaksut	8.500	
13. Myyntiartikkelit	28.000	20.000
14. Kenrl K Pöyhösen Stipendirahasto	600	
15. Evl V Rajakaltion Maanpuol.rahasto	9.000	
16. Vanhojen Kaadereiden Maanpuol.rahasto	5.000	
17. Evl L Hiiden Maanpuol.rahasto	4.300	
18. Maj L Wetterstrandin Maanpuol.rahasto	11.800	
19. SYP:n Maanpuol.rahasto	800	
20. Apurahat	90.000	
21. Stipendit		3.500
E Kulungit		31.000
22. ATK		12.500
23. Toimisto		6.500
24. Puhelin		3.500
25. Posti		4.000
26. Painatukset		1.000
27. Tilintarkastukset		1.000
28. Notariaatti		1.000
29. Muut kulut		1.500
F Sijoitukset	11.000	1.000
30. Korot ja osingot	11.000	1.000
G Kalusto		6.000
31. Kaluston hankinnat ja korjaukset		6.000
YHTEENSÄ	460.000	460.000

Vanhojen Kaadereiden Maanpuolustusrahasto

Rahasto on perustettu tukemaan Kadettikunnan maanpuolustusaatteellista työtä.

Tue toimintaa, tule mukaan sopivaksi katsomallasi lahjoituksella!

Rahaston tili on: KOP Helsinki—Eira 101450-203357

Tuloslaskelma

VARSINAINEN TOIMINTA

Palkat	— 111.967,—		
∕ SMM-Kadettisäätiön osuus palkkakuluista	+ 10.000,—	— 101.967,—	
Vuokrat		— 6.000,—	
Korkokulut		— 762,57	
Muut kulut			
Sosiaalikulut			
— sotumaksu	— 8.386,—		
— muut sosiaalikulut	— 18.673,45	— 27.059,45	
Kokouskulut		— 13.408,65	
Maanpuolustusaatteellinen työ		— 39.571,90	
Tiedotus- ja suhdetoiminta		— 13.019,80	
Piiritoiminta		— 24.604,—	
Stipendit		— 3.000,—	
Kulungit			
— toimisto	— 6.384,65		
— puhelin	— 3.060,25		
— posti	— 3.738,—		
— painatus	— 295,—		
— tilintarkastus	— 1.004,85		
— muut kulut	— 1.399,30	— 15.882,05	
60-vuotisjuhlavuoden kulut	— 12.000,—		
∕ varaus vlt 1980	+ 7.500,—	— 4.500,—	— 249.775,42
KULUJÄÄMÄ			— 249.775,42

SUJOITUKSET

Arvopaperit			
Osingot	4.234,10		
∕ hoitokulut .	892,70		
Pankkitilien korot			
Varainbankinta			
Apurahat			
Jäsenmaksut .	140.270,—		
∕ ATK-kulut .	10.998,05		
Jäsenten tukimaksut			
Lahjoitukset			
Rahastojen tuotto			
Myyntituotot			
Painotuotteiden myynti	22.229,50		
+ varasto 31.12	8.020,15		
∕ hankinnat .	29.413,65	+	
Viirien myynti	2.286,65		
+ varasto 31.12	469,15		
∕ hankinnat .	2.906,60	—	
Solmioiden myynti	1.200,—		
+ varasto 31.12	732,70		
∕ varasto 1.1	856,80	+	

VASTAAVAA

RAHOITUSOMAISSUUS

Kassa	389,40		
Pankit	4.055,85		
Lainasaamiset	22.712,—		
Siirtosaamiset	20.451,19	47.608,44	

VAIHTO-OMAISSUUS

Painotuotevarasto	8.020,15		
Viirivarasto	469,15		
Solmiovarasto	732,70		
Merkkivarasto	145,00		
Merkkivarasto (isot)	609,00	9.976,—	

KÄYTTÖOMAISSUUS JA MUUT PITKÄVAIKUTTEISET MENOT

Kalusto 1.1	1.460,—		
∕ Poistot	250,—	1.210,—	
Arvopaperit 1.1	25.912,30		
+ Lisäykset	53.118,—	79.030,30	80.240,30

OMAKATTEISET RAHASTOT

Pankkisaamiset	85.597,89		
Siirtosaamiset	1.000,—	86.597,89	
Arvopaperit 1.1	273.585,89		
∕ Vähennykset	— 10.400,—		
+ Lisäykset	135.007,70	398.193,59	484.791,48

mk 622.616,22

Tase 3

1...31.12.1981

+ 3.341,40
+ 852,22 + 4.193,62
+ 88.000,—
+ 129.271,95
+ 8.720,50
+ 61.100,—
+ 18.700,—

Merkkien myynti .. 2.248,—
+ varasto 31.12 145,—
∕ varasto 1.1 2.552,— — 159,—
Merkkien (isot)
myynti ..... 540,—
+ varasto 31.12 609,—
∕ hankinnat . 1.131,— + 18,— + 1.620,10 + 307.412,55 + 311.606,17
OMATOIMINEN TULOJÄÄMÄ + 61.830,75

OMAKATTEISET RAHASTOT

Korkotuotot .. 7.511,65
Osinkotuotot . 24.483,— + 31.994,65
∕ kulut ..... — 311,05
∕ siirto Kadettikunnalle .. — 18.700,— + 12.983,60
Lahjoitukset ..... + 155.140,— + 168.123,60
Poistot kalustosta ..... — 250,—
TILIKAUDEN TULOS .. + 229.704,35
Omakatteisten rahastojen lisäys — 168.123,60
Yhdistyksen toimintapääoman lisäys — 61.100,—
YLIJÄÄMÄ ..... + 480,75

VASTATTAVAA

VIERAS PÄÄOMA

Lyhytaikainen
Postisiirtotilin velka .....
Postisiirtotilin velka 34.431,11
Siirtovelat ..... 16.779,—
Tilitettävää valtiolle ..... 5.333,— 56.543,11

OMAKATTEISET RAHASTOT

VIERAS PÄÄOMA

Siirtovelat
OMA PÄÄOMA
Peruspääoma 1.1 ..... 296.754,69
Lisäys 168.135,60 464.890,29
Käyttöpääoma 1.1 512,00
— vähennys ..... — 500,00
— siirto peruspääomaan .. — 12,00 — 464.890,29 484.791,48

VAPAAT RAHASTOT/60-vuotisjuhlav.rah.

Pääoma 1.1 5.850,—
— siirto toimintapääomaan 5.850,—
OMA PÄÄOMA
Toimintapääoma 1.1 ..... —
Lisäys ..... 66.950,— 66.950,—
Edellisten vuosien ylijäämä 13.850,88
Tilikauden ylijäämä 480,75 14.331,63 81.281,63
mk 622.616,22

2.1981

Kadettikunnan johto- ja toimihenkilöt vuonna 1981

1. Hallitus			vuodesta
Puheenjohtaja	kenraalimajuri	Matti Vanonen	1979 ¹⁾
Varapuheenjohtaja	majuri	Per Heinrichs	1976 ¹⁾
Jäsen	eversti	Sami Sihvo	1981
"	everstiluutnantti	Asko Sivula	1977
"	komentaja	Jukka Pajala	1978
"	everstiluutnantti	Matti Kausto	1981
"	everstiluutnantti	Matti Närhi	1980
"	majuri	Pertti Suominen	1981
"	kapteeni	Pekka Rapila	1981
"	kapteeni	Raimo Saikku	1980

Huom. ¹⁾ hallituksen jäsenenä

2. Valtuuskunta		Varsinainen jäsen		Varajäsen	
Kadetti	piiri				
Helsinki	(vpj)	evl	Jussi A Muttonen	komkapt	Tapani Talari
"		evl	Reino Pietilä	maj	Olli Alho
"		kenrm	Ilkka Halonen	evl	Pentti Palmu
"		evl	Pekka Havu	maj	Keijo Talvisto
Itä-Uusimaa		evl	Väinö Raatikainen	maj	Juhani Hannila
Lahti		evl	Antero Pärssinen	kapt	Pentti Lantta
Hämeenlinna	(pj)	kenrl	Jukka Pajala	evl	Matti Savonjousi
Länsi-Uusimaa	(vpj)	evl	Birger Hornborg	evl	Lars Stenström
Riihimäki		maj	Reko Koivula	maj	Pentti Ollikainen
Turku		maj	Paavo Salonen	kapt	Aarno Arponen
Niinisalo		kapt	Paavo Ruotsalainen	kapt	Jouko Alasjärvi
Säkylä		evl	Juhani Kinnari	kapt	Veikko Levander
Pirkka-Häme		evl	Auvo Villanen	evl	Pentti Orsila
Keski-Suomi		maj	Pekka Sotamaa	kapt	Keijo Hämäläinen
Pohjois-Kymenlaakso		maj	Hannu Paronen	evl	Jouko Paavilainen
Etelä-Karjala	(vpj)	evl	Antti Lehtola	maj	Martti Tuusvuori
Mikkeli		maj	Lauri Lakso	kapt	Jorma Korkeala
Savonlinna		evl	Antti Hautaniemi	maj	Ilkka Ahokas
Hamina		kapt	Heikki Korttila	kapt	Lasse Lind
Kuopio		evl	Jaakko Lokka	evl	Aarte Taskinen
Pohjois-Karjala		ev	Lennart Ekberg	kapt	Esa Haapala
Vaasa		evl	Pentti Väyrynen	evl	Torsti Kiviranta
Seinäjoki		maj	Kalevi Usvaranta	ylil	V-M Heinijoki
Kokkola		evl	Jaakko Virkajärvi	maj	Esa Hyyppä
Oulu		evl	Asser Lehtilä	maj	Reijo Sallinen
Kainuu		maj	Pekka Taussi	maj	Juhani Talamo
Lappi		maj	Reino Laajaniemi	evl	Tuomo Pönkänen
Kadettioppilaskunta		kad	Jari Mäkelä	kad	Johan E Erroll

3. Hallituksen asettamat työelimet

a) Työvaliokunta

majuri	Per Heinrichs	puheenjohtaja
komentaja	Jukka Pajala	
kapteeni	Raimo Saikku	
komentaja	Reino Waris	

b) Järjestöjaosto

komentaja	Jukka Pajala	puheenjohtaja
everstiluutnantti	Arto Aremo	
everstiluutnantti	Pertti Nykänen	
majuri	Juhani Hannila	
majuri	Tapio Skog	
majuri	Heikki Niska	

c) Maanpuolustusjaosto

everstiluutnantti	Matti Närhi	puheenjohtaja
majuri	Jussi Larkka	
majuri	Pertti Suominen	
kapteeni	Pekka Rapila	

d) Perinnejaosto

eversti	Sami Sihvo	puheenjohtaja
everstiluutnantti	Reino Pietilä	
majuri	Unto Silventoinen	
kapteeni	Ilmari Hakala	
kadetti	Kari Karmala	

e) Tiedotusjaosto

everstiluutnantti	Matti Kausto	puheenjohtaja
everstiluutnantti	Jyri Paulaharju	
everstiluutnantti	Martti Sinerma	
majuri	Timo Apajakari	

f) Talousjaosto

kapteeni	Raimo Saikku	puheenjohtaja
majuri	Aimo Aho	
majuri	Kalevi Suvanto	
majuri	Toivo Ylipaavalniemi	
kapteeni	Jyrki Loikkanen	

g) Kylkiraudan toimitusneuvosto

majuri	Per Heinrichs	puheenjohtaja
everstiluutnantti	Matti Kausto	
everstiluutnantti	Jyri Paulaharju	
everstiluutnantti	Martti Sinerma	
majuri	Timo Apajakari	

h) Kylkiraudan toimitus

Päätoimittaja	everstiluutnantti	Martti Sinerma
Toimitussihteeri	VTM	Erkki Paukkunen
Ilmoitushankinta	toiminimi	Lars Böök
Taloudenhoito		Irja Wonkka

4. Tilintarkastajat

Tilintarkastaja	eversti	Aulis Salovaara
"	eversti	Eino Tirronen
Varatilintarkastaja	everstiluutnantti	Kosti Mäntylä
"	majuri	Olli Alho

5. Edustajat eri yhteisöissä**a) Upseerijärjestöjen Yhteistoimintaelin (YTE)**

kenraalimajuri	Matti Vanonen
majuri	Per Heinrichs
eversti	Sami Sihvo
komentaja	Reino Waris

b) Maanpuolustus- ja maanpuolustushuoltojärjestöjen Neuvottelukunta

everstiluutnantti	Matti Närhi	
kapteeni	Pekka Rapila	varamiehenä

c) Suomen Marsalkka Mannerheimin Metsästysmaja r.y.

kenraaliluutnantti	Erkki Setälä	
kenraaliluutnantti	Jukka Pajula	
kenraalimajuri	Matti Vanonen	varamiehenä
majuri	Per Heinrichs	varamiehenä

6. Toimisto

Toiminnanjohtaja	komentaja	Reino Waris
Toimistonhoitaja	merkonomi	Marjukka Lehtinen

Kadettiipiirit	puheenjohtajat	sihteerit
Helsinki	evl Jussi Muttonen	kapt Jouko Nousiainen
Itä-Uusimaa	evl Väinö Raatikainen	kapt Reijo Piira
Lahti	evl Antero Pärssinen	ylil Timo Hyvönen
Hämeenlinna	evl Matti Savonjousi	ylil Seppo Koponen
Länsi-Uusimaa	evl Birger Hornborg	ylil Öjvind Björkman
Riihimäki	maj Reko Koivula	ltn Ari Salo
Turku	maj Paavo Salonen	kapt Kari Siiki
Niinisalo	kapt Paavo Ruotsalainen	—
Säkylä	evl Juhani Kinnari	ylil Juha Roinne
Pirkka-Häme	ev Pentti Silvast	kapt Esko Helorinne
Keski-Suomi	maj Pekka Sotamaa	kapt Keijo Hämäläinen
Pohjois-Kymenlaakso	maj Hannu Paronen	ylil Väinö Lillberg
Etelä-Karjala	evl Antti Lehtola	kapt Risto Mirola
Mikkeli	maj Lauri Lakso	kapt Yrjö Vehviläinen
Savonlinna	evl Antti Hautaniemi	maj Jouko Innanen
Hamina	kapt Lasse Lind	ylil Juha Orkomies
Kuopio	evl Jaakko Lokka	maj Pekka Jouko
Pohjois-Karjala	ev Lennart Ekberg	kapt Pentti Haapalainen
Vaasa	evl Pentti Väyrynen	ylil Hannu Ahola
Seinäjoki	maj Kalevi Usvaranta	ylil V-M Heinijoki
Kokkola	evl Jaakko Virkajärvi	kapt Kari Rantanen
Oulu	evl Asser Lehtilä	kapt N-K Malmivaara
Kainuu	maj Pekka Taussi	ylil Juha Mäki-Kokkila
Lappi	maj Reino Laajaniemi	ltn Martti Sahrakorpi
Kadettioppilaskunta	—	kad J-P Haltia

Tilastoa Kadettikunnan maanpuolustusaatteellisista tilaisuuksista yhdistyksen ulkopuolisille v 1981

Kadettipiiri	Esityksiä kouluissa			Turvall.pol. tilaisuuksia				
	Esityskertoja	Osallistujia		Opettajille (vast.)		Muille		
		Opettajia	Oppilaita	Tilaisuuksia	Osallistujia	Tilaisuuksia	Osallistujia	
Helsinki	30	374	8.495	6	238	21	1.490	messut 6.130
Itä-Uusimaa	6	70	1.123	5	57	19	676	
Lahti	35	233	5.178	—	—	23	2.081	
Hämeenlinna	15	90	2.169	1	80	5	190	
Länsi-Uusimaa	9	18	450	—	—	8	130	
Riihimäki	3	9	161	—	—	2	600	
Turku	51	120	2.929	—	—	21	1.009	
Niinisalo	5	50	1.905	1	50	7	365	
Säkylä	4	30	1.595	—	—	4	83	
Pirkka-Häme	9	41	1.427	—	—	6	255	
Keski-Suomi	24	93	3.293	2	95	26	1.828	
Pohj.Kymenlaakso	14	134	3.185	—	—	1	120	
Etelä-Karjala	24	136	2.632	1	80	6	448	
Mikkeli	2	5	110	—	—	22	1.890	
Savonlinna	15	52	1.317	2	35	5	110	
Hamina	11	7	152	—	—	8	428	
Kuopio	2	8	190	—	—	12	266	
Pohjois-Karjala	17	155	2.137	—	—	25	1.050	
Vaasa	5	18	422	—	—	24	1.099	
Seinäjoki	4	20	300	—	—	1	20	
Kokkola	20	88	1.585	—	—	10	200	
Oulu	6	78	2.850	—	—	2	120	
Kainuu	3	30	740	—	—	5	81	
Lappi	22	86	2.494	3	190	24	768	
Kad.oppilask.	23	31	1.242	—	—	1	60	
Yhteensä	359	1.976	48.081	21	825	288	15.367	

YHDISTELMÄ (tilaisuuksia 668)

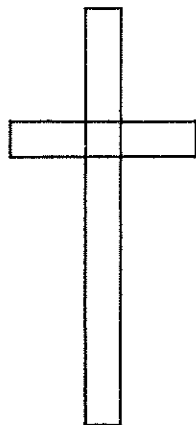
Opettajia, opettajiksi valmistuvia	2.801
Koululaisia	48.081
Muita	<u>15.367</u>
YHTEENSÄ	66.249

Lisäksi messuosastoilla vierailleita 16.630

TUE TOIMINTAA — MUISTA KADETTIKUNNAN MYYNTIARTIKKELIT

Tarkemmin takasivulla

Vuonna 1981 kuolleet kadettiupseerit (52)

Komkapt evp	Wrede, Wilhelm Otto Kasper	27.09.81	1. mek
Ev evp	Rauhaniemi, Sulo Veikko Reino	30.09.81	5.rtk
Maj evp	Nuortimo, Paavo	30.09.81	15.k
Komkapt evp	Puro, Pentti Olavi	11.10.81	18.mek
Kenrm evp	Astola, Aaro Ilmari	11.10.81	8.k
Komkapt evp	Fabritius, Torfinn	12.10.81	3.mek,
Kenrm evp	Nuolimaa, Eero Ilmari Ossian	16.10.81	10.k
Evl evp	Kärki, Pertti Juhani	24.10.81	27.k
Maj evp	Ukkola, Veikko Ilmari	01.11.81	5.rtk
Evl evp	Sundblad, Alfons Alexander	09.11.81	8.k
Evl evp	Nikunen, Leo Johannes	11.11.81	10.k
Maj evp	Kerke, Erik Valdemar	11.12.81	18.k
Kaptl evp	Toivonen, Emil Johannes	28.01.81	14.mek
Ltn evp	Kiviluoto, Heikki Johannes	08.04.81	26.k
Maj evp	Toiviainen, Jaakko Sakari	25.04.81	26.k
Evl evp	Koponen, Mauri Pietari	01.05.81	25.k
Evl evp	Lappinen, Veikko Juho Kullervo	07.05.81	18.mek
Kapt evp	Makkonen, Valter Johannes	17.06.81	13.k
Kapt evp	Skrifvars, Gunnar Severin (tieto 1/7-81)	06.11.79	1.k
Komkapt evp	Visa, Pekka	07.09.81	8.mek
Maj evp	Nilsson, Åke Valdemar	12.09.81	26.k
Maj evp	Wahlström, Karl-Gunnar	01.01.81	21.k
Evl evp	Hartikainen, Erkki Johannes	06.01.81	8.k
Maj evp	Muukkonen, Lauri Antero	07.01.81	28.k
Ev evp	Vartiainen, Toimi Veikko	11.01.81	21.k
Kapt evp	Källström, Einar Allan	15.01.81	26.k
Kapt evp	Laurila, Antti Sakari	16.01.81	27.k
Kapt evp	Aroniemi, Vilho Armas	01.02.81	27.k
Kapt evp	Rautsi, Pentti Aimo Johannes	09.02.81	27.k
Ev evp	Mäkinen, Väinö Johannes Pellervo	04.03.81	19.k
Ev evp	Roiha, Mauno Taneli	07.03.81	15.k
Ylil evp	Standertskjöld, Herman August Edvard Hugo (tieto 13/3-81)	26.09.80	5.k
Maj evp	Niemelä, Pauli Johan Henrik (tieto 11/3-81)	17.12.80	41.k
Kapt	Heilimo, Kari Antti	17.03.81	54.k
Kapt evp	Rahkimo, Esko Ilmari	23.03.81	27.k
Kapt evp	Kuovi, Einar Ferdinand	31.03.81	19.k
Maj evp	Messia de Prado, Alberto Vittorio	05.04.81	1.k
Evl evp	Sammalkorpi, Jukka Iikka	22.04.81	14.k
Evl evp	Koivula, Harry Alfred	27.04.81	20.k
Maj evp	Haga, Bertel Johannes	16.05.81	31.k
Maj evp	Soivio, Sulkko Uolevi	17.05.81	5.k
Maj evp	Kytömaa, Paavo Julius	28.05.81	12.k
Maj evp	Ritavuori, Ilpo Arvid	06.06.81	21.k
Kapt evp	Baltscheffsky, Fredrik Wilhelm (tieto 1/7-81)	24.10.79	3.k
Kapt evp	Collan, Björn Olof (tieto 1/7-81)	11.11.80	16.mek
Ylil evp	Oinonen, Matti Olavi (tieto 3/7-81)	09.09.77	26.k
Ylil evp	Ikonen, Leo Ensio Kalervo	08.07.81	26.k
Komkapt evp	Rannisto, Kaarle-Kustaa	16.07.81	14.mek
Kontra-amir evp	Lennes, Oiva Uljas	18.07.81	4.mek
Kapt evp	Linnamaa, Kauko Arvo Oskari	15.08.81	21.k
Evl evp	Pirkola, Heikki	08.09.81	22.k
Ev evp	Björkman, Sven Krister	18.09.81	4.k

Kadettikunnan v 1982 toimintasuunnitelma

1. Toiminnan päämäärä

Toiminnan päämääränä on 1980-luvulle vahvistettujen suuntaviivojen mukaisesti:

- Kansallisen yhteenkuuluvuuden tunteen lujittaminen ja maanpuolustustahdon kohottaminen virallisen turvallisuuspolitiikan mukaisesti, erityisesti nuorison keskuudessa.
- Toimintalinjojen ja -tapojen kehittäminen koko jäsenistöä kiinnostaviksi ja eri ikäpolvia yhdistäviksi.
- Yhdistyksen taloudellisten toimintaedellytysten yleinen kehittäminen ja tähän liittyen Kadettikunnan ja kadettisäätiöiden toiminnan yhdensuuntaistaminen.
- Yhteistoiminnan kehittäminen ja vaikiinnuttaminen puolustusvoimien, rajavartiolaitoksen, maanpuolustusjärjestöjen ja maanpuolustusaatteellisen työn kohteina olevien osapuolten kanssa.

Toiminnan painopiste on maanpuolustusaatteellisessa työssä pyrkimyksenä vahvistaa tietoisuutta maanpuolustuksesta turvallisuuspolitiikan toisena perustekijänä.

2. Järjestötoiminta

Selvitetään mahdollisuudet keskittää Kadettikunnan ja kadettisäätiöiden toimintaa.

Jatketaan yhteistoiminnassa Upseeriliiton kanssa kadettiupseerimatrikkelin julkaisemisen valmistelutyötä.

Etsitään keinoja omaan jäsenistöön kohdistuvan toiminnan tehostamiseksi.

3. Maanpuolustusaatteellinen työ

Koulumaailmaan suuntautuvaa maanpuolustustoimintaa jatketaan pyrkien erityisesti valmentamaan opettajat niin,

että he haluavat ja osaavat opettaa turvallisuuspolitiikkaa.

Toiminnan perustaa pyritään edelleen lujittamaan kehittämällä yhteistoimintaa kouluviranomaisten kanssa.

Turvallisuuspolitiikan opetustilanteen kartoittamiseksi eri koulutustasoilla laaditaan selvitys opetussuunnitelmista ja niiden laatimisprosesseista.

Jäsenistön valmiuksien parantamiseksi järjestetään neuvottelu- ja koulutustilaisuudet Etelä-Suomen kadettipiirien edustajille.

Edellä esitetyn lisäksi kadettipiireittäin

- jatketaan järjestelmällistä yhteydenpitoa kouluviranomaisiin jo luotujen yhteyksien säilyttämiseksi ja uusien luomiseksi,
- pyritään lisäämään maanpuolustustyöhön osallistuvien jäsenten määrää ja
- pidetään yhteyttä muihin maanpuolustusjärjestöihin yhteisten tilaisuuksien järjestämiseksi ja päällekkäisyyksien välttämiseksi.

4. Tiedotustoiminta

Tiedottamisessa painotetaan Kadettikunnan asemaa kaikkien kadettiupseeriden maanpuolustus- ja veljesjärjestönä.

Kylkirautaa julkaistaan sääntöjen mukaisesti ensisijaisesti jäsenlehtenä samalla pyrkien kehittämään sitä edelleen asiantuntevana ja yleistä kiinnostusta herättävänä maanpuolustusjulkaisuna. Lehti julkaistaan neljänä numerona: helmi-, touko-, loka- ja joulukuussa. Vuosikokouksesta annetaan jäsenkohtainen tiedote.

5. Jäsensuhteet ja perinteet

Sisäisessä toiminnassa pidetään keskeisenä tavoitteena jäsenkunnan yhteen-

kuuluvuuden lujittamista ja valmiutta osallistua turvallisuuspolitiikasta ja maanpuolustuksesta käytävään keskusteluun. Pyritään kehittämään kadettiupseerien koulutukseen ja ammattiin liittyvien perinteiden vaalimista.

Kadettipiirien tilaisuudet järjestetään niin, että ne ovat kiinnostavia ja hyödyllisiä yhtä hyvin vakinaisessa palveluksessa oleville kuin evp-jäsenillekin.

Kadettipiireittäin otetaan yhteyttä yhdistyksestä erossa oleviin kadettiupseereihin jäseniksi liittymistä silmällä pitäen.

6. Taloustoiminta

Jäsenmaksutulojen perusteita tarkistetaan arvioitun kustannustason nousun suhteessa.

Piiritoiminnan edellytyksiä parannetaan korottamalla piireille palautettava jäsenmaksuosuus kaksinkertaiseksi edelliseen vuoteen nähden.

Apurahoja hankitaan turvallisuuspolitiista työtä varten vähintään edellisten vuosien mukaiset määrät.

Aloitetaan rahojen varaaminen kadettiupseerimatrikkelin julkaisemista varten.

Pyritään kartuttamaan rahastoja ja niiden tuottoa samalla omaisuuden arvon säilyttämisestä huolehtien.

7. Yhteistoiminta

Puolustusvoimien ja rajavartiolaitoksen kanssa jatketaan tiivistä ja luottamuksellista yhteistoimintaa kaikilla tasoilla. Turvallisuuspolitiikkaa koskevassa opetustyössä käytetään mahdollisimman paljon hyväksi puolustusvoimien tiedotus- ja opetusaineistoa. Yhteistoiminnassa maanpuolustusjärjestöjen kanssa pääpaino pannaan keskinäiseen yhteydenpitoon ja tarkoituksenmukaiseen työnjakoon.

KADETTIKUNTA V. 1982

HALLITUS

			OSOITE	PUHELIN
Puheenjohtaja	kenrm	M Vanonen	PE Oper. os PL 919 00101 Hki 10	90-625 801
Varapuheenjohtaja	kom	J Pajala	PE Oper.os PL 919 00101 Hki 10	90-625 801

VALTUUSKUNTA

Puheenjohtaja	kenrl	J Pajala	Viipurint. 21 A 7, 13210 Hämeenlinna 10	917-68 771
---------------	-------	----------	---	------------

TOIMISTO

Punavuorenk. 14 B 32 00150 Hki 15

Toiminnanjohtaja	kom	R Waris		90-665 137
Toimistonhoitaja	rva	M Lehtinen		90-665 739

KADETTIPIIRI

SIHTEERI

OSOITE

PUHELIN

Helsinki	kapt	A Lankinen	SKK, PL 266 00171 Hki 17	90-176 681/339
Itä-Uusimaa	maj	R Piira	TaistK, Pl 5, 04401 Järvenpää	90-251 491
Lahti	ylil	T Hyvönen	HämRJP, PL 6, 15701 Lahti 70	918-40 811
Hämeenlinna	kapt	J-P Mustonen	PsPrE, PL 5, 13701 Parolannummi	917-207 211
Länsi-Uusimaa	ylil	Ö Björkman	UudPr, PL 5, 10641 Dragsvik	911-13 760
Riihimäki	ltn	A Salo	ViestiR/RadK, PL 5, 11311 RMK 31	914-35 071
Turku	maj	P Salonen	Rätiälänk. 15 A 7, 20840 Turku 84	921-21 041
Niinisalo	kapt	P Ruotsalainen	YK-KoulK, PL 5, 38841 Niinisalo	930-36 050
Säkylä	ylil	J Roinne	Erkintie 3, 27800 Säkylä	938-70 200
Pirkka-Häme	kapt	E Helorinne	TamISpE, PL 37, 33541 Tampere 54	931-615 440
Keski-Suomi	kapt	K Hämäläinen	Anttonink. 9 G 16, 40250 JKL 25	941-211 311
P-Kymenlaakso	ylil	V Lillberg	Pilvilinna C 30, 45100 Kouvola 10	951-21 161
Etelä-Karjala	ylil	P Koljonen	UudRP, PL 5, 53901 Lappeenranta 90	953-12 900
Mikkeli	kapt	Y Vehviläinen	MikSpE, PL 57, 50101 Mikkeli 10	955-10 777
Savonlinna	kapt	J Rouhe	SalvSpE, PL 12, 57101 SLN 10	957-22 704
Hamina	kapt	L Lind	RUK, PL 54, 49401 Hamina	952-43 020
Kuopio	maj	P Jouko	SKS1E, PL 80, 70101 Kuopio 10	971-222 422
Pohjois-Karjala	kapt	P Haapalainen	JoeSpE, PL 55, 80101 Joensuu 10	973-25 211
Vaasa	ylil	I Suoraniemi	VaaRPsto, PL 61, 65101 Vaasa 10	961-114 361
Seinäjoki	ylil	V-M Heinijoki	IlmaSK, PL 5, 62201 Kauhava	964-80 500
Kokkola	kapt	K Pökkä	KokSpE, PL 24, 67101 Kokkola 10	968-14 466
Oulu	kapt	N-K Malmivaara	1. ErAutoK, PL 87, 90101 Oulu 10	981-224 833
Kainuu	ylil	J Mäki-Kokkila	Rak 4 A 6, 87600 Kajaani	986-25 751
Lappi	ltn	T Härkönen	RovITPsto, Pl 5, 96961 ROI 96	991-61 451
Kadettioppilas-kunta	kad	J-P Haltia	KadK, PL 7, 00861 Hki 86	90-68 601

Myyntiartikkelit

ADRESSIT (korutekstauksesta eri maksu)

– 2-lehtiset suruadressit (painettu teksti)	15,00
– 4-lehtiset	15,00
– keinoahkakantiset	60,00
– pienoisadressit	
– tunnuksella	1,00
– kolme kadettia	1,00

KORTIT

– joulukortit	
– poro	1,50
– kynttilä	1,50
– klassikko	1,00
– kortit ilman tekstiä	1,00
– kutsukortit	1,00
– kiitoskortit	0,70
– pöytäkortit	0,50

SOLMIOT + TASKULIINA (Kadettikunnan tunnuksella)

– tummansiniset	25,00
– viininpunaiset	25,00
Kadettikunnan pienoismerkki	32,00
Kadettikunnan viiri	60,00

KADETTIKUNTA
KYLKIRAUTA

Punavuorenkatu 14 B 32, 00150 Helsinki 15
puh. 90-665 730

OSOITTEENMUUTOS

NIMI (painokirjaimin) .....

UUSI OSOITE .....

.....
.....
.....

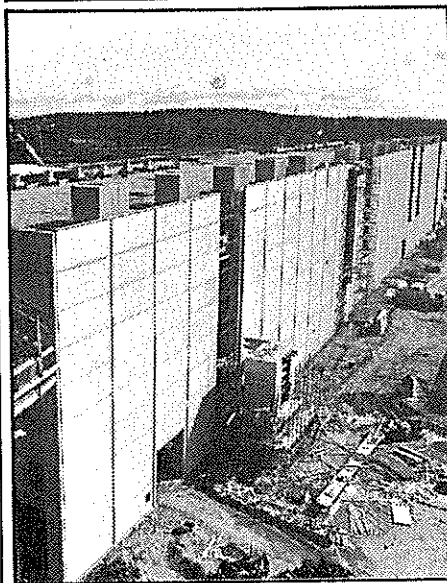
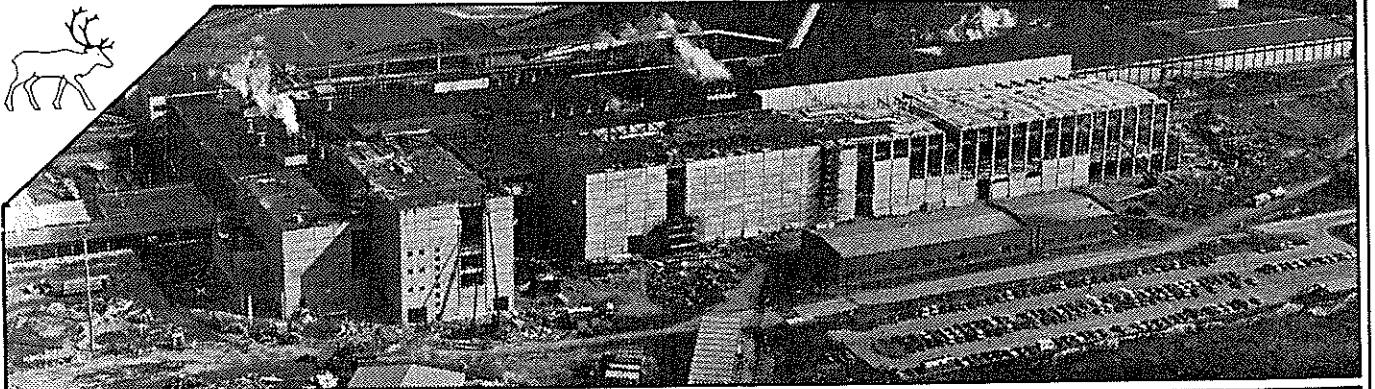
MATKAILL

Käsivarren Laaj
MUISTA LEVÄHDYSPI
Kilpisjärven rannalla...

SAANANMAJA

Me tarjoamme:

- herkullisia Lapinruokia
- kipakat löylyt saunassa
- 5 kpl 4-hengen huoneita
- 8 kpl 2-hengen makuusoppeja
- 1 kpl 10-hengen mökki yhteismajoitukseen

KAJAANI OY KASVAA JA KEHITTYY

Kajaani Oy:n juuret ovat Pohjois-Suomen luonnonvaroissa, puussa ja koskivoimassa.

Niitä hyödyntäen ja jalostaen on kehittynyt nykyaikainen monitoimiyritys, jonka tuotannosta lähes 90% menee vientiin: paperia, sellua, sahatavaraa, puusepän ja elektroniikkateollisuuden tuotteita – jo yli 50:een maahan.

Uuden paperikoneemme käynnistyessä toukokuussa liittyy Kajaani Oy Euroopan suurimpien sanomalehtipaperin tuottajien joukkoon.

KAJAANI OY
1907-1982

75

